POLIROM

Junichiro Tanizaki

Jurnalul unui bătrân nebun

BIBLIOTECA POLIROM

JUNICHIRO TANIZAKI

JURNALUL UNUI BATRAN NEBUN

Junichiro Tanizaki, *Futen Rojin Nikki*

Traducere de Magda Ciubancan

Editura POLIROM - 2016

Coperta: Radu Răileanu
Pe copertă: Hashiguchi Goyō (1880-1921), *Femeie după baie*, 1920

JUNICHIRO TANIZAKI (1886-1965) a fost unul dintre cei mai populari scriitori ai literaturii japoneze. Obsesiile erotice distructive, un univers sexual adesea șocant, dar și modul în care schimbările rapide din sînul societății japoneze în secolul XX afectează viața de familie se regăsesc în multe dintre cărțile sale: *Omorîrea lui O'Tsuya* (1915), *Naomi* (1924), *Labirintul destinului* (1928-1930), *Istoria secretă a Seniorului Musashi* (1935), *O pisică, un bărbat și două femei* (1936), *Surorile Makioka* (1943-1948), *Cheia* (1956), *Jurnalul unui bătrîn nebun* (1961) etc. Majoritatea romanelor sale au fost adaptate pentru cinematografie, iar în 1964 numele lui Junichiro Tanizaki s-a aflat pe lista scurtă a Premiului Nobel.

I

16 iunie

În seara asta mergem în Shinjuku să vedem reprezentațiile de *kabuki*[1]. Se joacă *Dincolo de dragoste și ură*, *Povestea lui Hikoichi* și *Sukeroku*[2], dar nu vreau să stau decât la ultimul act. Nu prea mă interesează personajul Sukeroku jucat de Kan'ya[3], dar mă gândesc că Tosshō[4] o va interpreta minunat pe Agemaki și asta mă atrage mai tare decât Sukeroku însuși. O să merg împreună cu nevastă-mea și cu Satsuko, iar Jōkichi va veni direct de la serviciu. Doar eu și nevastă-mea știm piesa, Satsuko nu a văzut-o încă. Ea spune că s-ar putea să o mai fi văzut cu Danjurō[5] în rolul principal, dar nu-și mai aduce bine aminte. Știe însă că l-a văzut o dată sau de două ori pe Sukeroku jucat de Uzaemon XV. Eu însă îmi amintesc cât se poate de clar că l-am văzut jucat de Danjurō. Cred că era pe la începutul anilor treizeci ai epocii Meiji[6], când aveam vreo paisprezece ani. A fost ultima dată când Danjurō l-a interpretat pe Sukeroku, căci în anul 1903 a murit. Agemaki era jucată de Nakamura Utaemon V[7], care încă era cunoscut în acea vreme sub numele de Fukusuke. Rolul samuraiului Ikkyū, îndrăgostit de Agemaki, era interpretat de tatăl lui

Fukusuke, Nakamura Shikan. Pe atunci locuiam în cartierul Honjo din Tokio și nu pot să uit cum treceam pe lângă un mic magazin de gravuri – oare cum se numea? – care avea în vitrină un triptic cu Sukeroku.

La reprezentația în care l-am văzut pe Uzaemon în rolul lui Sukeroku, Ikkyū era interpretat de Ichikawa Chūsha V, iar în rolul lui Agemaki cred că era Utaemon, care înainte purtase numele de Fukusuke. Era o zi friguroasă de iarnă și, fără să țină cont de faptul că avea aproape patruzeci de grade febră, Uzaemon a urcat pe scenă tremurând din toate încheieturile. În mod ciudat, mi-a rămas în minte Kuwanpera Monbei jucat de Nakamura Kangoro, ce tocmai fusese cumpărat de compania de teatru Miyado din Asakusa. Cum *Sukeroku* îmi place mult, merg să-l văd de fiecare dată când aud că se joacă undeva, așa că nu pot rata reprezentația lui Kan'ya, nemaivorbind de faptul că mi se oferă și prilejul de a-l vedea pe Tosshō.

Probabil că era prima oară când Kan'ya îl juca pe Sukeroku, căci nu m-a convins deloc. În ultima vreme, mai toți actorii de *kabuki* își acoperă picioarele cu ciorapi de nailon și câteodată se întâmplă ca aceștia să se lase în jos, iar asta îmi omoară orice interes. Mi-aș dori din tot sufletul să se dea doar cu pudră albă pe picioare și atât.

Agemaki jucată de Tosshō mi-a plăcut însă foarte mult. Meritase să vin chiar și numai pentru asta. Nu știu cum o juca Utaemon pe când purta numele de Fukusuke, dar în ultima vreme n-am văzut reprezentație mai frumoasă. Cu toate că nu am înclinații homosexuale, în ultimul timp mă simt atras de farmecul tinerilor actori de *kabuki* care interpretează roluri feminine. Dar asta se întâmplă numai când îi văd pe scenă,

îmbrăcați și machiați, în rol de femeie. Înfățișarea lor naturală nu mă atrage câtuși de puțin. Acum, dacă stau să mă gândesc mai bine, s-ar putea totuși să am o oarecare aplecare către pederastie.

Am avut o astfel de experiență în tinerețe. Era pe atunci un tânăr și chipeș actor de roluri feminine – Wakayama Chidori. Aparținea familiei lui Yamazaki Chō-no-Suke și debutase pe scena Teatrului Masago din Nakasu, iar după ce a mai îmbătrânit a început să joace ca partener al lui Arashi Yoshizaburō, la Teatrul Miyado. „A îmbătrânit“ e un fel de-a spune, căci nu avea decât vreo treizeci de ani și arăta foarte bine. Ți se părea că ai în fața ochilor o femeie matură și nicidecum n-ai fi crezut că de fapt te uiți la un bărbat. Mi s-a părut fantastică – de fapt, fantastic – în rolul domnișoarei din *Chimono de vară* al lui Ozaki Kōyō. I-am spus o dată în glumă unei patroane de ceainărie că mi-ar plăcea să-l invit în oraș într-o seară, îmbrăcat în costumul de scenă, și poate chiar să văd cum e la pat. „Asta se poate aranja“, mi-a răspuns ea și, spre surprinderea mea, chiar a făcut-o! Totul a mers fără cusur, iar ceea ce s-a întâmplat între noi nu a fost cu nimic diferit de ce-aș fi făcut dacă aș fi fost cu o gheișă oarecare. Nu mi-a lăsat nici o clipă senzația că aș fi fost cu un bărbat, jucându-și rolul de femeie până la capăt. Îmbrăcat doar într-un *juban*[8] lung cu imprimeuri Yuzen[9] și purtând încă peruca de scenă, s-a băgat în așternuturi și și-a sprijinit capul pe perna de lemn[10]. Avea o tehnică extraordinară, iar experiența pe care am avut-o a fost una cu adevărat neobișnuită, cu atât mai mult cu cât nu era un hermafrodit, ci un bărbat foarte bine dotat. Atâta doar că tehnica lui te făcea să nu-ți mai dai seama de asta.

În ciuda abilităților lui ieșite din comun, n-am mai avut după aceea relații cu alți bărbați. Probabil pentru că nu eram de fapt interesat de astfel de lucruri, o singură experiență a fost suficientă ca să-mi satisfacă curiozitatea. Și-atunci oare de ce acum, când am ajuns la șaptezeci și șapte de ani și când nu mai sunt în stare de nimic în această privință, am început să mă simt atras nu de femei frumoase îmbrăcate în ținute masculine, ci de bărbați tineri și arătoși purtând costume de femeie? Să fie doar un reviriment al amintirii experienței mele cu Wakayama Chidori? Nu prea cred. Mai degrabă e vorba de viața sexuală a unui bătrân ajuns impotent – chiar și un bătrân impotent are un fel de viață sexuală...

Azi mâna mi-e obosită. Mă opresc aici din scris.

17 iunie

Voi mai adăuga câteva lucruri despre ziua de ieri. Suntem deja în sezonul ploios, însă în ciuda ploii de ieri, aseară a fost sufocant de cald. La teatru aveau aer condiționat, dar mie aerul condiționat nu-mi face bine deloc. Din cauza lui, nevralgia de la mâna stângă mi s-a accentuat, iar senzația de amorțeală e și mai intensă. De obicei mă doare mâna de la încheietură până în vârful degetelor, dar câteodată durerea îmi cuprinde antebrațul până spre cot, iar uneori urcă până aproape de umăr.

— Uite ce-ai pățit! Ți-am zis eu, dar n-asculți niciodată! Chiar trebuia să venim să vedem reprezentația asta de mâna a doua? mi-a reproșat nevastă-mea.

— Ei, nu-i chiar așa de rea. Eu unul uit de durere numai când văd chipul acelei Agemaki, am răspuns cu încăpățânare

acuzelor ei.

În brațul bolnav simțeam însă din ce în ce mai tare frigul ce-mi intrase în oase. Purtam un *haori*[11] de vară și un chimono aerisit, pe sub care aveam un *juban* din mătase, iar în mâna stângă, pe care aveam o mănușă gri de lână, țineam un pachețel cu un plasture termic înfășurat într-o batistă.

— Dar Tosshō este într-adevăr foarte frumos! Nu degeaba spune tata așa, a intervenit Satsuko.

— Draga mea..., a început Jōkichi, dar imediat și-a schimbat tonul. Tu chiar poți înțelege farmecul interpretării lui?

— Nu știu dacă joacă bine sau nu, dar mă impresionează frumusețea și eleganța lui. Tată, nu vrei să vii la matineu mâine? Koharu din *Kawashō*[12] va fi cu siguranță minunată! N-ar fi frumos să mergem? Cu cât așteptăm mai mult, cu atât se va face mai cald.

Drept să spun, mâna mă durea așa de rău că mă gândeam să nu mai merg nici măcar la reprezentația de dimineață, dar fiindcă nevastă-mea mă cicălise, m-am încăpățânat și mai tare și am decis să merg. Era absolut fabulos cum Satsuko îmi înțelegea imediat gândurile. Motivul pentru care nevastă-mea nu o place este că în astfel de situații, Satsuko o ignoră pur și simplu și se dă bine pe lângă mine. Tot ce se poate ca și ea să-l placă pe Tosshō, dar cred că e mai degrabă interesată de Danko, care-l joacă pe Jihei...

Piesa începea pe la două după-amiază și se termina la trei și douăzeci. Soarele dogorea, iar afară era și mai cald decât ieri. Mă îngrijora și căldura excesivă din mașină, dar mai mult mă temeam de durerea pe care cu siguranță mi-ar fi provocat-o aerul condiționat. Deși aseară nu fusese nici o problemă, acum șoferul nostru insista că, dacă voiam să ajungem la

timp, trebuia să plecăm mai repede, căci aveam să ne intersectăm cu o demonstrație pe undeva pe strada ce unea Ambasada Americii cu clădirea Dietei. Trebuia să plecăm la ora unu. Eram doar trei, căci Jōkichi nu ne însoțea de data aceasta.

Din fericire, am ajuns la timp. Încă nu se terminase *Haimanaua,* în care juca Danshirō IV. Nu am intrat în sală, ci am mers direct la restaurant, să ne odihnim puțin. Nevastă-mea și Satsuko și-au luat ceva de băut, așa că mi-am comandat și eu o înghețată, dar nevastă-mea m-a oprit imediat. În *Kawashō,* Tosshō o juca pe Koharu, Danko pe Jihei și Ennosuke pe Magoemon. Îmi amintesc că mai văzusem piesa asta la Teatrul Shintomi, dar atunci Magoemon era jucat de tatăl lui Ennosuke, iar pe Koharu o interpreta Baiko. Danko îl juca pe Jihei cu o intensitate extraordinară și se vedea că dă totul pentru acest rol, dar tocmai din cauza unei asemenea forțe a rezultat un spectacol tensionat. E drept, era de așteptat ca asta să se întâmple când un rol atât de important este jucat de un actor atât de tânăr. Nu puteai decât să speri că eforturile lui vor da cândva roade. Mă gândesc că ar fi fost mai bine să aleagă un personaj din Edo[13] decât unul din Ōsaka. În rolul de astăzi, Tosshō a fost frumos, dar cred că a fost mai bun în rolul lui Agemaki. N-am mai rămas să vedem și *Gonza și Sukejū*[14]. Am plecat.

— Dacă tot am venit până aici, hai să trecem pe la un magazin, am propus eu, gândindu-mă că nevastă-mea se va împotrivi.

— Nu ți-a ajuns cât ai stat în aerul condiționat? Oare n-ar fi mai bine să ne întoarcem acasă, pe căldura asta? a răspuns ea într-un final.

— Uite! i-am arătat eu capătul bastonului meu din *snakewood*. I-a căzut vârful. Nu știu de ce, dar nu mai ține. Tot cade, o dată la doi-trei ani. Poate găsesc ceva la Isetan.

De fapt, eu mă gândeam la altceva, dar n-am pomenit nimic de asta.

— Nomura, crezi că putem evita demonstrația pe drumul spre casă?

— Nu cred că asta va fi o problemă, domnule.

Șoferul ne-a explicat că o facțiune a Ligii Studenților organizase o demonstrație pentru care era programat să se întâlnească la ora două în parcul Hibiya, de unde să plece către clădirea Dietei și sediul Poliției Metropolitane, dar dacă ocoleam zona aceea, nu era nici o problemă.

Raionul cu articole speciale pentru bărbați era la etajul al doilea, dar n-am găsit nimic care să-mi placă. Am zis să mergem la etajul unu, unde erau articole pentru femei. Cum suntem în plin sezon de reduceri, magazinul forfotea de lume. Erau expuse o mulțime de haine de vară „în stil italian“, purtând semnătura unor faimoși designeri de *haute couture*. „Ce drăguț!“, exclama întruna Satsuko, părând că nu vrea să se dezlipească de-acolo. I-am cumpărat o eșarfă Pierre Cardin de trei mii de yeni.

— Cât mi-aș dori așa ceva, dar e prea scumpă! ofta ea privind cu admirație o geantă austriacă de piele întoarsă bej, ce avea montate la închizătoare niște imitații de safir.

Costa douăzeci și ceva de mii de yeni.

— Pune-l pe Jōkichi să ți-o cumpere. Își permite atâta lucru.

— Nici o șansă, la cât este de zgârcit, a răspuns ea, apoi nu a mai scos nici un cuvânt.

— Ia uite, e deja ora cinci. Hai să mergem în Ginza să mâncăm și pe urmă să ne întoarcem acasă.

— Unde în Ginza?

— Hai la Hamasaku. De ceva vreme tot vreau să mănânc țipar și încă n-am apucat.

Am chemat-o pe Satsuko și-am rugat-o să facă rezervare. I-am spus să-l sune și pe Jōkichi și să-l cheme la șase, dacă poate veni. Nomura a zis că demonstrația va ajunge probabil în Ginza pe la ora zece. Dacă plecam imediat, puteam să ne întoarcem acasă pe la opt și nu ne afecta cu nimic. Trebuia doar să o luăm către centru ocolind palatul pe partea cealaltă și astfel nu aveam nici o grijă.

18 iunie
(continuare de ieri)

Am ajuns la Hamasaku la ora șase, așa cum stabiliserăm. Jōkichi era deja acolo. Eu m-am așezat lângă nevastă-mea, Satsuko lângă mine, iar Jōkichi lângă ea. Ei și-au luat bere, iar noi am cerut ceai verde. Ca aperitiv, eu am comandat tofu tăiat julien, Jōkichi a cerut *edamame*[15], iar Satsuko a vrut *mozuku*[16]. Eu mi-am mai luat și coadă de balenă fiartă, rece. Am comandat *sashimi*[17]: două porții de doradă tăiată felii subțiri, pentru nevastă-mea și pentru Jōkichi, și două porții de țipar de mare cu sos de prune pentru mine și pentru Satsuko. Doar eu am vrut țipar fript; ceilalți au cerut *ayu*[18], copt în sare. Toți patru am luat supă de ciuperci și vinete cu *miso*[19] la grătar.

— Parc-aș mai lua ceva, am spus eu.

— Glumești! Nu-ți ajunge cât am comandat?

— Nu-i vorba că nu-mi ajunge, dar de câte ori vin aici mi se face dor de mâncarea din Kansai[20].

— Văd că au și *guji*[21], a spus Jōkichi.

— Nu vrei să termini dumneata asta, tată?

Țiparul de mare din fața lui Satsuko era aproape neatins. Ea luase doar o feliuță sau două și îmi întindea mie restul. Să fiu sincer, probabil că mersesem acolo cu speranța – sau poate cu scopul – de a primi resturile rămase de la ea.

— Ah! Dar am înfulecat tot ce-am avut în farfurie și nu mai am nici un pic de sos de prune.

— Mi-a mai rămas mie puțin, mi-a întins ea farfurioara împreună cu bucățile de țipar. Sau să comand încă un sos, separat?

— Nu-i nevoie, îmi ajunge ăsta.

Deși nu se atinsese decât de două bucățele de țipar, Satsuko împrăștiase sosul prin toată farfuria. Pentru o femeie, nu era deloc un mod elegant de a mânca. Sau poate că o făcuse intenționat?

— Uite și mărunțaiele de *ayu*, mi-a spus nevastă-mea.

Se pricepe foarte bine să-i scoată frumos toate oasele, pe care le pune separat pe farfurie împreună cu capul și coada, iar carnea o mănâncă până la ultima bucățică, lăsându-și farfuria curată de parcă ar fi lins-o o pisică. Și și-a făcut un obicei să-mi lase mie mărunțaiele.

— Și mie mi-au rămas mărunțaiele, a spus Satsuko. Doar că eu nu mă pricep să mănânc peștele așa frumos ca mama.

Într-adevăr, resturile din farfuria ei erau împrăștiate mai rău ca sosul de prune. Nu se putea ca toate astea să nu aibă un sens.

În timpul mesei, Jōkichi ne-a anunțat că în două-trei zile va pleca într-o delegație de o săptămână la Sapporo. I-a spus lui Satsuko că poate merge cu el, dacă vrea. După ce s-a gândit câteva clipe, ea i-a răspuns că dintotdeauna și-a dorit să vadă Hokkaidō vara, dar că de data aceasta nu-l va însoți, căci îi promisese lui Haruhisa că vor merge împreună la un meci de box pe douăzeci. „A, da?“, a spus Jōkichi, după care n-a mai scos nici un cuvânt. Ne-am întors acasă la șapte și jumătate.

Azi-dimineață, după ce Keisuke a plecat la școală și Jōkichi la birou, m-am dus să mă odihnesc în pergola din grădină. Nu sunt decât vreo treizeci de metri până acolo, dar în ultima vreme picioarele nu mă mai ascultă, iar azi mi-a fost și mai greu să merg decât ieri. Poate și din cauza umidității foarte mari din sezonul ploios, dar anul trecut n-a fost chiar așa. Nu mă dor la frig, așa cum mă dor mâinile, dar simt în ele o greutate care mă face să mă împiedic de câte ori pășesc și care, zilnic, se mută ba la genunchi, ba în tălpi, ba deasupra labei piciorului. Părerile doctorilor sunt împărțite. Unul mi-a spus că s-ar putea să fie vorba de sechelele unui atac cerebral ușor pe care l-am avut în urmă cu câțiva ani și care a produs niște modificări cerebrale ce îmi afectează picioarele. La radiografie s-a văzut că vertebrele cervicale și cele lombare îmi erau deplasate, iar pentru alinierea lor mi s-a recomandat să port o orteză rigidă de șold și să stau întins pe un plan înclinat, cu gâtul întins sub tensiune. Nu pot să sufăr poziția aceea inconfortabilă, așa că suport cu stoicism greutatea din picioare. Chiar dacă merg cu dificultate, trebuie totuși să fac câțiva pași în fiecare zi. Am fost avertizat că altfel n-o să mai pot merge deloc. Ca să nu cad, mă sprijin într-un baston de bambus, dar de obicei Satsuko, o asistentă medicală sau

altcineva vine cu mine. În dimineața aceasta m-a însoțit Satsuko.

— Satsuko, poftim!

Când ne-am oprit să ne odihnim, am scos din mâneca chimonoului un teanc de bancnote bine împachetat și i l-am strecurat în palmă.

— Ce-i asta?

— Douăzeci și cinci de mii de yeni, să-ți cumperi geanta pe care ai văzut-o ieri.

— Mulțumesc mult!

Satsuko a luat repede banii și i-a îndesat sub bluză.

— Dar dacă te vede purtând-o, mama s-ar putea să intre la bănuieli cum că eu ți-am luat-o.

— Mama n-a apucat ieri să vadă geanta asta. A mers tot timpul înaintea noastră.

Acum că mă gândesc mai bine, Satsuko avea dreptate.

.....

19 iunie

Deși azi e duminică, Jōkichi a plecat în delegație de pe aeroportul Haneda. Satsuko a ieșit imediat după el, în mașina ei Hillman. Conduce atât de prost, că nimeni din casă n-are curajul să se urce cu ea la volan, așa că Hillmanul a devenit în mod firesc mașina ei personală. Nu mergea să-și conducă soțul la aeroport. Se ducea la cinematograf să vadă *În plin soare*, cu Alain Delon. Probabil că și azi merge tot cu Haruhisa. Keisuke se plictisea de unul singur prin casă, așteptând-o pe Kugako să vină cu copiii ei de la Tsujidō.

Pe la ora unu am primit vizita doctorului Sugita. Aveam dureri atât de mari, încât îngrijorată, sora medicală, doamna Sasaki, a decis să-l cheme. Conform diagnosticului pus de doctorul Kajiura la Spitalul Universitar din Tokio, leziunile la nivelul creierului erau deja vindecate, iar durerea de care sufeream indica un început de reumatism sau o nevralgie. Doctorul Sugita m-a trimis la spitalul Toranomon la ortopedie pentru o examinare radiologică. Cum în jurul vertebrelor cervicale se vedea o zonă neclară, iar durerea din braț era foarte puternică, m-au speriat spunându-mi că s-ar putea să fie cancer și m-au trimis să fac și o tomografie cervicală. Din fericire, nu era cancer, dar vertebrele cervicale șase și șapte erau deformate. La fel erau și cele lombare, dar nu chiar atât de mult. Asta era cauza durerilor atroce de la nivelul brațului. Mă puteam vindeca cu ajutorul unei plăci netede și alunecoase înclinate la treizeci de grade, sub care erau montate niște rotile. Pentru început, urma să stau întins pe acest plan înclinat în fiecare zi câte cincisprezece minute dimineața și seara, cu gâtul prins într-o ansă Glisson (un fel de inel pentru gât făcut de un specialist în echipamente medicale), pentru ca vertebrele cervicale să se alinieze sub greutatea propriului meu corp. Dacă făceam acest exercițiu timp de două-trei luni, crescându-i gradual durata, ar fi trebuit să mă simt mai bine. N-aveam nici o tragere de inimă să fac așa ceva pe o căldură ca cea de-afară, dar doctorul Sugita m-a sfătuit să încerc totuși, căci alt tratament nu există. Nu știu dacă voi urma într-adevăr procedura, însă am chemat un tâmplar pe care l-am pus să-mi facă placa și rotilele, iar o firmă de echipamente medicale îmi va pregăti dispozitivele pentru gât.

Kugako a venit pe la ora două. Doar doi dintre copii erau cu ea, cel mare ieșise la un meci de baseball sau așa ceva și n-a mai venit. Akiko și Natsuji s-au dus imediat în camera lui Keisuke și se pare că vor merge împreună la grădina zoologică. Kugako a trecut pe la mine două minute să mă salute, iar acum pălăvrăgește cu nevastă-mea în camera de zi, așa cum fac ele întotdeauna.

Nu mai am alte evenimente despre care să scriu azi, așa că o să pun pe hârtie câteva din gândurile care-mi vin în minte.

Pesemne că așa e toată lumea când îmbătrânește, dar nu trece o zi fără să nu mă gândesc la propria-mi moarte. În ceea ce mă privește însă, nu e ceva nou. Mă gândesc la asta de multă vreme, cam de pe la douăzeci de ani, dar în ultima vreme gândurile acestea sunt din ce în ce mai dese. În fiecare zi, îmi trece prin minte cam de două-trei ori: „Oare n-o să mor azi?“. Dar nu e ceva care să mă înspăimânte. Când eram tânăr, mă înfricoșa, dar acum parcă-mi provoacă chiar și o oarecare plăcere. Îmi las imaginația să proiecteze scenele din momentul morții și după moarte în cele mai mici detalii. Funeraliile nu au loc la vreo casă mortuară ca cea de la cimitirul Aoyama, ci sicriul îmi este depus aici, acasă, în camera de zece *tatami*[22], dinspre grădină. Așa e mai ușor pentru cei care vin să aprindă bețișoare de tămâie, căci pot trece de la poarta de la intrare prin cea de mijloc și să urmeze cărarea din pietre. Muzica instrumentelor tradiționale, precum *shō*[23] sau *hichiriki*[24], ar fi o pacoste, dar mi-ar plăcea să-l aud cântând *Luna la apus* la *shamisen* pe unul ca Tomiyama Seikin[25]. Parcă-l și aud:

Ascunsă printre pinii de pe țărm
Luna în mare se cufundă.

Din lumea viselor trezindu-te în a ei lumină,
Ai sălășlui oare pe-al ei tărâm, în strălucirea paradisului?

Eu de fapt sunt mort, dar chiar și așa, parcă-i aud vocea cântând. Se aude și nevastă-mea cum plânge. Chiar și Itsuko și Kugako, cu care nu m-am înțeles niciodată, plâng cu suspine. Satsuko e probabil calmă. Sau poate că, în mod neașteptat, plânge și ea. Sau cel puțin se face că plânge. Oare cum arăt mort? Aș vrea să am fața măcar la fel de plinuță ca acum. Să fie chiar un pic respingătoare.

— Tată! a apărut dintr-odată nevastă-mea împreună cu Kugako, când ajunsesem până aici cu imaginația. Kugako vrea să te roage ceva.

Deși student abia în anul al doilea, fiul cel mare al lui Kugako, Tsutomu, își găsise o iubită și voia să se însoare. Părinții își dăduseră permisiunea, dar nu erau împăcați cu gândul ca cei doi tineri să locuiască într-un apartament separat, așa că voiau ca noua familie să stea acasă până când Tsutomu va absolvi și-și va găsi o slujbă. Dar casa lor din Tsujidō era neîncăpătoare. Chiar și în condițiile de acum, e prea mică pentru Kugako, soțul ei și cei trei copii ai lor. Iar dacă le va veni și o noră, probabil că va apărea și un bebeluș. Așa că vor să se mute într-o casă mai mare și mai modernă. Au găsit ceva chiar în Tsujidō, la cinci-șase sute de metri de unde stau acum și încearcă s-o cumpere, dar le mai lipsesc vreo două-trei milioane de yeni. Ar putea ei cumva să mai strângă vreun milion, dar mai mult de-atât le e imposibil. Bineînțeles, nu-mi cer să le dau eu banii. Vor să facă un împrumut la bancă și se întrebau dacă nu i-aș putea ajuta cumva cu avansul de vreo douăzeci de mii de yeni. Mi-i vor înapoia în cursul anului viitor.

— Dar aveți niște acțiuni pe undeva, nu? Nu le puteți vinde?

— Dacă le vindem rămânem faliți.

— Păi sigur că da! Să nu cumva să v-atingeți de ele! s-a băgat repede nevastă-mea s-o ajute.

— Da, vrem să le ținem în caz că se întâmplă ceva.

— Ce tot spui acolo? Bărbatul tău n-are nici patruzeci de ani! Cum poți fi așa de fricoasă când încă sunteți atât de tineri?

— Kugako nu ți-a cerut nimic de când s-a măritat, a intervenit nevastă-mea. E prima dată când te roagă ceva. Ce-ar fi s-o asculți și să-i dai ce-ți cere?

— Zice că sunt douăzeci de mii de yeni acum, dar ce te faci dacă nu-și pot plăti nici rata următoare?

— O să vedem atunci.

— Așa n-o să se termine niciodată.

— Cu siguranță că n-o să ne facă nici un fel de probleme. Doar ne roagă să-i dăm un mic ajutor acum, ca să nu-și piardă casa.

— N-ai putea tu oare să-i găsești banii pentru rată? am întrebat-o eu pe nevastă-mea.

— Cum ți-o fi trecut prin minte să-mi ceri mie așa ceva, când lui Satsuko i-ai luat Hillmanul?!

Asta m-a enervat la culme și din acel moment n-a mai existat nici cea mai mică îndoială că o voi refuza. Apoi m-am simțit dintr-odată ușurat.

— O să mă gândesc.

— Nu le-ai putea da un răspuns azi?

— Am o grămadă de cheltuieli acum.

Bombănind, au ieșit împreună din cameră.

Venirea lor mă întrerupsese din visare. O să-mi reiau gândurile încă un pic.

Până pe la cincizeci de ani n-a fost pentru mine o groază mai mare decât presentimentul morții, dar acum lucrurile nu mai stau deloc așa. Poate pentru că am obosit deja de viață, dar simt că nu se va schimba nimic dacă mor. Zilele trecute, la spitalul Toranomon, când mi-au spus la radiografie că s-ar putea să am cancer, nevastă-mea și asistenta s-au albit la față, dar eu eram liniștit. M-a mirat și pe mine că puteam fi așa de calm într-un asemenea moment. Aproape că m-am simțit ușurat că viața mea prea lungă deja se apropie de sfârșit. Așa că n-am nici o intenție să mă agăț de viață, dar cât voi trăi nu voi putea să nu mă simt atras de sexul opus. Cred că așa va fi până în clipa în care voi muri. Nu am vigoarea unui bărbat ca Fusanosuke Kuhara[26], care a conceput un copil la nouăzeci de ani, căci sunt deja impotent, dar tocmai de aceea pot să simt plăcerea sexuală prin tot felul de căi ocolitoare și denaturate. Mai trăiesc acum doar pentru această plăcere și pentru cea de a mânca. Și dintre toți cei ai casei, numai Satsuko pare să aibă o vagă idee despre ce se petrece în mintea mea. Nimeni altcineva. Și mi se pare că încearcă diverse metode subtile ca să vadă cum reacționez.

Știu și eu prea bine că sunt un bătrân urât și plin de riduri. Seara, când mă uit în oglindă după ce-mi scot proteza, văd o față stranie. Nu mai am nici un dinte nici sus, nici jos. Nici gingii aproape că nu mai am. Dacă închid gura, buzele mi se prind una de alta, iar deasupra lor nasul îmi atârnă până la bărbie. Nu-mi vine să cred că asta e fața mea. Nici la o maimuță nu vezi o figură atât de urâtă, darămite la un om! Aș fi un prost să cred că unei femei i-ar putea plăcea o față ca

asta. În schimb, acest lucru îmi dă un oarecare avantaj, căci vigilența oamenilor adoarme în prezența unui bătrân care știe că nu poate pretinde un astfel de favor. Dar chiar dacă nu am nici dreptul și nici putința de a-mi folosi acest avantaj, pot să mă aflu în preajma unei femei frumoase fără să trezesc nici o suspiciune. Și ca o compensație a neputinței mele, ce pot să fac este să o cuplez cu un bărbat frumos, întorcând astfel întreaga casă cu susul în jos. Iar eu să mă bucur de toate astea.

20 iunie

Jōkichi nu mai pare să o iubească așa de mult pe Satsuko. Se poate ca dragostea lui să se fi domolit după nașterea lui Keisuke. Oricum ar fi, plecările lui în delegație sunt foarte dese, iar atunci când e în Tokio, merge în majoritatea serilor la petreceri, iar acasă ajunge noaptea târziu. Probabil și-a găsit pe cineva, dar nu sunt sigur de asta. Pare mai degrabă interesat de muncă decât de femei. A fost o vreme când între ei doi exista o pasiune arzătoare, dar se poate ca el să fi moștenit de la mine firea nestatornică.

Mie nu-mi place să mă bag în treburile altora, așa că n-am intervenit în nici un fel când s-au căsătorit, dar nevastă-mea a fost împotrivă. Satsuko ne-a spus că a fost dansatoare în trupa Nichigeki Dancing Team[27], dar numai vreo jumătate de an, apoi a lucrat prin Asakusa[28], într-un club de noapte.

— Tu dansezi și stând pe poante? am întrebat-o eu odată.

— Pe poante, nu. Cam un an sau doi am luat lecții de ținută, crezând că o să mă fac balerină, iar la un moment dat puteam să stau pe vârfuri, dar nu știu dacă acum aș mai putea.

— Dacă tot te-ai chinuit atâta, de ce-ai renunțat?

— Păi... mi s-au deformat oribil picioarele.

— Și de asta te-ai lăsat?

— Nu puteam suporta să am asemenea picioare.

— Adică?

— Groaznice. Erau tot timpul umflate, făcusem bătături la toate degetele și îmi căzuseră unghiile.

— Dar acum ai picioare frumoase.

— Au fost și mai frumoase odată. Din cauza bătăturilor însă, deveniseră înfiorătoare. Când n-am mai dansat, am încercat în fiecare zi cu de toate – piatră pónce, pilă, orice! Și tot nu sunt cum au fost odată!

— Chiar așa? Ia să văd!

Ca din întâmplare, am profitat de șansa asta ca să-i ating piciorul gol. Satsuko și-a întins picioarele pe canapea și și-a dat jos ciorapii de nailon. I-am așezat un picior pe genunchii mei și i-am privit pe rând toate cele cinci degete, strângându-i-le unul câte unul.

— Mie îmi par delicate la atingere și nu se simte nici o bătătură.

— Apasă mai bine. Acolo! Dacă strângi acolo, o să simți.

— Aici?

— Vezi? Încă se simt. Nimeni nu vede picioarele unei balerine.

— Oare și Lepešinskaia[29] are problemele astea?

— Sigur că da. Când exersam, mi s-a întâmplat nu o dată să-mi picure sânge din pantofi. Și nu-i vorba doar despre laba piciorului. Gambele își pierd rotunjimea și devin musculoase, de parc-ar fi picioare de muncitor. Și pieptul se aplatizează, sânii dispar, iar umerii ți se lățesc și devin solizi, ca la bărbați.

Chiar și dansatoarele de scenă pățesc la fel, dar din fericire mie nu mi s-a întâmplat așa ceva.

Fără îndoială că ceea ce-l atrăsese pe Jōkichi la ea era felul în care arăta, dar îi mergea și mintea, deși nu avea școală. Nu suferea să piardă, așa că după ce a venit la noi, s-a apucat să studieze și a reușit să învețe franceză și engleză cât să poată scoate două vorbe. Îi place să conducă și se dă în vânt după box, dar pe de altă parte o încântă și ikebana. Ginerele familiei Issotei din Kyōto vine la Tokio de două ori pe săptămână și aduce tot felul de flori rare, iar Satsuko merge să ia lecții de la el. Azi în camera mea am un aranjament din iarbă de pampas, coada șopârlei și ochii șoricelului, puse frumos într-un vas de porțelan verde-pal. Caligrafia agățată în spatele lui e o poezie de Nagao Uzan[30]:

Văzduhul e plin de-ai salciei mâțișori, iar oaspeții încă nu s-au întors.
În melancolică singurătate, printre flori și triluri de privighetoare, rămân visele mele goale.
În Kyōto, zece mii de-arginți am dat pe băutură.
Prin ploaia de primăvară, la barieră, privesc bujorii.

26 iunie

Cred că aseară am mâncat prea mult tofu rece și nu mi-a picat deloc bine, căci m-am trezit de vreo două-trei ori cu diaree. Am luat trei tablete de Entero-Vioform, dar tot nu mi-a trecut. Azi îmi petrec ziua în pat.

29 iunie

În după-amiaza asta am invitat-o pe Satsuko să mergem cu mașina pe la Templul Meiji. Căutasem să scap, dar sora medicală ne-a văzut plecând și a zis că vine și ea și a stricat totul. Ne-am întors în mai puțin de o oră.

2 iulie

În ultimele zile simt că mi-a crescut tensiunea. Azi-dimineață a fost 18 cu 11. Pulsul 100. Doamna Sasaki m-a sfătuit să iau două pastile de Serpasil și trei de Adalin. Brațul încă mă doare și îl simt înghețat. Deși rareori se întâmplă să nu pot dormi din cauza asta, azi-noapte durerea m-a trezit, iar doamna Sasaki a trebuit să-mi facă o injecție cu Nobulon, căci nu mai suportam. Nobulonul are efect, dar senzația cu care rămâi e foarte neplăcută.

— Orteza și placa înclinată sunt gata. Nu vreți să le vedeți?

Nu vreau deloc, dar în starea în care sunt parcă-mi vine totuși să le încerc.

3 iulie

Azi am încercat orteza cervicală. E dintr-un plastic tare care-ți ține gâtul fix. Nu doare, dar nu poți face nici o mișcare, nici măcar să întorci capul în stânga și-n dreapta. Tot ce-ți permite este să te uiți drept în față.

— E ca un instrument de tortură adus din iad, le-am spus eu.

Pentru că era duminică, se adunaseră toți acolo și-acum se uitau la mine: Jōkichi, Keisuke, nevastă-mea și Satsuko.

— Bietul de tine, tată! a spus Satsuko.

— Și câte minute trebuie să stai cu ea?

— Mă întreb câte zile va dura.

— Oare n-ar fi mai bine să renunți? Pentru vârsta dumitale, e un chin.

Îi auzeam pe toți cum comentau în jurul meu, dar, pentru că nu mă puteam întoarce, nu le vedeam fețele.

Până la urmă am renunțat la orteză și m-am hotărât să folosesc placa de pe planul înclinat și ansa Glisson. La început, cincisprezece minute în fiecare dimineață și seară. E mai confortabil, căci bărbia îmi este prinsă cu un material moale, dar tot nu-mi pot mișca gâtul și rămân așa, uitându-mă în sus, la tavan.

— Au trecut cele cincisprezece minute, m-a anunțat sora, uitându-se la ceas.

— Finalul primei reprize! a anunțat Keisuke, năpustindu-se pe hol în jos.

10 iulie

Azi se face o săptămână de când am început exercițiile de tracțiune. Am prelungit ședințele de la cincisprezece minute la douăzeci și am mărit gradul de înclinare a plăcii suficient de mult încât să simt tensiunea în bărbie. Dar nu pare să aibă nici un efect. Brațul mă doare la fel ca înainte. Doamna Sasaki crede că, dacă nu continui măcar vreo două-trei luni, nu o să se întâmple nimic. Mă îndoiesc că o să rezist atâta timp. Seara s-au adunat toți să ne sfătuim. Satsuko e de părere că un

asemenea tratament e prea mult pentru un bătrân, cel puțin pe căldura asta, așa că ar trebui să căutăm o metodă mai potrivită. Îl întrebase pe un prieten de-al ei străin și aflase că există un medicament pentru nevralgii numit Dolosin; nu trata cauza durerii, dar trei-patru tablete pe zi cu siguranță mi-ar ameliora starea. Era sigură că ar fi bun pentru mine, așa că îmi cumpărase deja câteva tablete și mă întreba dacă nu vreau să le încerc. Nevastă-mea mi-a sugerat un tratament cu acupunctură la doctorul Suzuki din cartierul Denenchōfu, cu speranța că așa mă voi vindeca. A stat mult la telefon cu el. Doctorul Suzuki e foarte ocupat, așa că mă roagă să merg eu la el acasă, căci altfel nu poate veni decât de trei ori pe săptămână. Nu se putea pronunța doar bazându-se pe conversația de la telefon, dar credea că mă poate vindeca, însă totul va dura cam două-trei luni. Doctorul Suzuki mă mai tratase în trecut, când am avut palpitații o lungă perioadă și nimeni nu reușea să-mi facă nimic, apoi încă o dată când am avut amețeli. Am decis așadar să-l rog să înceapă tratamentul de săptămâna viitoare.

M-am bucurat dintotdeauna de o constituție puternică și n-am fost niciodată bolnăvicios. Din copilărie până pe la șaizeci și patru de ani n-am fost niciodată bolnav cu adevărat, exceptând o săptămână pe care mi-am petrecut-o în spital pentru o operație în zona rectală. La șaizeci și doi sau șaizeci și trei de ani, am început să prezint semne de hipertensiune, iar pe la șaizeci și șase sau șaizeci și șapte am stat în pat o lună după o ușoară hemoragie cerebrală, dar nu am știut niciodată ce e aceea durere adevărată până când n-am sărbătorit împlinirea a șaptezeci și șapte de ani[31]. A început în brațul stâng, extinzându-se până la cot, apoi de la cot la umăr; pe

urmă a apărut la laba piciorului și a cuprins tot piciorul, iar acum mă dor ambele picioare și pe zi ce trece am dificultăți tot mai mari la mișcare. Probabil că mulți – chiar și eu – se întreabă pentru ce mai trăiesc așa și nu știu dacă pot să mă consider norocos sau nu, însă în mod straniu nu am nici o problemă când vine vorba de apetit, somn și defecație. Nu am voie să consum alcool, alimente prea sărate sau stimulente, dar am o poftă de mâncare mai mare decât cea a unei persoane obișnuite. Mi s-a spus că pot mânca și friptură de vită, chiar și țipar, atâta vreme cât nu exagerez, așa că mă bucur de orice pot. Iar când vine vorba de somn, aproape că dorm prea mult, căci socotind și somnul de după-amiază, dorm aproximativ nouă sau zece ore pe zi. Și îmi golesc intestinul de două ori pe zi. Elimin o cantitate mare de urină și mă trezesc de câteva ori pe noapte pentru asta, cu toate acestea nu am nici o problemă să adorm la loc imediat. Mă duc la baie ca prin vis și de îndată ce ajung înapoi în pat, cad pe loc pradă somnului. Durerea din braț mă mai trezește câteodată, dar de regulă nu trece mult până să adorm din nou, fiind pe jumătate adormit și pe jumătate conștient că mă doare. Când durerea devine de nesuportat, mi se face o injecție cu Nobulon și mă întorc imediat la somn. Faptul că pot să fac toate aceste lucruri m-a ținut în viață până acum. Dacă n-ar fi fost așa, probabil că aș fi fost deja mort. „Zici că te doare mâna și că nu poți să mergi, dar de viață te bucuri destul, nu-i așa? Înseamnă că nu te doare chiar așa de tare“, spun unii, dar eu chiar nu mint. Sunt momente când durerea este acută și momente când mă mai lasă; nu e o stare continuă și există chiar și perioade când nu mă doare deloc. Probabil este în funcție de vreme, de umiditate și de tot felul de lucruri.

E ciudat, dar chiar și atunci când am dureri mari, tot simt cum mă cuprinde dorința sexuală. De fapt, poate-ar fi mai corect să spun că asta se întâmplă mai ales atunci când am dureri. Sau poate ar trebui să spun că sunt mai atras și mai fascinat de femeile care-mi provoacă durere? Poate că e un fel de tendință masochistă. Nu cred că am avut-o din tinerețe, ci e ceva ce-a apărut odată cu trecerea anilor.

Să spunem că avem două femei – A și B – la fel de frumoase și care corespund gusturilor mele în egală măsură. A este amabilă, sinceră și empatică, în timp ce B este nepoliticoasă și pricepută la a-i duce pe oameni de nas. Dacă ar fi să spun care mă atrage mai tare, cred că în ultima vreme răspunsul potrivit ar fi B. Dar când vine vorba de frumusețe, B nu are voie să fie cu nimic mai prejos decât A. Am propriile mele criterii legate de frumusețe, iar dacă trupul și chipul unei femei nu le îndeplinesc, nu mă interesează. Nu-mi plac fețele cu nasul lung. Dar mai presus de toate, picioarele trebuie să fie albe și delicate. Dacă acestea și alte aspecte legate de frumusețe sunt îndeplinite, probabil că m-ar atrage mai mult femeia cu un caracter nesuferit. Întâlnesc câteodată femei pe al căror chip se ivește o urmă de cruzime, iar asta mă încântă din cale-afară. Mă gândesc că nu doar chipul le este străbătut de umbra de violență, ci și firea. Sau cel puțin așa sper. Asta e senzația pe care mi-o dădea mai demult Sawamura Gennosuke, când juca roluri de femeie în *kabuki*. Aceeași umbră de violență am întâlnit-o și la Simone Signoret în filmul franțuzesc *Les Diaboliques*, unde juca rolul profesoarei. Și la Honō Kayoko, tânăra actriță despre care se vorbește atât de mult în ultima vreme. Se prea poate ca toate acestea să fie niște doamne foarte cumsecade, dar cât aș fi de fericit dacă aș

putea găsi o femeie cu adevărat rea cu care să trăiesc împreună – sau măcar să fiu în preajma ei și să fim apropiați!

12 iulie

Chiar dacă o femeie este nesuferită, răutatea ei nu trebuie să fie vizibilă. Condiția fundamentală este ca ea să fie cu atât mai inteligentă, cu cât e mai urâcioasă. Bineînțeles că există și niște limite. Cleptomania sau tendințele ucigașe nu sunt de dorit, deși nu pot să spun că ar fi excluse complet. Se poate să fiu chiar mai atras de o femeie despre care aș afla că e hoață; de fapt, am senzația că mi-ar fi foarte greu să rezist unei legături care ar porni tocmai de la faptul că ea fură.

Când eram student, aveam un coleg la Facultatea de Drept, pe care-l chema Uruu Yamada. S-a angajat apoi la primăria din Ōsaka, dar a murit destul de tânăr. Tatăl lui era avocat de modă veche sau vechil, cum i se mai zicea atunci, și pe la începutul epocii Meiji o apărase pe temuta ucigașă Oden Takahashi[32]. Se pare că îi vorbise adesea fiului său despre frumusețea lui Oden. „Nu știu cum ar fi mai bine s-o numesc – seducătoare sau senzuală –, dar eu n-am mai văzut până acum o femeie atât de fermecătoare! Nu greșesc dacă spun că e o adevărată vampă și nu m-ar deranja să mor de mâna unei asemenea femei“, îi repeta adesea fiului său de câte ori îl prindea, fiind pătruns profund de sentimentele pentru această femeie.

Cum eu nu mai am neapărat un motiv pentru care să continui să trăiesc, mă gândesc uneori că poate aș fi mai fericit dacă în viața mea ar apărea o femeie ca ea și dacă aș muri de mâna ei. Decât să trăiesc suportând durerea brațelor

și a picioarelor mele aproape moarte, mă gândesc că parcă aș vrea să simt cum e să fii ucis în mod brutal.

Oare dragostea mea pentru Satsuko vine din faptul că percep în ea iluzia unei asemenea femei? E un pic răutăcioasă. Și un pic sarcastică. Și puțin mincinoasă. Nu se prea înțelege nici cu soacra, nici cu cumnatele. Iar sentimentele ei față de copil sunt superficiale. Nu a fost așa la începutul căsniciei, dar lucrurile s-au schimbat drastic cam după trei, patru ani. Cred că s-a transformat astfel și din cauză că eu am împins-o la asta. Ea nu e rea de felul ei. Probabil că și acum, în adâncul sufletului, e o femeie cumsecade, dar pe nesimțite și-a însușit răutatea și acum se mândrește cu ea. Iar asta s-a întâmplat pesemne pentru că a observat cât îi place felul acesta de a fi al unui bătrân ca mine. Am devenit mai afectuos cu ea decât cu propriile mele fiice și nu-mi place când se înțelege bine cu ele. Sunt cu atât mai fermecat de ea cu cât e mai răutăcioasă cu ele. Am îmbrățișat de curând felul acesta de a gândi, dar atitudinea mea devine pe zi ce trece mai exagerată. Să fie posibil oare ca suferința fizică și neputința de a te bucura de plăcerile firești ale relațiilor intime să schimbe esența unui om într-atât de mult?

Mi-aduc aminte de o altercație care a vut loc de curând aici, acasă. Deși Keisuke are șapte ani și e deja în clasa întâi, n-au mai apărut alți frați după el. Nevastă-mea o bănuiește pe Satsuko că ar face ceva necurat ca să nu rămână gravidă. În sufletul meu, și eu cred același lucru, dar în fața nevesti-mii susțin mereu că nu e așa. Ea însă e așa de deranjată de asta, încât nu o dată l-a întrebat pe Jōkichi ce se întâmplă.

— Nu-i deloc așa, îi răspunde însă acesta de fiecare dată râzând, apoi refuză să mai comenteze.

— Minți! Știu eu sigur asta!

— Hahaha! Dacă eu mint, atunci întreab-o pe Satsuko!

— Ce-i de râs? Eu vorbesc serios! Ești prea blând cu Satsuko și ea își bate joc de tine.

Până la urmă, Jōkichi a chemat-o pe Satsuko să se justifice în fața nevesti-mii. Vocea pițigăiată a lui Satsuko răzbătea din când în când până la mine. Toată cearta asta a durat cam o oră, iar la sfârșit nevastă-mea a venit să mă cheme și pe mine în camera cealaltă. Dar eu nu m-am dus, așa că nu știu exact ce s-a întâmplat. Din ce-am aflat mai târziu, nevastă-mea o atacase așa de tare, că Satsuko a ripostat și ea: „Eu nu mă dau în vânt după copii“. „Nu e inutil să dai naștere mai multor copii, cu toate ploile astea radioactive?“

Dar nici nevastă-mea nu s-a lăsat mai prejos: „Când nu suntem de față, îl strigi pe soțul tău pe nume[33], iar Jōkichi îți spune nevastă în fața mea, dar în fața străinilor te strigă draga mea! Tu ești cea care-l face să se poarte așa!“.

Cearta nu mai avea legătură cu subiectul și părea că nu se mai termină. Și nevastă-mea, și Satsuko erau atât de înfierbântate, că Jōkichi nu le mai putea controla.

— Dacă ne urăști așa de tare, o să ne mutăm separat. Nu-i așa? îl întrebă Satsuko pe bărbatul ei.

Când a auzit asta, nevastă-mea a arămas fără grai. Știa la fel de bine ca Satsuko că eu nu voi încuviința niciodată așa ceva.

— De tata poți avea grijă împreună cu doamna Sasaki. Tu ce spui? Să ne mutăm! își întrebă Satsuko bărbatul.

Văzând că o redusese la tăcere pe nevastă-mea, pe Satsuko o luase valul. Dar cu asta s-a încheiat cearta lor. Până la urmă

mi-a părut rău că nu m-am dus să le văd, căci păruse interesant.

— În curând se termină și sezonul ploios, a spus nevastă-mea, care venise să mă vadă.

Altercația din ziua precedentă îi rămăsese încă în minte și era abătută.

— Anul ăsta n-a plouat chiar așa de mult, nu?

— De azi începe *Kusaichi*[34]! Asta-mi aduce aminte... ce ai de gând să faci cu mormântul?

— Nu-i cazul să ne grăbim. Ți-am mai spus o dată: nu vreau să fiu îngropat în cimitirul din Tokio. M-am născut acolo, dar nu-mi place ce-a ajus orașul ăsta în ultima vreme. Dacă-ți faci mormântul acolo, nu știi niciodată când, unde și în ce condiții o să ți-l mute. Cimitirul din Tama[35] parcă nu-mi dă senzația că ar fi în Tokio. Nu vreau să fiu îngropat într-un asemenea loc.

— Am înțeles asta, dar n-ai spus că ai ales Kyōto și că până pe șaisprezece august o să aranjezi totul?

— Mai avem o lună până atunci, așa că nu-i grabă. Și pot să-l rog pe Jōkichi să meargă în locul meu.

— Și o să fii împăcat chiar dacă nu vezi locul cu ochii tăi?

— La cum mă simt, nu cred că pot să merg pe căldura asta. Cred c-o s-o las pe toamnă.

Cu doi sau trei ani în urmă, eu și nevastă-mea am primit numele budiste pe care le vom purta după moarte[36], doar că eu nu-i pot suferi pe cei din secta Nichiren și aș vrea să trec la secta Jōdo sau la Tendai. Nu-mi place faptul că la templele Nichiren este întotdeauna o statuetă din lut a fondatorului purtând pe cap o glugă de mătase, iar tu trebuie să i te închini. Dacă s-ar putea, aș vrea să fiu îngropat pe lângă un templu precum Hōnen-in sau Shinnyo-dō din Kyōto.

— M-am întors! a anunțat Satsuko intrând.

Era ora cinci după-amiază. Dând nas în nas cu nevastă-mea, s-au salutat cu plecăciuni de o politețe exagerată. Nevastă-mea a dispărut imediat.

— Azi ai lipsit toată ziua. Pe unde ai fost?

— M-am învârtit pe la cumpărături, apoi am luat prânzul cu Haruhisa la restaurantul unui hotel, pe urmă am mers să probez niște haine și după asta m-am întâlnit iar cu Haruhisa și am mers la Yūrakuza să vedem *Orfeu Negru*...

— Te-a ars serios soarele pe mâna dreaptă.

— Asta e de ieri, când am condus până la Zushi.

— Tot cu Haruhisa, nu-i așa?

— Da, tot cu el. Dar nu se pricepe deloc, așa că a trebuit să conduc eu tot drumul până acolo și înapoi.

— Când ești bronzată așa, numai într-un singur loc, albul pielii iese și mai mult în evidență.

— Volanul e pe dreapta și asta pățești dacă ai de condus o zi întreagă.

— Ești îmbujorată de parcă ai fi cuprinsă de surescitare.

— Da? N-aș zice că mă simt entuziasmată, dar Breno Mello a fost într-adevăr minunat.

— Ce? Despre ce vorbești?

— Negrul care a jucat rolul principal în *Orfeu Negru*. E o ecranizare pornind de la mitul grecesc al lui Orfeu, dar acțiunea are loc la Rio de Janeiro în perioada carnavalului, iar rolul principal e jucat de un negru. Sunt mulți actori negri în distribuție.

— Și e chiar așa de bun?

— Se pare că Breno Mello a fost un bun jucător de fotbal și că e doar amator într-ale actoriei. Interpretează rolul unui

vatman și din când în când, în timp ce conduce, face cu ochiul câte unei fete care trece pe-acolo. E grozav cum le face cu ochiul!

— Ce să zic? Chiar dacă l-aș vedea, nu cred că mi s-ar părea interesant.

— N-ai vrea să-l vezi pentru mine?

— Adică m-ai lua și pe mine o dată?

— L-ai vedea dacă am merge împreună?

— Mda.

— Aș merge de nenumărate ori. Și asta pentru că de câte ori îi văd chipul îmi aduc aminte de Leo Espinosa, pe care l-am admirat nespus.

— Iar îmi zici nume ciudate!

— Espinosa e un boxer filipinez care a jucat chiar și un meci de titlu mondial la categoria muscă. Și el e tot un bărbat de culoare, nu atât de chipeș ca Breno Mello, dar pe undeva seamănă. Mai ales atunci când face cu ochiul. Espinosa e încă activ, dar nu mai e așa de bun ca înainte. Mai demult chiar era grozav! De el mi-am adus aminte.

— N-am fost decât la un singur meci de box în viața mea.

În acel moment, au intrat nevastă-mea și doamna Sasaki să-mi spună că a venit timpul pentru placa mobilă, iar Satsuko a început să peroreze și mai însuflețit despre boxer.

— Espinosa e un negru născut pe insula Cebu. Punctul lui forte e directa de stânga. Își extinde brusc brațul stâng și, în momentul în care-și lovește adversarul, și-l trage la loc într-o clipită. Nu pot spune în cuvinte ce rapidă e mișcarea cu care-și retrage brațul: harșt-harșt! E încântător cum face așa – harșt-harșt! Iar când atacă are obiceiul să scoată un fluierat. Și când adversarul aruncă o directă, nu se ferește în stânga sau în

dreapta, cum fac de obicei boxerii, ci se lasă pe spate de mijloc. E incredibil de flexibil!

— Aha, deci Haruhisa te atrage fiindcă are pielea mai închisă și seamănă cu negrul ăsta.

— Haruhisa are mult păr pe piept, iar negrii n-au deloc. De aceea, când transpiră, toată pielea lor devine lucioasă și capătă o strălucire fascinantă! O să te târăsc după mine cu siguranță la un meci de box!

— Mă gândesc că nu sunt prea mulți bărbați frumoși printre boxeri, nu?

— Sunt mulți cu nasul turtit.

— Care-o fi mai bun, boxul sau wrestling-ul?

— La wrestling e mai mult spectacol și e mult sânge peste tot, dar lipsește sobrietatea.

— Dar și la box le mai dă sângele, nu?

— Da, se mai întâmplă. Câteodată se lovesc peste gură și se umplu de sânge, iar protezele se sparg în bucăți și zboară peste tot. Dar nu cu intenție, ca la wrestling, așa că nu prea vezi sânge, de fapt. De obicei se întâmplă în cazul loviturilor cu capul – așa le zice. Adică atunci când îi aplici adversarului o lovitură cu capul în figură. Sau când își sparg arcadele.

— Și dumneavoastră mergeți să vedeți astfel de lucruri? a intervenit doamna Sasaki.

Nevastă-mea rămăsese în picioare, parcă gata să o ia la fugă în orice clipă.

— Nu sunt singura. Sunt multe femei care merg la meciuri.

— Eu mi-aș pierde cunoștința.

— Vederea sângelui te înfierbântă. Face parte din distracție.

De pe la jumătatea conversației începusem să simt o durere intensă în brațul stâng. Dar în același timp, durerea aducea cu ea și o senzație de delectare. Privind fața răutăcioasă a lui Satsuko, durerea creștea, dar odată cu ea se intensifica și plăcerea...

1. *Kabuki* – unul dintre cele trei mari stiluri de teatru japonez. Acesta durează în jur de patru ore și jumătate și include trei sau patru acte, de regulă din piese diferite.
2. Celebră piesă de teatru *kabuki*, al cărei fir narativ urmărește povestea dintre un samurai (Sukeroku) frecventând cartierul de plăceri din Yoshiwara și curtezana Agemaki.
3. Morita Kan'ya (1907-1975), actor de *kabuki*, specializat în interpretarea rolurilor masculine.
4. Sawamura Tosshō – nume de scenă luat de membrii familiei de actori de *kabuki* Sawamura, ale cărei origini datează din secolul XIX. În teatrul *kabuki* există adevărate dinastii de actori ce apațin unor familii faimoase, meseria transmițându-se din generație în generație. Calitatea de membru al unei asemenea familii se dobândește fie prin naștere, fie prin adopție, iar fiecare familie are propriul stil și propria abordare a rolurilor.
5. Ichikawa Danjurō – nume de scenă luat de membrii faimoasei familii de actori de *kabuki* Ichikawa, a cărei genealogie pornește din secolul XVII.
6. Perioadă din istoria Japoniei care a durat între 1868 și 1912, cunoscută drept perioada „Guvernării luminoase", și care marchează intrarea Japoniei în epoca modernă.
7. Nakamura Utaemon V (1865-1940), membru al familiei de actori de *kabuki* Nakamura. Aceștia erau specializați în

interpretarea rolurilor feminine. În teatrul *kabuki*, toate rolurile sunt interpretate de bărbați.

8. Lenjerie de corp purtată pe sub chimono atât de bărbați, cât și de femei, nelăsând astfel chimonoul să intre în contact direct cu pielea. Gulerul este singura parte vizibilă.
9. Metoda Yuzen de vopsire a materialelor textile, dezvoltată în Japonia în secolul XVII, cu ajutorul extractelor vegetale, al pastei de orez și al matrițelor. Modelul rezultat imita brocartul folosit pentru îmbrăcămintea nobililor, material interzis claselor inferioare.
10. În trecut, în Japonia, femeile obișnuiau să doarmă sprijinindu-și capul pe o pernă de lemn, pentru a nu-și strica coafurile sofisticate.
11. Jachetă cu mâneci largi, ce se poartă peste chimono.
12. Titlu alternativ pentru *Sinuciderea îndrăgostiților de pe Insula Ami*, scrisă de Chikamatsu Monzaemon în 1720. Piesa prezintă povestea de dragoste dintre Kamiya Jihei, un vânzător de hârtie căsătorit și cu doi copii, și Koharu, o tânără curtezană. Neputându-și împlini dragostea, cei doi se sinucid pe insula Ami.
13. Vechiul nume al capitalei Tokio.
14. Piesă modernă de *kabuki* scrisă de Kido Okamoto, jucată pentru prima dată la Tokio în 1927.
15. Păstăi verzi de soia opărite cu sare. Boabele sunt consumate ca gustare, în special cu bere.
16. Algă comestibilă, folosită mai ales în Okinawa.
17. Pește crud, tăiat felii subțiri și mâncat de obicei cu sos de soia.
18. Pește cu carne dulce.

19. Pastă obținută din boabe de soia fermentate, amestecate cu sare și cu alte ingrediente, folosită la prepararea sosurilor sau ca ingredient în mâncare.
20. Regiune din vestul insulei principale a Arhipelagului Nipon, cuprinzând orașele Kyōto, Nara, Ōsaka, Kōbe.
21. Pește folosit în mâncărurile specifice zonei Kyōto.
22. În Japonia, suprafața camerelor este adesea exprimată în funcție de suprafața unei rogojini *tatami* (1,65 m^2).
23. Instrument de suflat cu 17 tuburi de bambus de lungimi diferite, fiecare tub fiind fixat într-un rezervor lăcuit; este folosit mai ales în muzica de la Curtea Imperială.
24. Fluier scurt, cu două mușțiucuri.
25. Interpret de muzică tradițională japoneză (1913-2008).
26. Fusanosuke Kuhara (1869-1965) – om de afaceri, politician și ministru în perioada antebelică.
27. Trupă de dans ce a activat între 1936-1981.
28. Cartier în Tokio.
29. Olga Lepeșinskaia (1916-2008), primă balerină a Teatrului Balșoi din Moscova.
30. Nagao Uzan (1864-1942), om de litere, sinolog, caligraf.
31. În tradiția japoneză se sărbătorește viața îndelungată la împlinirea vârstei de 61, 70, 77, 80, 81, 88, 90, 99 și respectiv 100 de ani. Obiceiul a fost preluat din China în perioada Nara (710-794), când media de viață nu depășea cu mult 40 de ani, iar cei care treceau de această vârstă aveau parte de sărbători speciale la fiecare zece ani. Obiceiul a fost apoi adaptat tradiției japoneze, alegându-se vârste ale căror numere se pot scrie cu caractere ce au semnificații de bun augur.

32. Oden Takahashi (1848-1879), inculpată pentru uciderea unui bărbat, a fost ultima femeie din Japonia condamnată la moarte prin decapitare.
33. În Japonia tradițională, prenumele nu este aproape niciodată folosit, iar apelativele afectuoase nu sunt bine privite. Pentru adresarea directă între soți există termeni cu diverse grade de politețe.
34. *Kusaichi* (lit. „piața de buruieni“) se referă la piața sau zona unde se vând obiectele și florile necesare sărbătorii *Obon*, când sunt comemorați cei dispăruți. Sărbătorită între 13 și 15 iulie în partea răsăriteană a Japoniei și în prima parte a lunii august în cea occidentală, *Obon* este una dintre cele mai importante sărbători de peste an, când familia se reunește, sunt vizitate mormintele celor decedați și au loc o serie de ritualuri și festivaluri dedicate acestora.
35. Suburbie a metropolei Tokio.
36. Nume postum (*kaimyō*) pe care preotul budist îl stabilește pentru cei decedați. În trecut, acest nume era dat numai celor din clasa nobiliară, dar începând cu epoca Edo (1603-1867), practica se răspândește și în rândul păturilor inferioare. Alegerea caracterelor chinezești care compun numele, precum și numărul acestora reflectau la început virtuțile pe care persoana decedată le-a arătat în timpul vieții. În zilele noastre însă, numărul de caractere este decis în cele mai multe cazuri de preț, cele mai scumpe ajungând chiar și la 2 milioane de yeni.

II

17 iulie

Aseară, de îndată ce s-a stins focul de Obon, Satsuko a și ieșit din casă. A spus că ia trenul rapid și se duce la Kyōto, la Festivalul Gion[1]. Deși e mult prea cald pentru așa ceva, Haruhisa a plecat deja de ieri să filmeze evenimentul. Echipa de filmare stă la Kyōto Hotel, iar Satsuko la Nanzenji și ne-a spus că se va întoarce miercuri. Dar cum nu se înțelege deloc cu Itsuko, probabil că doar o să doarmă acolo...

— Când mergi la Karuizawa[2]? a întrebat nevastă-mea. Dacă vin și copiii, o să fie hărmălaie, așa că ar fi mai bine să mergi mai repede. Se pare că *doyō*[3] începe pe douăzeci.

— Oare ce să facem anul ăsta? Dacă stăm mult, ca anul trecut, o să fie plictisitor. Pe douăzeci și cinci i-am promis lui Satsuko că mergem împreună la un meci de box categoria pană, la sala de sport de la Kōrakuen.

— Nu vrei cu nici un chip să înțelegi că ai o vârstă! Dacă mergi într-un asemenea loc, să te mulțumești dacă nu vei fi lovit.

23 iulie

Țin un jurnal pur și simplu pentru că îmi place faptul în sine de a scrie în el. Nu pentru a fi citit de cineva. Vederea mi-a slăbit atât de mult, că nici nu mă mai încumet să citesc și, cum nu am la îndemână alt fel de a-mi petrece timpul, îmi place să scriu de câte ori pot ca să fac vremea să treacă mai repede. Folosesc pensula și scriu caractere mari, ca să fie ușor de citit. M-aș simți foarte rușinat dacă cineva mi-ar citi jurnalul, așa că îl țin într-o cutie cu încuietoare. Am strâns până acum cinci astfel de cutii. Probabil că ar trebui să ard toate astea într-o zi, dar nu văd nici un rău în a le păstra. Când mai scot câteodată un caiet vechi și mă uit la ce-am scris, mă îngrozesc să văd cât de uituc am devenit. Lucruri ce s-au întâmplat cu mai bine de un an în urmă îmi par complet noi, iar interesul meu nu scade deloc. Vara trecută, când noi eram plecați la Karuizawa, am pus să ni se renoveze dormitorul, baia și toaleta. Oricât de uituc aș fi în rest, de asta îmi aduc bine aminte. Dar uitându-mă în jurnalul de anul trecut, mi-am dat seama că am omis niște detalii. Și pentru că azi s-au întâmplat niște lucruri pe care mă văd obligat să le notez, voi scrie despre ele.

Până vara trecută, eu și nevastă-mea dormeam împreună într-un dormitor în stil japonez, cu *tatami* pe jos, dar anul trecut am înlocuit *tatami* cu o podea de lemn și am adus două paturi. Unul e al meu, iar în celălalt doarme sora medicală, doamna Sasaki. Chiar și până atunci, nevastă-mea dormea câteodată singură în camera de zi, dar de când am renovat, nu mai dormim deloc împreună. Eu merg la culcare și mă trezesc devreme, în timp ce ei îi place să stea până noaptea târziu, iar

dimineața să lenevească în pat. Mie îmi place toaleta în stil european, dar ea, dacă nu poate folosi o toaletă în stil japonez[4], nu se simte bine. Au mai fost și alte motive ca să renovăm, de exemplu confortul medicului și al asistentei. Astfel, toaleta veche din dreapta dormitorului a fost refăcută special pentru mine, fiindu-i montat un scaun occidental, iar în peretele ce despărțea cele două încăperi a fost tăiată o ușă, astfel încât să se poată trece dintr-una în alta fără a mai ieși pe coridor. În stânga dormitorului, se află camera de baie. Și aici am făcut schimbări radicale: toată încăperea a fost placată cu gresie și faianță, inclusiv cada, și am instalat chiar și un duș. Asta a fost la cererea lui Satsuko. Am făcut o ușă și între baie și dormitor, dar baia se poate încuia pe dinăuntru, dacă este nevoie.

Aș mai adăuga și că lângă toaletă, în dreapta, se află biroul meu (și între cele două încăperi am făcut o ușă), iar următoarea cameră este cea a asistentei. Aceasta doarme în patul de lângă mine, dar asta se întâmplă doar noaptea, căci în restul zilei stă în camera ei. Indiferent dacă e zi sau noapte, nevastă-mea se retrage în camera de zi, care e pe coridor, imediat după colț. Își petrece aici aproape toată ziua uitându-se la televizor sau ascultând radioul. Dacă n-are nimic de făcut, aproape că nu iese de-acolo. Jōkichi, soția lui și Keisuke stau la etaj, unde au adăugat o cameră de oaspeți. Am înțeles că tânăra familie și-a decorat camera de zi într-un mod foarte luxos, dar pentru picioarele mele slăbite, scara în spirală către etaj este un efort prea mare, așa că nu urc decât rareori acolo.

Am avut și niște dispute atunci când am renovat baia. Nevastă-mea voia neapărat să punem o cadă de lemn, susținând că iarna apa nu rămâne caldă așa de mult timp în

cele placate cu faianță. Am urmat totuși sugestia lui Satsuko (fără să-i spun nevesti-mii acest lucru) și am pus o cadă cu faianță. A fost însă o greșeală – ba nu, poate că până la urmă a fost bine –, pentru că plăcile ude sunt foarte alunecoase, ceea ce este periculos pentru un bătrân ca mine. Nevastă-mea a alunecat o dată și a căzut zdravăn pe gresia de lângă cadă. Iar mie mi s-a întâmplat ca, stând cu picioarele întinse în cadă și încercând să mă prind de marginea căzii pentru a mă ridica, să-mi alunece mâna și să nu-mi pot strânge picioarele și să mă ridic. Cum nu-mi pot folosi mâna stângă, a fost un moment foarte neplăcut. Pe podea am pus un grătar de lemn, dar la cadă nu am avut ce face.

Fiindcă tot a venit vorba de asta, aseară s-a întâmplat ceva.

Doamna Sasaki se duce acasă o dată sau de două ori pe lună ca să-și petreacă timpul împreună cu copiii ei. Pleacă seara, stă peste noapte și se întoarce a doua zi până în prânz. Când doamna Sasaki nu e la noi, nevastă-mea e cea care îi ia locul și doarme în patul ei. Eu obișnuiesc să mă culc la zece, imediat după ce mă spăl. De când a căzut, nevastă-mea nu mai vine să mă ajute la baie, așa că Satsuko ori servitoarea îndeplinesc această sarcină, dar nici una nu e atât de pricepută sau de amabilă ca doamna Sasaki. Satsuko are mare grijă ca temperatura să fie potrivită, dar în rest stă și se uită de la distanță, fără să mă ajute de fapt. Tot ce face e să mă frece pe spate cu buretele. Când ies din apă, mă șterge din spate cu prosopul, mă dă cu pudră de talc și pornește ventilatorul, dar nu vine niciodată în fața mea. Nu știu dacă se rușinează sau o dezgustă. Apoi mă îmbracă cu halatul de baie și mă duce în dormitor, după care iese pe coridor. Îmi spune mereu că restul e treaba nevesti-mii și că nu o privește. În adâncul sufletului,

îmi doresc ca ea să-și petreacă uneori noaptea în dormitorul meu, dar poate pentru că se știe supravegheată de nevastă-mea, Satsuko afișează în mod voit un comportament rece.

Nevesti-mii nu-i place deloc să doarmă în patul altcuiva. Schimbă pătura și toate cearșafurile, iar când se întinde în pat o face cu o expresie de total disconfort și de nemulțumire. Din cauza vârstei, trebuie să meargă noaptea la toaletă, dar cum zice că la cea în stil occidental nu se simte bine, merge de două, trei ori pe noapte tocmai până la toaleta japoneză. Pe urmă se plânge că din cauza asta nu se poate odihni. Am tot sperat în taină că în curând va veni și ziua în care Satsuko va fi rugată să o înlocuiască pe doamna Sasaki când aceasta va lipsi.

Aseară s-a petrecut tocmai acest lucru, absolut întâmplător. Pe la șase după-amiază, doamna Sasaki ne-a anunțat că își ia liber și a plecat să-și vadă copiii. După cină, nevastă-mea a început să se simtă rău și s-a retras în camera de zi să se odihnească. Firesc, lui Satsuko i-a revenit sarcina de a avea grijă de mine atât la baie, cât și la culcare. Cât m-a ajutat cu baia, a purtat o pereche de pantaloni până la genunchi și un tricou de polo albastru, cu un imprimeu cu Turnul Eiffel, care o făcea să arate veselă și plină de prospețime. Am avut senzația că m-a frecat pe spate cu mai multă grijă ca de obicei. Îi simțeam atingerea delicată a mâinilor pe gât, pe umeri, pe brațe. După ce m-a dus în dormitor, mi-a spus:

— Așteaptă-mă puțin, mă întorc imediat. Fac și eu un duș.

Apoi a intrat în baie singură. M-a lăsat să aștept de unul singur vreo jumătate de oră. Stând pe marginea patului, nu reușeam să mă liniștesc. Într-un târziu a apărut în ușa de la baie, purtând de data aceasta un capot roz-somon de bumbac

creponat și papuci de casă din satin brodat cu bujori, ce păreau a fi chinezești.

— Îmi pare rău că te-am făcut să aștepți.

Când ea intra în cameră, ușa dinspre coridor s-a deschis și una dintre servitoare, Oshizu, a intrat cărând un scaun din ratan împletit.

— Încă nu te-ai culcat, tată?

— Tocmai mă pregăteam. Dar de ce vrei asta, draga mea?

Când nevastă-mea nu e de față, îi vorbesc lui Satsuko pe un ton mai apropiat și folosesc expresii mai afectuoase. Cred că „draga mea“ îi zic cel mai des. O fac conștient. Iar când vorbesc despre mine, deși de obicei o fac fără să acord prea mare atenție cuvintelor, când sunt cu ea îmi vine pur și simplu natural să folosesc expresii mai neprotocolare. Iar Satsuko, atunci când rămânem doar noi, îmi vorbește într-o manieră surprinzător de directă. Știe bine ce-mi place.

— Te culci prea devreme pentru mine, așa că o să stau aici o vreme să citesc.

A desfăcut scaunul de ratan și l-a întins ca pe un șezlong, apoi s-a cuibărit în el și a deschis cartea pe care și-o adusese. Părea un manual de limba franceză. Acoperise veioza cu o pânză, ca să nu-mi intre lumina în ochi. Probabil că nici ei nu-i plăcea patul doamnei Sasaki și intenționa să doarmă pe șezlong.

Cum ea se întinsese acolo, m-am așezat și eu în pat. Aerul condiționat din dormitorul meu era dat la minim, ca să nu mă doară brațul. În ultima vreme a fost o căldură umedă, iar doctorul și asistenta mi-au recomandat să folosesc aerul condiționat ca să mai usuce aerul. Prefăcându-mă că dorm, mă uitam printre gene la vârfurile ascuțite ale papucilor de

casă ai lui Satsuko, ce se zăreau pe sub halat. Picioare așa de fine și de ascuțite rar se văd la o femeie japoneză.

— Ești treaz, nu? Încă nu sforăi. Doamna Sasaki mi-a spus că de îndată ce adormi, începi să sforăi.

— Nu știu de ce, dar azi nu mă ia somnul deloc.

— Oare din cauza mea?

Nu i-am răspuns, iar ea a început să chicotească:

— Nu-ți face bine să te înfierbânți.

După câteva clipe, a continuat:

— N-ai voie să te-aprinzi. Poate că ar trebui să-ți dau niște Adalin.

Era pentru prima dată când Satsuko îmi vorbea cochetând astfel cu mine, și am simțit cum mă excit.

— N-am nevoie chiar deloc.

— Ți-l aduc totuși.

Cât timp a fost ea plecată după medicament, mi-a venit o idee jucăușă.

— Uite! Oare două pilule or fi de-ajuns?

A luat în mâna stângă o farfurioară, pe care a pus din sticluța cu medicamente două pastile de Adalin, apoi a adus din baie un pahar cu apă.

— Acum deschide gura mare! Nu te bucuri că primești pastilele de la mine?

— Ba da, dar nu mi le da de pe farfurioară. Ia-le cu mâna ta, ține-le între degete și bagă-mi-le în gură.

— Atunci mă duc să mă spăl pe mâini, a zis ea și a intrat în baie.

— Apa o să se verse, așa că n-ai vrea să-mi torni în gură direct din gura ta?

— Ei, ei! N-ajungi nicăieri dacă-ți forțezi într-atât norocul!

Până să mă dezmeticesc, îmi aruncase deja pastilele în gură și îmi turnase apă să le înghit. Intenționasem doar să mă prefac că adorm, ca și când medicamentul și-ar fi făcut efectul, dar până la urmă chiar am adormit de-a binelea.

24 iulie

Azi-noapte am fost la toaletă o dată pe la ora două și o dată pe la patru. Satsuko dormea în șezlongul de ratan. Cartea de franceză îi căzuse pe podea, iar veioza era stinsă. Din cauza pastilelor de Adalin, abia îmi amintesc de vizitele mele nocturne la baie. Dimineață m-am trezit la șase, ca de obicei.

— Te-ai trezit, tată?

Știam că Satsuko se scoală târziu, așa că o credeam încă dormind, dar când colo am văzut-o cum se ridică în capul oaselor în clipa în care eu m-am mișcat.

— Dar tu cum de nu dormi?

— N-am putut să dorm deloc azi-noapte.

Când am ridicat jaluzelele, a fugit repede în baie, de parcă n-ar fi vrut să-i văd fața imediat după ce se trezise.

.....

Pe la ora două, după ce mă întorsesem din birou înapoi în dormitor, unde dormisem o oră după-amiază, stăteam treaz în pat, când ușa de la baie s-a întredeschis și în spatele ei a apărut figura lui Satsuko. Nu-i vedeam decât capul, restul corpului fiind ascuns privirii. Purta o cască de duș, de pe care se scurgeau picături mari de apă. Din baie se auzea șiroitul apei.

— Îmi pare rău pentru dimineață. Acum eram la duș și mi-am dat seama că e tocmai ora la care îți faci somnul de după-amiază, așa că am băgat capul să văd dacă ești aici.

— Azi e duminică, nu? Jōkichi nu-i aici?

Nu mi-a răspuns la întrebare, dar a continuat:

— Eu nu încui niciodată ușa când fac duș. Se poate deschide oricând.

Să fi spus asta pentru că eu întotdeauna fac baie seara, după ora nouă sau pentru că avea încredere în mine? Ori poate că voia să spună „Dacă vrei, vino și uită-te!“? Sau „Nu mă deranjează câtuși de puțin prezența unui bătrân ca tine“? Nu aveam nici cea mai mică idee de ce spusese așa ceva.

— Jōkichi e acasă azi. A zis că face un grătar în seara asta în grădină, iar acum face mare tămbălău cu pregătirile.

— Oare o să vină cineva?

— Am înțeles că Haruhisa, doamna Amari și niște rude de-ale lui Kugako.

Nu prea cred că Kugako ne va mai vizita după cele petrecute ultima dată. Dacă e să vină cineva, atunci probabil că vor fi doar copiii ei.

.....

25 iulie

Aseară am făcut o mare greșeală. Petrecerea a început în grădină pe la șase și jumătate și era o atmosferă așa de veselă și frumoasă, că am vrut și eu să mă alătur celor tineri. Nevastă-mea a încercat să mă oprească, spunându-mi că o să răcesc dacă stau jos pe iarbă la ora aia, dar Satsuko m-a îndemnat:

— Tată, hai și tu aici cu noi un pic!

Nu-mi era deloc poftă de carnea de miel sau de aripioarele de pui pe care le mânca toată lumea de-acolo și nu aveam nici o intenție să mă ating de ele. Ce voiam de fapt era să văd cum se comportau Haruhisa și Satsuko când erau împreună, dar după vreo jumătate de oră de când mă alăturasem grupului lor, am simțit cum de la picioare mă ia o senzație de frig care urca spre șale. Probabil și pentru că avertizările nevesti-mii mă făcuseră să mă simt foarte sensibil și să dau atenție acestor lucruri. În cele din urmă în grădină a apărut și doamna Sasaki. Venise îngrijorată să-mi atragă atenția, căci auzise de la nevastă-mea că mi-e frig. Atunci m-am încăpățânat, așa cum fac întotdeauna, și n-am vrut să mă ridic cu nici un chip. Simțeam însă cum frigul și răceala mă cuprind din ce în ce mai tare. Nevastă-mea mă cunoaște îndeajuns de bine ca să știe că nu trebuie să insiste în asemenea momente. Dar cum doamna Sasaki părea extrem de îngrijorată, m-am mai împotrivit vreo jumătate de oră, după care m-am ridicat și m-am întors în camera mea.

Însă lucrurile nu s-au terminat acolo. Pe la două dimineața m-am trezit din cauza unei mâncărimi în zona uretrei. M-am dus repede la baie și am văzut că urina avea o culoare alburie, lăptoasă. M-am întors în pat, dar după vreun sfert de oră am simțit iar nevoia să urinez. Nici senzația de mâncărime nu se calmase. Același lucru s-a repetat de patru, cinci ori, până când doamna Sasaki mi-a dat patru pastile de Sinomin și mi-a pus o ploscă cu apă caldă peste abdomen, să mă încălzesc. Abia atunci a început să-mi fie mai bine.

De câțiva ani, sufăr de adenom de prostată (în tinerețea mea, când am contractat o boală venerică, glandei acesteia îi

zicea altfel) și uneori urina se acumulează, neputând fi eliminată, așa că de câteva ori am avut nevoie de o intervenție cu un cateter. Se pare că retenția de urină e ceva destul de obișnuit la bătrâni și de obicei durează destul de mult până să pot elimina lichidul fierbinte. E foarte neplăcut, de exemplu, când merg la toaletă la teatru și în spatele meu așteaptă alți bărbați la coadă.

De-a lungul timpului mi s-au dat tot felul de sfaturi. Mi s-a spus că operația de prostată se poate face până pe la șaptezeci și cinci, șaptezeci și șase de ani. „N-ai idee cât de bine va fi după aceea. O să poți urina ca atunci când erai tânăr, iar șiroitul pe care o să-l auzi o să te facă pur și simplu să crezi că te-ai întors în timp“, mi-au zis unii, iar alții m-au avertizat că e o operație dificilă și neplăcută și că ar trebui să o evit. Tot ezitând să o fac, a trecut timpul și acum se pare că sunt prea bătrân pentru o asemenea intervenție. Toate mergeau spre bine până aseară, când am făcut prostia asta și infecția a recidivat. Mi s-a recomandat ca o vreme să fiu mai cu băgare de seamă și, pentru că Sinominul are efecte adverse destul de neplăcute atunci când este utilizat o perioadă îndelungată, pot să iau patru tablete de trei ori pe zi, dar nu mai mult de trei zile. Urina trebuie să-mi fie negreșit examinată în fiecare dimineață și, dacă la analize apare vreo bacterie, trebuie să beau ceai de Strugurii ursului.

Din cauza celor întâmplate, am decis să renunț la meciul de titlu din seara asta de la Kōrakuen. Deși azi-dimineață disconfortul produs de obstrucția căilor urinare părea să se fi diminuat considerabil și probabil că aș fi putut să merg, doamna Sasaki nici n-a vrut s-audă de așa ceva.

— Săracul tata! Ce păcat că nu vii! Eu am plecat. Îți voi povesti când mă întorc! mi-a spus Satsuko, ieșind repede.

În pofida dorinței mele, a trebuit să stau lințit acasă și să suport acele doctorului Suzuki. A durat extrem de mult, de la două și jumătate până pe la patru și jumătate, dar din fericire am avut și o pauză de vreo douăzeci de minute.

Școlile au intrat deja în vacanță, așa că Keisuke va pleca în curând la Karuizawa cu prietenii lui de la Tsujidō. Nevastă-mea și Kugako vor merge și ele. Satsuko le-a spus că ea va veni luna următoare și că le este recunoscătoare pentru că au grijă de Keisuke. Și Jōkichi își va putea lua liber luna viitoare vreo zece zile și li se va alătura. Probabil va merge și soțul lui Kugako. Haruhisa spune că el e prea ocupat cu slujba lui din televiziune și că un *art designer*, deși e liber în timpul zilei, serile și le petrece muncind din greu.

.....

26 iulie

Programul meu zilnic din ultima vreme arată cam așa: mă trezesc dimineața pe la șase și primul lucru pe care-l fac e să merg la toaletă. Colectez primele picături de urină într-un recipient steril, pe care-l dau la analize. Apoi mă spăl pe ochi cu o soluție de borat de sodiu, după care fac gargară și-mi clătesc gura cu o soluție de bicarbonat de sodiu, îmi curăț gingiile cu o pastă cu clorofilă și-mi pun proteza. Fac o plimbare de vreo jumătate de oră în grădină, pe urmă stau tot vreo jumătate de oră pe planul înclinat, pentru exercițiile de întindere. Iau apoi micul dejun, singura masă a zilei care îmi este servită în dormitor: un pahar cu lapte, o felie de pâine

prăjită cu brânză, un pahar cu suc de legume, o porție de fructe și o ceașcă de ceai. Tot acum iau și o pastilă de Alinamin. Apoi mă duc în birou și arunc o privire peste ziare, scriu în jurnal și, dacă-mi rămâne timp, citesc ceva. Adesea însă îmi petrec aproape toată dimineața scriind în jurnal, iar uneori asta se prelungește până după-amiază sau chiar până seara. La ora zece dimineața doamna Sasaki vine să imi ia tensiunea. Cam o dată la trei zile mi se face și o injecție de 50 ml cu vitamine. Prânzul îl iau în sufragerie și constă de obicei într-un bol mare cu tăieței și o porție de fructe. De la ora unu până la trei, somnul de după-amiază. De trei ori pe săptămână – luni, miercuri și vineri – ședințele de acupunctură cu doctorul Suzuki, de la două și jumătate la patru. Începând cu ora cinci, încă o jumătate de oră de întinderi. De la șase, plimbarea prin grădină. De obicei, doamna Sasaki mă însoțește în plimbările mele de dimineață și de seară, dar uneori o înlocuiește Satsuko. La șase și jumătate, cina. Un bol mic de orez, și pentru că mâncarea trebuie să fie cât mai variată, în fiecare zi primesc diverse alte feluri. Cum bătrânii și tinerii au gusturi diferite, avem feluri de mâncare pentru toată lumea și de multe ori luăm masa la ore diferite. După cină, ascult radioul în birou. Pentru că vederea îmi este prea slabă, seara nu citesc și aproape că nu mă uit deloc nici la televizor.

Nu-mi iese din minte ce mi-a mărturisit Satsuko alaltăieri, duminică, pe 24 iulie, imediat după prânz. În după-amiaza aceea, pe la ora două, când tocmai mă trezisem din somn și încă mai leneveam în pat, a scos capul pe ușa de la baie și mi-a spus: „Eu nu încui niciodată ușa când fac duș. Se poate deschide oricând“.

Fie c-au fost aruncate la întâmplare, sau nu, vorbele astea mi-au stârnit interesul. În seara aceea am avut petrecerea cu grătar, ieri am încercat toată ziua să-mi revin, și totuși cuvintele ei nu-mi ieșeau din minte. Azi după-amiază m-am trezit pe la două, m-am dus în birou și am revenit în dormitor pe la trei. Știu că, dacă e acasă, Satsuko trebuie să fie la duș la ora asta. Am vrut să văd ce se întâmplă și am împins ușor, cu mare băgare de seamă, ușa de la baie. Într-adevăr, nu era încuiată. Apa de la duș se auzea șiroind.

— Vrei ceva?

Abia dacă mișcasem un pic ușa, dar se pare că ea mă observase imediat. Eram stupefiat. După o clipă, mi-am revenit însă în fire.

— Ai zis că n-o încui niciodată și am vrut să văd dacă într-adevăr așa este.

În timp ce vorbeam, am băgat capul pe ușă și am tras cu ochiul înăuntru. Satsuko stătea sub duș, dar întregul ei corp era acoperit de perdele de baie albe cu dungi verzi.

— Și-acum ai înțeles că nu te mint?

— Am înțeles.

— Ce stai așa acolo? Vino înăuntru!

— Pot să vin înăuntru?

— Doar asta vrei, nu-i așa?

— Dar n-am nici un motiv special.

— Ei, acum! Dacă te-nfierbânți, o să aluneci și-o să cazi. Liniștește-te, liniștește-te!

Grătarul de lemn fusese ridicat, iar gresia era udă. Fiind foarte atent la cum pășesc, am intrat în baie și am închis ușa după mine. Din când în când, printre perdelele de baie, îmi

oferea privirii un umăr gol, un genunchi, degetele de la picioare.

— Dacă-i așa, atunci îți dau eu un motiv.

Șiroitul apei s-a oprit. Întorcând-se cu spatele către mine, și-a arătat partea de sus a corpului printre perdele.

— Ia te rog prosopul de-acolo și șterge-mă pe spate. Ai grijă că-mi picură apă din păr!

Când și-a scos casca de duș, câteva picături au sărit pe mine.

— Nu fi așa de temător, apasă mai tare! Ah, n-ai deloc putere în mâna stângă! Freacă cât poți de tare cu dreapta.

Pe neașteptate, i-am prins umărul pe sub prosop. Apoi mi-am lipit buzele de gâtul ei, acolo unde se împreuna cu umărul drept și, chiar când am atins-o cu limba, am primit o palmă peste obraz. Harșt!

— Ai ceva tupeu pentru un bătrân!

— Am crezut că o să mă lași să fac măcar atâta lucru.

— Sub nici o formă! Data viitoare îi spun lui Jōkichi!

— Îmi pare rău.

— Ieși afară! mi-a spus, dar apoi a devenit foarte grijulie. Nu te grăbi, ia-o încet! Vezi să nu aluneci!

Când am ajuns bâjbâind la ușă, am simțit pe spate atingerea ușoară a degetelor ei. M-am așezat pe patul din dormitor și m-am odihnit o vreme. După un timp, a apărut și ea. Era îmbrăcată în halatul de baie din bumbac creponat, de sub care i se zăreau papucii de casă cu bujori brodați.

— Îmi pare foarte rău pentru ce-am făcut!

— Lasă, nu-i nimic.

— Te-a durut?

— Nu m-a durut. M-a surprins.

— Am obiceiul ăsta de a plesni imediat bărbații peste față, așa reacționez eu.

— Așa m-am gândit și eu. Probabil că ai plesnit mulți bărbați cu mâna aceea.

— Dar a fost o greșeală să te lovesc pe tine, tată!

.....

28 iulie

.....

Din cauza ședinței de acupunctură, ieri n-am avut cum, dar azi după-amiază, pe la trei, mi-am lipit din nou urechea de ușa de la baie. Nu era încuiată. Dușul se auzea curgând.

— Bine-ai venit. Te-am așteptat. Îmi pare rău pentru ieri.

— M-am gândit eu că o să vină și clipa asta.

— Scapi repede când ești bătrân.

— După ce-am încasat palma aceea, parcă merit o compensație.

— N-am glumit. Promite-mi că nu mai faci niciodată așa ceva!

— Și cu toate astea, ar trebui să fie în regulă să mă lași să te sărut pe gât.

— Nu-mi place să fiu sărutată pe gât.

— Dar unde ți-ar plăcea?

— Nicăieri. M-am simțit de parcă m-ar fi atins o târâtoare, toată ziua mi-a fost greață.

— Mă întreb cum te-ai fi simțit dacă în locul meu era Haruhisa, i-am spus, înghițind greu.

— Te plesnesc! Pe cuvânt! Data trecută am fost blândă față de ce-o să urmeze.

— N-ar trebui să te stăpânești atâta!

— Palma mea poate să doară rău. Dacă te lovesc cât pot de tare, o să vezi stele verzi.

— Asta și vreau.

— Ești imposibil! Păcătos bătrân, ești groaznic!

— Te mai întreb o dată: dacă pe gât nu-ți place, unde îți place?

— Dacă e undeva mai jos de genunchi, te las o dată. Doar o dată! Și doar cu buzele! Nu mă mai atingi cu limba!

De la genunchi până la gât era ascunsă complet de perdeaua de baie, lăsând să-i iasă prin crăpătura acesteia doar gamba unui picior.

— Parcă ar urma să ți se facă un consult ginecologic.

— Ce prostii vorbești!

— Nu e corect să-mi ceri să te sărut, dar fără să-mi folosesc limba.

— Nu-ți cer să mă săruți, ci doar te las să m-atingi cu buzele. E destul pentru un bătrân ca tine.

— Ai putea măcar să închizi apa cât timp fac asta?

— N-am de ce. Dacă nu mă spăl imediat ce mă atingi, o să mi se facă greață.

Senzația pe care-am avut-o a fost că am luat o înghițitură zdravănă de apă.

— Apropo, acum că mi-am amintit de Haruhisa, aș vrea să te rog ceva.

— Ce anume?

— Pentru că e așa de cald afară, ar vrea să vină aici și să facă duș din când în când. M-a rugat să te întreb dacă se poate.

— N-are baie la televiziune?

— Ba are, dar baia pentru actori e separată de cea pentru restul lumii și e foarte murdar, așa că nu-i place să meargă acolo. Pentru că n-are de ales, trebuie să iasă până în Ginza[5] și să meargă la Tōkō *onsen*[6], dar dacă ar putea să vină aici i-ar fi și mai aproape și l-ar ajuta mult. M-a rugat să vorbesc cu tine.

— Ar trebui să poți decide singură așa ceva. Nu trebuie să-mi ceri mie voie.

— Ca să fiu sinceră, l-am adus o dată, nu cu mult timp în urmă. Dar el spune că nu e bine să intre așa, pe furiș.

— Din partea mea, e în regulă. Dacă trebuie să-i ceri cuiva permisiunea, aia e nevastă-mea.

— Nu poți să vorbești tu cu ea, tată? Mie mi-e frică.

De fapt, în sinea ei Satsuko e mai preocupată de ce-aș spune eu decât de ce-ar spune nevastă-mea. Simte că trebuie să ceară voie în mod special pentru că e vorba de Haruhisa....

.....

29 iulie

Ședința de acupunctură a început la două și jumătate după-amiază, ca de obicei. Eu mă așez pe pat cu fața în sus, iar doctorul Suzuki, care e orb, se așază alături, pe un scăunel, și își începe treaba. Deși el se ocupă de toate detaliile, de la scosul acelor din cutie până la sterilizarea lor cu alcool, are de obicei un ucenic care-l însoțește și care așteaptă în picioare, în spatele lui. Până acum, nu simt nici o îmbunătățire, brațul îmi este tot înghețat, iar degetele tot amorțite.

După aproximativ treizeci de minute, de pe coridor a năvălit înăuntru Haruhisa.

— Îmi cer scuze că te deranjez, unchiule, mai ales în timpul tratamentului, dar am înțeles de la Satsu că ai fost de acord cu rugămintea mea și aș vrea să-ți spun că îți sunt foarte recunoscător. Deja am profitat azi de bunăvoința dumitale și m-am gândit să intru și să-ți mulțumesc.

— Nu-i cazul să ceri voie pentru așa un fleac. Vino oricând dorești.

— Îți mulțumesc din suflet! Profitând de bunăvoința dumitale, voi veni destul de des de-acum, deși nu chiar în fiecare zi... Fără legătură cu asta, în ultima vreme arăți foarte bine și sănătos.

— Ce vorbești acolo? Îmbătrânesc și mă ramolesc pe zi ce trece, iar Satsuko mă ceartă întruna.

— Nu-i adevărat! Satsuko te admiră și spune tot timpul că te păstrezi tânăr.

— Baliverne! Uită-te la mine cum trebuie să suport acele astea și azi, numai ca să mai rămân în viața asta trecătoare încă un pic.

— Chiar așa să fie? Eu zic că ai viață lungă înainte...Păi, o să plec și eu imediat. Mai trec doar pe la mătușa să o salut.

— Nu stai o clipă, nici măcar pe căldura asta. Ia-o mai încet și odihnește-te și tu.

— Mulțumesc, dar mă tem că nu pot sta.

Puțin după plecarea lui Haruhisa, Oshizu a apărut aducând o tavă cu ceai și ceva dulce pentru două persoane. Era momentul să facem o pauză. Azi a adus șarlotă și ceai negru, rece. Apoi, tratamentul a fost reluat și totul a durat până la ora patru și jumătate.

Stând culcat în timp ce doctorul Suzuki își făcea treaba, gândurile mele au zburat aiurea.

Oare nu cumva Haruhisa ascundea de fapt altceva prin rugămintea de a-l lăsa la duș? Poate că Satsuko e de fapt cea care l-a împins la asta. Iar azi oare nu cumva a pândit exact momentul când mi se administra tratamentul și a apărut tocmai atunci? Poate s-a gândit că făcând așa va scăpa mai repede din încleștarea cu bătrânul? Îl auzisem o dată spunând că deși serile îi sunt pline, în timpul zilei poate pleca oricând. Asta înseamnă că poate veni să facă duș pe la două și jumătate, cu alte cuvine, tot cam pe când intră și Satsuko în baie. Adică va veni atunci când eu sunt fie în birou, fie în dormitor, în timpul tratamentului. Și în cazul ăsta, atunci când el va fi la duș, ușa de la baie nu poate să rămână deschisă, ci se va încuia. Mă întreb dacă nu cumva Satsuko va regreta apariția acestui nou obicei neplăcut.

Și mai e ceva ce nu-mi iese din minte. Peste trei zile, pe 1 august, nevastă-mea, Keisuke, Kugako împreună cu cei trei copii ai săi și servitoarea noastră, Osetsu, în total șapte persoane, vor pleca la Karuizawa. Jōkichi va pleca în Kansai pe 2 august, de unde se va întoarce pe 6, iar duminică, pe 7 august, li se va alătura și el și vor sta împreună cam zece zile. Asta îi convine de minune lui Satsuko, care spune că de luna viitoare va merge și ea la Karuizawa din când în când, să petreacă acolo câte trei zile: „Știu că doamna Sasaki și cu Oshizu rămân în Tokio, dar chiar și-așa, mă îngrijorează să-l las pe tata singur aici. Și pe lângă asta, apa din piscinele de la Karuizawa e prea rece pentru înot! Dacă mergi doar din când în când, mai treacă-meargă, dar să stai acolo tot timpul... Îmi pare rău! Până la urmă prefer totuși marea“. Ascultându-l, mi-a fost cât se poate de limpede că trebuie să fac cumva să rămân în Tokio.

— Eu o să plec înainte atunci, a spus nevastă-mea. Tu când vii?

— Păi... să vedem... mă gândesc să continui acum acupunctura, dacă tot am început tratamentul...

— Dar n-ai spus că oricum nu are nici un efect? Ai putea să-l întrerupi măcar acum, pe căldura asta.

— Nu. Cred că încep să simt o oarecare îmbunătățire. Ar fi păcat să mă opresc chiar acum. N-am început nici măcar de o lună!

— Vrei să spui că anul ăsta nu vei veni deloc?

— Nu, nu. O să vin la un moment dat, i-am răspuns, reușind astfel să scap de interogatoriul ei.

1. Unul dintre cele mai mari festivaluri din Japonia, desfășurat anual pe parcursul lunii iulie, în orașul Kyōto.
2. Faimoasă stațiune montană din prefectura Nagano.
3. *Doyō* se referă la perioada de 18 zile de dinaintea trecerii la un nou anotimp.
4. Toaleta japoneză tradițională nu are scaun, fiind asemănătoare cu ceea ce noi numim „toaletă turcească“.
5. Cartier cosmopolit din Tokio.
6. Izvor termal. Termenul desemnează însă și complexul de cazare și agrement construit în locul respectiv.

III

5 august

Doctorul Suzuki a apărut la două și jumătate și a început imediat tratamentul. Puțin după ora trei, am făcut pauza. Oshizu a venit cu ceaiul și cu dulciurile: înghețată Mocha și ceai rece. Pe când ieșea, am întrebat-o într-o doară:

— Haruhisa n-a venit azi?

— Ba da, a fost pe-aici, dar probabil că a plecat deja, mi-a răspuns ea destul de evaziv și a ieșit.

Pentru că nu vede, doctorului Suzuki îi ia foarte mult timp să mănânce. Ucenicul îl ajută, iar la fiecare linguriță de înghețată soarbe câte puțin ceai.

— Mă scuzați numai puțin, le-am spus eu dându-mă jos din pat.

M-am apropiat de ușa de la baie și am încercat clanța. Era încuiată. Am intrat la toaletă[1] prefăcându-mă că vreau să mă spăl pe mâini. Am ieșit pe coridor, iar de-acolo am încercat cealaltă ușă de la baie. Era deschisă. Înăuntru nu era nimeni. Pe jos însă erau aruncate șosetele, pantalonii și cămașa sport a lui Haruhisa. Am deschis și ușile de sticlă ale cabinei de duș, dar nu era nimeni. M-am uitat și printre perdelele de la cadă,

dar nu era nimeni nici acolo. Însă gresia de pe jos și pereții erau plini de stropii de apă ce săriseră din baie. Deci Oshizu se pierduse cu firea și mă minţise! Dar unde poate să fie? Și oare unde-o fi Satsuko? Tocmai mă îndreptam să-i caut la barul din sufragerie, când am dat peste Oshizu, care se pregătea să urce cu o tavă pe care erau două sticle de Coca-Cola și două pahare.

Cu mâinile tremurânde și cu chipul alb ca ceara, a încremenit la picioarele scărilor. Și mie-mi bătea inima de emoție. Era ciudat și pentru mine să umblu așa pe coridoare la ora aceea.

— Deci Haruhisa e încă aici, nu? am întrebat eu, încercând să par degajat și vesel.

— Da, domnule. Am crezut că plecase....

— A, da?

— .....dar era la etaj, unde se răcorea puțin....

Două pahare și două sticle de Coca-Cola. Iar ei doi „se răcoreau“ la etaj. Cum hainele lui erau aruncate prin baie, probabil că se schimbase într-o *yukata*[2]. Cât despre dacă făcuse duș de unul singur sau nu... La etaj avem o cameră de oaspeți, dar oare unde se răcoreau ei doi? Cum el venise ca oaspete, era cât se poate de firesc să i se dea o *yukata*, dar cum la parter aveam liberă și o cameră de primire, și una de zi, și una de ceai, iar nevastă-mea nu era acasă, nu cred că era cazul să meargă la etaj. Cu alte cuvinte, nu încape îndoială că el se gândise să vină exact între două și jumătate și patru, când eu îmi făceam tratamentul și nu ar fi trebuit să ies din dormitor.

Am urmărit-o cu privirea pe Oshizu cum urcă la etaj și apoi m-am întors în dormitor. Mi-am cerut scuze pentru absență și

m-am întins din nou în pat. Nu lipsisem mai mult de zece minute. Doctorul Suzuki tocmai își terminase înghețata.

Medicul și-a scos din nou acele și în următoarea oră s-a ocupat de corpul meu. A plecat la patru și jumătate, iar eu m-am întors în birou. Haruhisa ar fi avut tot timpul să se furișeze pe scări și să iasă fără ca eu să-l văd. Dar și ei calculaseră greșit: nu doar că eu mi-am făcut apariția în mod neașteptat pe coridor, dar am mai dat și peste Oshizu. Dacă nu s-ar fi întâmplat astfel, nu ar fi aflat că eu știu ce se petrece, așa că până la urmă a fost un lucru bun. Dacă aș fi și mai suspicios, aș putea crede că Satsuko, știind că o suspectez, s-ar fi gândit că aș putea ieși pe coridor în timpul pauzei, să văd cum stau lucrurile. Sau poate a creat cu bună știință această situație, trimițând-o intenționat pe Oshizu să aducă tava cu ceai tocmai în acel moment, plănuind ca eu să o întâlnesc. Poate s-a gândit că ar fi mai bine ca bătrânul să știe și că ar fi un act de bunăvoință din partea ei să îl facă să priceapă mai repede. Aveam senzația că o și aud: „E în regulă, nu-i nevoie să te grăbești! Relaxează-te și mai stai puțin!“.

De la patru și jumătate la cinci, pauză. De la cinci la cinci și jumătate, întinderi. De la cinci și jumătate la șase, pauză. Între timp, probabil chiar înainte ca eu să-mi termin ședința de acupunctură, musafirul de sus plecase cu siguranță. Nu știu dacă Satsuko a plecat cu el sau, așa cum era de așteptat, îi era jenă și se închisese în camera de la etaj, dar nu s-a mai arătat deloc după masa de prânz. (În ultimele trei zile am reușit să iau mesele singur cu ea). La ora șase a apărut doamna Sasaki să-mi reamintească de plimbarea prin grădină. Tocmai când mă pregăteam să cobor de pe verandă în grădină, Satsuko a apărut în mod neașteptat:

— Doamnă Sasaki, este în regulă. Azi îl însoțesc eu.

— La ce oră a plecat Haruhisa? am deschis eu discuția direct, când am ajuns la foișor.

— Imediat după aceea.

— După ce?

— După ce am băut Coca-Cola. I-am spus că o să dea și mai rău dacă pleacă așa de repede, acum că tu știai că e acolo.

— E surprinzător de sfios, nu-i așa?

— O ținea întruna că o să înțelegi greșit și m-a rugat să-ți explic.

— Destul. Hai să nu mai vorbim despre asta.

— N-ai decât să înțelegi ce vrei, atunci. Dar singurul motiv a fost că la etaj curentul face mai multă răcoare decât la parter și tot ce-am făcut a fost să bem o Coca-Cola împreună. Poate că unui bătrân i se pare ciudat așa ceva. Jōkichi sigur ar înțelege.

— Acum, lasă. Oricum nu contează ce s-a întâmplat.

— Ba contează!

— Îți spun doar atât: nu cumva tu ești cea care înțelege greșit ce spun eu?

— Adică?

— Presupunând – doar presupunând! – că între tine și Haruhisa ar fi ceva, nu aș avea nici cea mai mică intenție să devin interesat de asta....

Satsuko s-a uitat la mine cu o privire ciudată, dar nu a scos o vorbă.

— Eu n-o să spun nici un cuvânt nici nevesti-mii, nici lui Jōkichi. O să țin totul secret, numai pentru mine.

— Adică îmi sugerezi să fac un pas mai departe?

— Se poate să îți sugerez și așa ceva.

— Nu ești în toate mințile!

— S-ar putea. E prima oară când îți dai seama de asta? O fată așa de isteață ca tine!

— Dar de unde ți-a venit o asemenea idee?

— Cum eu nu mai sunt în stare să mă bucur de fiorul aventurilor, pot doar să-i împing pe alții spre așa ceva și să mă mulțumesc cu plăcerea de a-i privi. E jalnic când un om ajunge atât de jos.

— Adică te-a cuprins disperarea fiindcă tu nu mai ai la ce să speri?

— Și gelozia! Ar trebui să-ți fie milă de mine.

— Îți merge mintea, nu glumă! Dar chiar dacă mi-e milă de tine, nu vreau să mă sacrific doar pentru plăcerile tale!

— Dar nu e nici un sacrificiu, nu-i așa? Satisfăcându-mi mie plăcerile, te bucuri și tu! Oare plăcerea ta nu e de fapt mai mare decât a mea? Eu chiar sunt demn de milă.

— Ai grijă să nu te plesnesc iar!

— Hai să nu ne mai mințim unul pe celălalt. Nu trebuie neapărat să fie Haruhisa. Amari sau oricine altcineva e la fel de bun.

— De câte ori venim la foișor începi să vorbești despre astfel de lucruri. Hai să ne plimbăm! Mișcarea este bună nu doar pentru picioare, ci și să-ți scoți din cap prostiile astea. Uite, doamna Sasaki ne privește de pe verandă!

Pe alee cu greu încăpeau doi oameni unul lângă celălalt, iar acum era și mai greu de mers din cauza tufelor de trifoi crescute alandala pe ambele părți.

— Ține-te de mine și ai grijă să nu te împiedici!

— Ar trebui să mergem la braț.

— Prostii! Ești prea scund pentru asta.

Satsuko, care până atunci mersese în stânga mea, a trecut dintr-odată în dreapta.

— Dă-mi bastonul! Hai, ține-te cu mâna dreaptă!

Spunând asta, și-a împins umărul înainte și, ținând bastonul în mână, a început să dea la o parte tufele de trifoi...

6 august
(continuare de ieri)

— Mă întreb ce crede Jōkichi despre tine.

— Și eu aș vrea să știu! Tu ce crezi, tată?

— Habar n-am. Eu încerc să nu mă gândesc prea mult la Jōkichi.

— Și eu la fel. Chiar dacă-l întreb, i se pare enervant și nici nu-mi spune adevărul. Oricum, sunt sigură că nu mă mai iubește.

— Ce crezi c-ar face dacă ți-ai găsi un amant?

— Mi-a spus că nu-i cazul să-mi pese de ce crede el – dacă-mi găsesc pe cineva, asta e, nu e nimic de făcut... Părea că glumește, dar eu cred că de fapt vorbea serios.

— Asta ar zice orice bărbat dacă soția i-ar spune un asemenea lucru. Nici unul nu știe să piardă.

— Se pare că și el are pe cineva. O fată cu un trecut ca al meu, o dansatoare de cabaret. I-am spus că dacă mă lasă să-l văd când vreau pe Keisuke, îi acord divorțul, dar zice că nu vrea să divorțeze, că i-ar părea rău pentru Keisuke, dar mai ales că i-ar părea rău să-l vadă pe tatăl lui plângând.

— Își bate joc de mine.

— Deci știe totul despre tine, tată, deși eu nu i-am suflat nici un cuvințel.

— E fiul tatălui lui.

— Are un fel tare ciudat de a-și arăta devotamentul.

— De fapt, cred că e încă foarte atașat de tine, iar pe mine mă folosește drept scuză.

Ca să fiu sincer, nu știu mai nimic despre Jōkichi, fiul meu cel mare și moștenitorul familiei mele. Nu mulți trebuie să fie tații care știu atât de puține despre fiii lor prețioși. Știu că după ce a absolvit Facultatea de Economie a Universității din Tokio, a început să lucreze la firma Pacific Plastic Industries. Nu mi-e însă foarte clar ce face el de fapt acolo. Înțeleg că această companie cumpără rășini sintetice de la firma Mitsui Chemicals sau așa ceva, apoi produce filme fotografice, folii de polietilenă sau articole din plastic – găleți sau sticle de maioneză. Fabrica e în Kawasaki, dar sediul principal se află în Tokio, la Nipponbashi, iar Jōkichi lucrează acolo, la departamentul de management. Se pare că în curând va fi șef de departament, dar nu știu ce salariu sau ce beneficii va avea. Deși el e moștenitorul, deocamdată eu sunt capul familiei Utsugi. Se pare că și el suportă o parte din cheltuielile casei, dar cea mai mare parte e acoperită de veniturile mele din afaceri cu imobiliare și din dividende. Până în urmă cu câțiva ani, de contabilitatea lunară se ocupa nevastă-mea, dar la un moment dat Satsuko a preluat totul. Nevastă-mea spune despre ea că e foarte pricepută și că ține sub strictă supraveghere facturile de la comercianți. Merge adesea în bucătărie să inspecteze conținutul frigiderului, iar servitoarele tremură când aud de ea. Apreciază noutățile, așa că anul trecut a instalat un dispozitiv de evacuat gunoiul, dar am văzut-o cum o certa rău pe Osetsu că a aruncat un cartof dulce care „încă mai putea fi mâncat“:

— Dacă e stricat, nu-l puteți da la câine? Vouă vi se pare amuzant să aruncați în dispozitivul ăsta tot ce prindeți în mână. N-ar fi trebuit să cumpăr așa ceva! a conchis ea cu regret.

Nevastă-mea spune că Satsuko le bate tot timpul la cap pe servitoare să reducă din cheltuieli cât mai mult posibil, dar apoi își bagă profitul în propriul buzunar. Stresează pe toată lumea la maxim, dar ea își permite tot felul de mofturi. Câteodată o pune pe Oshizu să calculeze la abac, dar de cele mai multe ori face ea însăși socotelile. De calculul taxelor se ocupă un contabil, dar tot ea e cea care ține legătura cu el. Deși e foarte ocupată cu toate aceste îndatoriri legate de casă, Satsuko preia orice altă sarcină și o duce la bun sfârșit repede și bine. Fără doar și poate că Jōkichi e foarte mulțumit de ea. A ajuns să aibă un rol de necontestat în familia Utsugi, devenindu-i astfel indispensabilă fiului meu. Când nevastă-mea s-a opus căsătoriei lui cu Satsuko, el i-a spus:

— Vorbești întruna despre faptul că Satsuko a fost dansatoare, dar eu știu că va fi o bună administratoră a casei. Pot să-ți spun că are abilitățile necesare.

Probabil însă că spusese asta bazându-se doar pe niște presupuneri, căci nu putea atunci să prevadă așa ceva. Odată intrată în familie ca soția lui, Satsuko a început să-și arate surprinzătoarele calități. S-ar putea ca nici măcar ea să nu fi știut că are asemenea abilități.

Dacă e să spun drept, eu mi-am dat acordul pentru căsătoria lor, dar nu credeam că va dura prea mult. Consideram că Jōkichi seamănă cu mine cel din tinerețe, mereu cu capul în nori și nestatornic. Acum lucrurile nu mai stau chiar așa. Cu siguranță nu mai e la fel de îndrăgostit de ea

ca atunci când s-au căsătorit, dar acum mie Satsuko mi se pare chiar mai frumoasă. E deja în familia noastră de aproape zece ani, dar pe zi ce trece devine mai încântătoare, ceea ce s-a văzut mai ales după ce l-a născut pe Keisuke. Acum nu mai are nimic din dansatoarea de altădată, deși uneori, atunci când rămânem doar noi doi, se întoarce la felul ei de-a fi de atunci. Probabil că obișnuia să facă asta și cu Jōkichi când erau apropiați, dar nu cred că lucrurile mai stau așa acum. Cred mai degrabă că Jōkichi o prețuiește pentru talentul ei de administrator al treburilor gospodărești și se gândește că ar fi foarte neplăcut să o piardă. Când face pe nevinovata, Satsuko are chiar toate calitățile unei soții-model: e sprintenă la vorbă și la port, foarte inteligentă, dar în același timp caldă și fermecătoare și știind să-și apropie oamenii. Cu siguranță că așa o văd cei din afară, spre mândria ascunsă a lui Jōkichi. Așa că e puțin probabil ca el să vrea s-o părăsească. Chiar dacă l-ar înșela, probabil că el ar trece totul cu vederea, atâta vreme cât ea ar ști s-o facă inteligent.

7 august

Aseară, Jōkichi s-a întors acasă de la Osaka, iar în dimineața asta pleacă la Karuizawa.

8 august

De la ora unu la două mi-am făcut somnul de după-amiază, apoi am rămas în pat așteptându-l pe doctorul Suzuki. Am auzit o bătaie în ușa de la baie și pe Satsuko strigând:

— Tată, o să încui un pic ușa.

— Îți vine prietenul, așa-i?

— Da.

A băgat capul pe ușă o clipă, apoi a trântit-o cu putere și a încuiat-o. Deși o zărisem doar în treacăt, am putut să văd pe fața ei o mină rece și inexpresivă. Părea că făcuse deja duș, căci picături mari de apă i se prelingeau de pe casca de nailon.

9 august

Deși doctorul Suzuki nu vine azi, am rămas în pat după somnul de după-amiază, vrând să văd ce se întâmplă. Și azi, am auzit o bătaie în ușă și vocea lui Satsuko:

— O să încui!

A venit cu jumătate de oră mai târziu decât ieri și nu și-a mai făcut apariția în cameră. Puțin după ora trei, am încercat ușa. Era tot încuiată. Pe la cinci, când îmi făceam exercițiile de întindere, l-am auzit pe Haruhisa salutându-mă în trecere:

— Îți mulțumesc din nou, unchiule! Datorită ție mi-e mult mai ușor în fiecare zi.

Nu i-am putut zări fața, deși aș fi vrut să-i văd expresia atunci când rostea acele vorbe.

La șase, în timpul plimbării prin grădină, am întrebat-o pe doamna Sasaki:

— Satsuko nu e aici?

— Păi... parcă am auzit Hillmanul plecând adineaori, mi-a răspuns ea și apoi a plecat să o întrebe și pe Oshizu. Da, se pare că tânăra doamnă Utsugi a ieșit cu mașina.

.....

10 august

De la unu la două după-amiaza, somn. După aceea s-au repetat aceleași lucruri ca alaltăieri.

11 august

Doctorul Suzuki nu vine azi. Cu toate astea, situația s-a schimbat față de alaltăieri. În loc de „o să încui“, Satsuko a băgat capul înăuntru și mi-a spus: „ușa e deschisă“. Era neobișnuit de veselă și radiantă. Dinăuntru se auzea apa curgând.

— Azi nu vine?

— Nu, poți să intri.

Am făcut întocmai cum mi-a spus. Ea deja se ascunsese după perdelele de baie.

— Azi te las să mă săruți.

Apa s-a oprit. Printre perdele a apărut un picior.

— Iar arăți de parcă ar urma să ți se facă un control ginecologic.

— Ai dreptate. Dar nimic mai sus de genunchi. Am oprit apa pentru tine.

— Ca recompensă? Nu ești oare prea zgârcită?

— Dacă nu-ți place, poți să renunți. Eu nu te forțez să faci nimic.

Apoi a adăugat:

— Azi poți să mă atingi și cu limba.

M-am aplecat exact așa cum făcusem și pe douăzeci și opt iulie, și mi-am lipit buzele în același loc pe gamba ei, savurându-i aroma cu limba. Avea gustul unui sărut.

Rămânând cu gura lipită de piciorul ei, am alunecat în jos până spre călcâi. Spre surprinderea mea, nu spunea nimic. Mă lăsa să fac ce voiam. Limba mea îi ajunsese în scobitura gleznei, apoi la vârful degetului mare. Așezându-mă în genunchi, mi-am îndesat primele ei trei degete în gură. Mi-am lipit apăsat limba de talpa ei udă, atât de expresivă de parcă ar fi fost un chip.

— Ajunge!

Dintr-odată a pornit dușul. Apa curgea pe talpa ei, pe capul meu, pe fața mea...

La ora cinci, doamna Sasaki a venit să mă anunțe că e timpul pentru exercițiile de întindere.

— Ce ochi roșii aveți! a exclamat ea.

În ultimii ani, albul ochilor mei se umpluse oricum de vinișoare roșiatice, iar acum chiar și într-o zi obișnuită e mai degrabă rozaliu decât alb. La o privire atentă în zona pupilei, se pot observa numeroase vene subțiri dedesubtul corneei. Am făcut niște controale oftalmologice pentru a vedea dacă nu există cumva risc de hemoragie, dar mi s-a spus că și dacă s-ar întâmpla, n-ar fi nimic grav, căci e ceva obișnuit la vârsta mea. Cu toate acestea, e limpede că atunci când am ochii roșii, pulsul și tensiunea îmi sunt crescute.

Doamna Sasaki mi-a măsurat imediat pulsul:

— E peste 90! S-a întâmplat ceva?

— Nu, nimic în mod special.

— Haideți să vă iau tensiunea.

Fără să accepte un refuz, m-a pus să mă întind pe canapeaua din birou. După ce am stat liniștit vreo zece minute, a prins tubul de cauciuc în jurul brațului meu drept.

Nu puteam să văd ce indica acul, dar era destul de ușor de ghicit după expresia de pe fața ei.

— Nu vă simțiți un pic rău acum?

— Nu am o stare deosebită. E mare tensiunea?

— Aproape 20.

Când spune așa, înseamnă că de fapt e mai mare – 20,5 sau 20,6, ori poate 21 sau chiar 22. Însă cum mai demult nu o dată a ajuns și la 24,5, dacă e la nivelul ăsta, nu mă îngrijorează așa cum îi îngrijorează de fapt pe doctori. Și sunt oricum împăcat cu gândul că sfârșitul poate veni în orice moment.

— Azi-dimineață era normală, 14,5 cu 8,3. Mă întreb de ce o fi crescut așa dintr-odată. Pur și simplu nu înțeleg. V-ați încordat cumva la toaletă?

— Nu, nu.

— Și chiar nu s-a întâmplat nimic? Foarte ciudat! și-a aplecat ea capul într-o parte a neîncredere.

N-am scos nici un cuvânt, deși știam bine care e cauza. Atingerea tălpii lui Satusko încă îmi mai stăruia pe buze. N-aș fi putut s-o uit nici dacă aș fi vrut. Fără îndoială că tensiunea mi-a crescut când mi-am îndesat în gură degetele ei. Cu siguranță că fața îmi ardea și că sângele mi se urcase la cap și aș fi putut să fac apoplexie chiar în acel moment. „Mor acum! Mor acum!“ – e cât se poate de adevărat că am simțit asta. Mă pregătisem pentru un asemenea moment, dar gândul de „a muri“ mă înspăimânta. Mi-am spus că trebuie să mă liniștesc, că nu trebuie să mă mai înfierbânt și totuși m-am repezit fără să gândesc să-i sug degetele de la picioare. Nu m-am putut abține. Ba nu! Cu cât mă gândeam mai mult să n-o fac, cu atât îi sugeam degetele mai nebunește. Îi sugeam degetele și mă gândeam: „Mor! Mor!“. Se ridicaseră în mine valuri de groază,

excitație și plăcere. Pieptul îmi era cuprins de o durere la fel de puternică ca cea de infarct....Toate astea se întâmplaseră cu mai bine de două ore în urmă, dar probabil că tensiunea nu scăzuse încă.

— Ce-ar fi să renunțați azi la exercițiile de întindere și să vă odihniți? mi-a sugerat doamna Sasaki.

M-a dus cu forța în dormitor și m-a obligat să mă întind.

.....

La ora nouă seara, doamna Sasaki a revenit cu tensiometrul.

— Aș vrea să vă mai măsor o dată tensiunea.

Din fericire, scăzuse înapoi la normal – 15 cu 8,7.

— Ah, ce bine! M-am liniștit. Era foarte mare mai devreme – 22,3 cu 15!

— Probabil că se mai întâmplă câteodată.

— Chiar și așa, era foarte mare! Bine că n-a fost decât ceva de moment.

Nu doar doamna Sasaki fusese îngrijorată. De fapt, mai mult decât ea, eu eram cel care ofta pe ascuns de ușurare din adâncul inimii. Și cu toate astea, în același timp mă gândeam că dacă lucrurile merg tot așa, nu mă împiedica nimeni să repet acest comportament nebunesc. Nu era genul de thriller erotic care să-i placă lui Satsuko, dar n-aveam nici un motiv să mă privez de această aventură măcar. Și nu-mi păsa prea tare dacă muream din greșeală.

12 august

Haruhisa a venit la puțin după ora două și se pare că a stat vreo două, trei ore. Satsuko a ieșit în oraș imediat după cină. A spus că vrea să-l vadă pe Martin LaSalle în *Pickpocket* la cinematograful Scala, apoi să meargă la piscină la Prince Hotel. Îmi imaginez cum arată într-un costum de baie fără spate, cu umerii ei goi și albi strălucind scăldați în razele reflectoarelor.

13 august

Pe la ora trei am avut parte din nou de micul meu thriller erotic. Dar azi ochii nu mi s-au mai înroșit. Și tensiunea pare și ea în regulă. Ah, o mică dezamăgire. Dacă nu mi se înroșesc ochii și tensiunea nu crește peste 20 înseamnă că ceva lipsește.

14 august

În seara asta, Jōkichi s-a întors singur de la Karuizawa. Zice că mâine – luni – se întoarce la muncă.

16 august

După multă vreme, Satsuko a mers ieri la Hayama[3] să înoate. Mi-a spus că n-a fost deloc la plajă toată vara din cauză că are grijă de mine și că vrea neapărat să se bronzeze. Cum Satsuko e aproape la fel de albă ca un caucazian, se bronzează repede. Azi gâtul și decolteul îi erau pictate în stacojiu, în

forma literei V, dar unde fusese acoperită de costumul de baie era incredibil de albă. Fără îndoială că mă chemase în baie ca să se laude cu asta.

.....

17 august

Se pare că Haruhisa a venit și azi.

18 august

Thriller erotic, din nou. Dar a fost puțin diferit de cele de pe unsprezece și treisprezece august. Azi a venit purtând sandale cu toc și a intrat în baie cu ele.

— De ce porți așa ceva?

— Dacă ai merge la teatrul de varietăți la un show nud, ai vedea că toate fetele ies pe scenă așa. Nu te încântă ideea dacă îți plac atât de mult picioarele mele? Câteodată se zăresc și tălpile.

Era destul de bine, dar apoi s-a întâmplat altceva.

— Să te las să faci și puțin *necking* azi, tată?

— Ce-nseamnă *necking*?

— Nu știi? E ce făceai tu zilele trecute.

— Să te sărut pe gât?

— Da, exact. E un fel de *petting*.

— Ce-i aia *petting*? Eu n-am învățat asemenea cuvinte englezești!

— Câtă bătaie de cap îți dau bătrânii ăștia! Înseamnă să mângâi și să săruți pe cineva pe tot corpul. Apoi mai există și

heavy petting. Văd că trebuie să-ți explic o grămadă de cuvinte noi.

— Adică mă lași să te sărut pe gât?

— Fii recunoscător!

— N-am cuvinte să-ți spun cât de recunoscător sunt! Dar cum de îmi dai voie? Mă tem pentru ce va urma.

— Pregătește-te! E bine dacă ții minte asta.

— Să nu întreb înainte care vor fi consecințele?

— Lasă, fă *necking*-ul mai întâi!

Până la urmă nu m-am putut împotrivi tentației. M-am răsfățat mai bine de douăzeci de minute cu ceea ce ea numea *necking*.

— Acum te-am prins! Nu mai poți zice „nu“ după asta!

— Ce vrei să-mi ceri?

— Nu te speria și nu da bir cu fugiții!

— Dar ce păcatele mele vrei?

— E ceva ce îmi doresc de o vreme.

— Ce??

— Un ochi-de-pisică.

— Ochi-de-pisică? Adică o piatră prețioasă?

— Da. Dar să nu fie una mică. Vreau una mare, la fel cum poartă și bărbații în bijuteriile lor. Și am găsit una la un magazin, în Hotel Imperial. Pe aia o vreau.

— Cât costă?

— Trei milioane de yeni.

— Cât???

— Trei milioane de yeni.

— Glumești?

— Nu glumesc.

— E mult mai mult decât îmi pot permite.

— Știu că ai banii ăștia. E numai bine cât să-mi poți da mie. Le-am spus că mă hotărăsc în două-trei zile și mă întorc.

— N-am crezut că *necking*-ul e așa de scump.

— Dar nu-l vei primi doar azi. Poți face asta oricând de-acum încolo.

— Dar rămâne totuși doar *necking*. Un sărut adevărat ar valora ceva, într-adevăr.

— Ce vorbești acolo?! Și ziceai că nu ai cuvinte să-mi spui cât de recunoscător ești!

— Dar asta e ceva foarte serios. Ce te faci dacă te vede nevastă-mea purtând-o?

— Crezi că aș lăsa să se întâmple asta?

— Chiar și-așa, e prea greu. Nu mai hărțui un om bătrân!

— Zici așa, dar pari foarte fericit.

Da, se pare că într-adevăr arătam foarte fericit.

.....

19 august

Se spune că vine un taifun. Poate din cauza asta durerea din braț mi s-a intensificat și mă deplasez mai greu ca înainte. Satsuko mi-a cumpărat Dolosin, iar cele trei tablete pe care le iau de trei ori pe zi fac durerea mai suportabilă. Pentru că se administrează pe cale orală, îl prefer Nobulonului. Mă deranjează însă din cauză că, fiind un medicament din categoria aspirinei, mă face să transpir abundent.

Abia trecuse de prânz când am primit un telefon de la doctorul Suzuki, care mă ruga să anulăm ședința de acupunctură întrucât îi era dificil să vină din cauza taifunului.

I-am spus că nu este nici o problemă și am trecut din dormitor în birou. Satsuko a apărut și ea imediat.

— Am venit pentru ce mi-ai promis. De-aici mă duc la bancă și pe urmă direct la hotel.

— Dar vine taifunul! N-ar fi mai bine să nu te duci?

— N-o să aștept până te răzgândești să primesc ce mi-ai promis. Vreau să văd piatra aceea pe degetul meu cât mai repede posibil!

— Dacă ți-am promis, nu-mi iau cuvântul înapoi.

— Mâine e sâmbătă și, dacă dorm până mai târziu, nu mai ajung la bancă la timp. Nu lăsa pe mâine ce poți face azi, nu?

Intenționasem să folosesc acei bani în alt scop. Generații întregi familia mea locuise în Honjo, dar când eu eram mic, tatăl meu a hotărât să ne mutăm mai în centru, la Nipponbashi. Nu-mi amintesc cu exactitate anul, căci eram prea mic. După Marele Cutremur din 1923[4], ne-am mutat într-o casă nouă în districtul Mamiana al cartierului Azabu, casă în care locuim și astăzi. Tatăl meu a fost cel care a construit casa, dar el a murit în 1925, când eu aveam patruzeci și unu de ani. Mama a mai trăit câțiva ani și s-a stins și ea, în 1928. Am spus că am construit o casă nouă în Azabu, dar de fapt în acel loc exista deja una mai veche, ce îi aparținuse lui Haseba Sumitaka[5], așa că tata a păstrat o parte din ea și a renovat restul. Împreună cu mama, au trăit liniștiți în aripa veche, căci iubeau mult liniștea zonei. După război, am renovat din nou casa, dar aripa veche scăpase ca prin minune de incendiile devastatoare, așa că a rămas la fel ca în vremurile în care trăiau acolo tata și mama. Acum însă e prea dărăpănată ca să mai poată fi folosită și nu mai locuiește nimeni în ea. Planul meu era să o demolez și să construiesc acolo o casă modernă,

unde să mă retrag împreună cu nevastă-mea, dar până acum ea s-a opus mereu acestei idei. Zice că nu se cade să dărâmăm așa, din senin, locul în care părinții noștri și-au petrecut ultimii ani și că trebuie să păstrăm clădirea cât mai mult timp posibil. Cum nu mai înceta cu comentariile astea, am decis să o pun în fața faptului împlinit și m-am gândit să chem muncitorii să o demoleze. Despre casa noastră de acum nu se poate spune că nu e suficient de mare încât să încapă toată lumea, dar e nepotrivită pentru anumite ticăloșii pe care le am în minte. În noua aripă pe care vreau s-o construiesc pentru noi, intenționez să plasez dormitorul și biroul meu cât mai departe posibil de dormitorul nevesti-mii și să îi fac ei o toaletă și o baie separate doar pentru ea, „pentru confortul ei“. O baie tipic japoneză, cu cadă din lemn, unde să se poată intra direct din dormitor. Baia mea va fi cu gresie și faianță și va avea duș.

— N-are sens să faci două băi și în aripa aceea. Eu pot să împart baia cu Oshizu și cu doamna Sasaki.

— Ai putea totuși să te bucuri și tu de un pic de huzur. La vârsta noastră nu mai avem prea multe alte plăceri în afară de o baie lungă și fierbinte.

Scopul meu e ca ea să stea cât mai mult în propria cameră și să umble cât mai puțin prin casă. Și dacă tot mă apucam de renovat, voiam să dispară etajul și casa să aibă un singur nivel, dar acestui plan i se opunea și Satsuko și nici nu aveam atâția bani. Împotriva voinței mele, am decis totuși să mă limitez la renovarea aripii vechi. Cele trei milioane de yeni pe care mi-i cerea Satsuko erau prevăzute pentru aceste planuri.

— M-am întors! a anunțat Satsuko, intrând ca un general triumfător.

— Ai și venit?

Fără nici un cuvânt, mi-a întins mâna ținând în palmă inelul. Era într-adevăr un ochi-de-pisică superb. Mi-am dat seama că visele mele de a renova clădirea se preschimbaseră în giuvaierul din mâna aceea delicată.

— Câte carate are? am întrebat, luând inelul în palmă.

— Cincisprezece.

Dintr-odată, vechea durere din braț m-a fulgerat din nou. Am luat repede trei tablete de Dolosin. Privind chipul exaltat al lui Satsuko, durerea părea chinuitor de plăcută. Ce bine că alesesem asta și nu renovarea casei!

20 august

Ploaia și vântul s-au intensificat odată cu apropierea taifunului nr. 14. Am plecat totuși la Karuizawa în dimineața asta, așa cum plănuisem. Satsuko și doamna Sasaki au venit cu mine, dar doamna Sasaki a călătorit la clasa a doua. Era foarte îngrijorată în privința vremii și ne-a tot întrebat dacă nu amânăm plecarea cu încă o zi, dar nici eu, nici Satsuko n-am fost de acord. Ne cuprinsese pe amândoi o vagă stare de inconștiență, de parcă ne-am fi gândit: „Taifunul n-are decât să vină!“. Eram sub vraja ochiului-de-pisică.

23 august

Azi intenționam să mă întorc la Tokio cu Satsuko, dar nevastă-mea mi-a spus că, întrucât copiii începeau în curând școala, se hotărâseră să plece cu toții pe douăzeci și patru – nu

era mai bine să mai stau și eu o zi și să ne întoarcem împreună? Plăcerea de a călători doar cu Satsuko mi-a fost astfel spulberată.

25 august

Azi trebuia să reîncep exercițiile de întindere, dar pentru că n-au avut nici un efect, am decis să renunț la ele. Mă gândesc să termin și cu acupunctura la sfârșitul lunii.

În seara asta, Satsuko a plecat imediat la sala de gimnastică din Korakuen.

1 septembrie

Deși azi e a două sute zecea zi[6], nu s-a întâmplat nimic. Jōkichi zboară la Fukuoka, unde va sta cinci zile.

3 septembrie

Deja se simte toamna. După ploaia torențială de aseară, cerul s-a înseninat din nou. Satsuko a făcut un aranjament floral din cele șapte flori sălbatice de toamnă pe care l-a pus la intrare, iar în biroul meu a așezat tulpini de mei și creasta cocoșului. Tot atunci a schimbat și ruloul pe care era caligrafiată o poezie de Nagai Kafū[7]:

> *De șapte toamne în Valea Azabu trăiesc.*
> *Bătrâni copaci, de promoroacă plini, turnul de apus îl străjuiesc.*

Râzând, o îndeletnicire îmi găsesc timp de cincizeci de zile:
Măturfrunzele, îmi scutur cărțile și-apoi îmi vântur hainele de iarnă.

Întotdeauna mi-a plăcut proza lui Kafū, deși poezia lui de inspirație chineză și caligrafiile sale lasă de dorit. Acest rulou l-am cumpărat de la un negustor, cu ani în urmă. S-ar putea să nici nu fie autentic, căci se pare că există mulți imitatori foarte pricepuți ai artei sale. Kafū a trăit într-o casă în stil occidental, cu cadru de lemn și pereți zugrăviți, ce a ars în timpul războiului. Era foarte aproape de a noastră. De-aici și versul „De șapte toamne în Valea Azabu trăiesc“.

4 septembrie

În zori, pe când încă mai moțăiam în pat – să fi fost pe la cinci – am auzit un greier cântând. Glasul abia i se deslușea, iar eu eram pe jumătate adormit, însă l-am auzit multă vreme. E deja sezonul greierilor, dar mi s-a părut ciudat să-l aud din camera asta. Deși avem câteodată greieri în grădină, e neobișnuit să le auzi cântecul din dormitor. Oare nu cumva își făcuse vreunul drum până în camera mea?

Îmi aducea aminte de copilărie. Cred că aveam vreo cinci sau șase ani și locuiam în Honjo, iar din brațele doicii mele auzeam adesea câte un greier în grădina noastră. Probabil că se ascundea sub vreo piatră de pe potecă sau stătea sub verandă în timp ce dădea glas țârâitului său cristalin. Niciodată nu se adunau mai mulți, așa cum fac greierii clopoțel sau greierii de pin, ci întotdeauna era doar unul. Însă

această singură insectă scotea un țârâit atât de pătrunzător, de îți străpungea urechile. De îndată ce-l auzea, doica îmi spunea:

— Ascultă, Tokusuke! A venit deja toamna. Cântă greierul! Nu-i așa că parcă zice: „Înțep-țâr-țârrrr, înțep-țâr-țârrrr“? Dacă se-aude țârâitul lui înseamnă c-a venit toamna.

Nu știu dacă era din cauza cuvintelor ei, dar, în timp ce vorbea, simțeam cum brațele îmi sunt cuprinse de o răceală ce urca pe mâneca chimonoului meu alb de bumbac. Cu toate că nu-mi plăcea ca hainele să-mi fie apretate, chimonoul pe care-l purtam noaptea avea întotdeauna acel miros dulceag de amidon. Mirosul acela, țârâitul greierilor și răcoarea dimineților de toamnă încă mi se mai amestecă în minte ca niște amintiri îndepărtate și neclare. Chiar și acum, la șaptezeci și șapte de ani, un simplu țârâit în zori îmi readuce în minte mirosul de amidon, vorbele doicii mele, atingerea pe piele a chimonoului scrobit. Pe jumătate adormit, mă simt de parcă aș fi iar în casa noastră din Honjo, culcat în pat, în brațele doicii.

Trezindu-mă însă de tot, în timp ce mintea mi se limpezea, mi-am dat seama că în dimineața asta auzeam greierul în această cameră, în care patul meu stă alături de cel al doamnei Sasaki. Cu toate acestea, era ciudat. În cameră nu avea de ce să fie nici un greier. Și fereastra, și ușa erau închise, așa că n-aveam cum să aud țârâitul lor nici dacă venea de-afară. Și totuși, se auzea! Am ascultat cu mare atenție. Ah, deci asta era! Asta și nimic altceva! M-am concentrat să ascult bine încă de câteva ori. Da, cu siguranță asta era.

Ce auzeam eu nu era țârâitul greierului, ci propria mea respirație. În dimineața asta aerul fusese foarte uscat, gâtul meu bătrân se veștejise și pe deasupra se părea că mă ia și o

răceală, astfel încât inspirând sau expirând, scoteam un fel de șuierat ușor, ca un țârâit. Nu știu dacă sunetul venea din fundul gâtului sau din nas, dar se pare că se auzea când aerul trecea printr-un punct din zona aceea. N-ai fi zis că vine din interiorul meu, ci parcă s-ar fi auzit din afara mea. Nicicum n-ai fi crezut că țârâitul acesta drăgălaș iese din propriul meu corp, ci se auzea ca și cum ar fi fost într-adevăr făcut de o insectă. Dar când am încercat să inspir și să expir conștient, a fost clar că nu mă înșelam. Încântat de acest joc, l-am repetat iar și iar. Cu cât respiram mai greu, cu atât sunetul creștea în intensitate, de parcă aș fi cântat la fluier.

— Sunteți treaz, domnule? s-a ridicat în șezut doamna Sasaki.

— Tu poți să-ți dai seama ce e sunetul ăsta? am răspuns eu, producând din nou acel șuierat.

— E respirația dumneavoastră.

— Ah, deci ai mai auzit-o înainte?

— Bineînțeles. O aud în fiecare dimineață.

— Adică așa fac în fiecare dimineață?

— Nu știați că scoateți sunetele astea?

— Ba mi s-a părut că le aud dimineața, de ceva vreme, dar cum eram încă buimac, am crezut că e țârâitul unui greier.

— Nu e nici un greier, vine de la dumneavoastră. Dar nu e ceva neobișnuit, căci atunci când un om îmbătrânește, gâtul i se usucă și se aude un fel de șuierat când respiră. Bătrânii fac așa adesea.

— Deci ai știut tot timpul ce era?

— Da, vă tot aud în fiecare dimineață de ceva vreme încoace. Un șuierat ca un țârâit. E un sunet foarte plăcut.

— Mă gândesc să fac la fel și pentru nevastă-mea.

— Probabil că deja știe.
— Dacă Satsuko l-ar auzi, pesemne că ar râde.
— Sunt sigură că și ea l-a auzit.

5 septembrie

Azi-dimineață în zori am visat-o pe mama. Asta e ceva foarte neobișnuit pentru un fiu nerecunoscător ca mine. Probabil e din cauza gândurilor despre greierul de ieri și a amintirilor despre doica mea. În vis, mama era tânără și frumoasă, așa cum îmi apărea în primele mele amintiri. Nu știu exact unde ne aflam, dar cu siguranță era mama din vremea în care locuiam în Honjo Warigesui. Purta un *haori* din crep negru peste un chimono cenușiu, așa cum făcea de fiecare dată când ieșeam undeva. Nu știu unde voia să plece și nici măcar în ce cameră era. Probabil că stătea în salon, căci am văzut-o scoțându-și din *obi* pipa și cutiuța de tutun și trăgând un fum. Însă într-o clipită se pare că a ieșit din casă și acum pășea ușor, încălțată doar cu sandalele de paie. Părul îi era coafat în stilul *ichōgaeshi*[8], prins cu un șirag de mărgele de coral, iar ca accesorii avea un ac de păr rotund, tot de coral, și un pieptene din carapace de broască țestoasă decorat cu sidef. Deși puteam să-i văd coafura atât de clar, fața ei îmi era cumva ascunsă privirii. Ca mai toate femeile din vremea ei, mama era scundă, măsurând nu mai mult de un metru și jumătate, și probabil că de asta îi puteam vedea doar creștetul capului. Cu toate astea, nu aveam nici o îndoială că era mama. Din păcate însă, nici nu s-a uitat la mine, nici nu mi-a vorbit. Nici eu n-am încercat să-i vorbesc. Poate că mă temeam să nu mă certe. Cum aveam niște rude care locuiau în apropiere, m-am gândit

că se îndrepta către casa lor. Am zărit-o doar o clipă, apoi totul s-a destrămat ca o ceață.

Chiar și după ce m-am trezit, gândurile mi-au mai zăbovit o vreme asupra imaginii din vis a mamei mele. Să fi fost într-o frumoasă zi de prin 1894 sau 1895, eu fiind încă un copil, când mama a dat peste mine tocmai când ieșise de pe poarta casei noastre. Probabil că aceea era amintirea care ieșise la suprafață în vis. În mod ciudat însă doar mama îmi apăruse tânără, eu eram bătrân, ca acum. Eram mai înalt decât ea și puteam să o privesc de sus. Și cu toate astea mă simțeam ca un copil, iar ea era mama mea. Și părea să fim în Honjo Warigesui, prin 1894 sau 1895. Probabil că astfel de lucruri se întâmplă adesea în vis.

Mama și-a cunoscut nepotul, pe Jōkichi, dar pentru că s-a stins în 1928, când el avea cinci ani, n-a cunoscut-o niciodată pe Satsuko, cea care i-a devenit soție. Cum propria mea nevastă s-a opus cu atâta îndârjire căsătoriei lor, mă întreb cât de mult s-ar fi împotrivit mama. Nu încape îndoială că cei doi nu s-ar mai fi căsătorit. Nu, o căsătorie cu o fostă dansatoare ar fi fost inacceptabilă de la bun început. Și presupunând că mama ar mai fi aflat și că această căsătorie a fost urmată de o pasiune nebună a propriului ei fiu pentru soția nepotului său și de gesturi prin care a aruncat trei milioane de yeni ca să-i ofere un ochi-de-pisică beneficiind în schimb de *petting*, probabil că ar fi leșinat de atâta indignare. Dacă tata ar fi trăit, cu siguranță că ne-ar fi dezmoștenit atât pe mine, cât și pe Jōkichi. Și totuși, oare cum ar fi reacționat mama dacă ar fi văzut cum arată Satsuko?

Se spune că mama a fost frumoasă în tinerețe. Mi-o amintesc foarte bine în acea perioadă, căci până când am

împlinit eu cincisprezece ani, și-a păstrat frumusețea. Când îmi revine în minte chipul ei și o compar cu Satsuko, diferențele sunt năucitoare. Și despre Satsuko se spune că e o femeie frumoasă. Ăsta a fost și principalul motiv pentru care Jōkichi a luat-o de nevastă. Însă cât de mult s-a schimbat înfățișarea femeilor japoneze între aceste două frumuseți, una a epocii Meiji și una a epocii Shōwa[9]! Și mama avea picioare frumoase, dar picioarele lui Satsuko sunt de o cu totul altfel de frumusețe. Aproape că nu-ți vine să crezi că aparțin unor oameni din aceeași rasă, sunt amândouă femei și amândouă japoneze. Mama avea picioare delicate și atât de mici, că îmi încăpeau în palmă, iar când mergea încălțată cu sandalele ei de paie, făcea niște pași minusculi, cu vârfurile îndreptate spre interior. (Acum, că-mi aduc aminte, în vis mama avea în picioare doar sandalele de paie, deși era îmbrăcată cu *haori*-ul din crep negru. Probabil că îmi arăta intenționat picioarele.) Toate femeile din epoca Meiji, nu doar cele frumoase, pășeau în felul acesta, cu vârfurile degetelor întoarse spre interior. Arătau întocmai ca niște gâște. Picioarele lui Satsuko sunt delicate, lungi și subțiri, ca de căprioară. Se laudă mereu că pantofii japonezi sunt prea largi pentru ea. Picioarele mamei erau, dimpotrivă, foarte late, ca cele ale statuii lui Bodhisattva al Milei de la Templul Sangatsudō din Nara. Și-apoi, femeile din vremea ei erau scunde, nefiind nimic ieșit din comun să aibă mai puțin de un metru și jumătate. Fiind născut în epoca Meiji, nici eu nu am cu mult peste un metru și jumătate, dar Satsuko e cu vreo zece centimetri mai înaltă decât mine, adică are 1.62 m.

Și machiajul era diferit în acele vremuri, și era mult mai simplu. Femeile măritate – aproape toate femeile peste

optsprezece ani, își rădeau sprâncenele și-și înnegreau dinții. Obiceiul acesta a dispărut în a doua jumătate a epocii Meiji, dar când eram eu mic, încă mai era practicat. Îmi amintesc chiar și acum mirosul metalic, caracteristic vopselei pentru dinți. Oare ce-ar fi simțit mama dacă ar fi văzut-o pe Satsuko cea de-acum? Are părul făcut permanent, de urechi îi atârnă cercei, buzele îi sunt date cu ruj roz-coral sau roz-sidefat sau capucino, sprâncenele îi sunt pensate, pleoapele acoperite de fard, are gene false și, de parcă asta n-ar fi destul, mai aplică și rimel încercând să le facă să pară și mai lungi. În timpul zilei folosește un creion de ochi maro-închis, iar seara aplică un fard în care amestecă tuș chinezesc. Acordă aceeași atenție și unghiilor și n-aș putea descrie totul în detaliu.

Cât de mult s-a schimbat femeia japoneză în decursul ultimilor șaizeci de ani! Nu contenesc să mă minunez cât de mult am trăit și la câte schimbări am fost martor. Ce-ar gândi mama dacă ar ști că fiul ei Tokusuke, născut în al șaselea an al epocii Meiji, a ajuns să trăiască vremurile de acum, să fie jalnic fermecat de o femeie ca Satsuko – nepoata ei, soția nepotului ei – și să îl încânte răutățile la care ea îl supune, sacrificându-și propria soție și propriii copii pentru a-i câștiga dragostea! Și-ar fi putut ea oare imagina chiar și în vis că acum, la treizeci și trei de ani de la moartea ei, din anul al treilea al epocii Shōwa, fiul ei s-a smintit într-atât și că o asemenea femeie s-a alăturat familiei noastre? Nu, nici măcar eu n-am crezut vreodată că lucrurile vor ajunge așa.

.....

12 septembrie

Azi după-amiază, pe la patru, nevastă-mea și Kugako au năvălit înăuntru. Trecuse ceva vreme de când o văzusem ultima dată pe Kugako în această încăpere. De la refuzul meu din 19 iunie, nu mai voise să aibă de-a face cu mine. Chiar și atunci când nevastă-mea și Keisuke au plecat la Karuizawa, s-a întâlnit cu ei la gară la Ueno în loc să vină la noi acasă, iar când m-am alăturat și eu grupului în Karuizawa, a făcut tot posibilul să mă evite. După felul în care a intrat acum în cameră împreună cu nevastă-mea, era clar că are ea ceva în minte.

— Vă mulțumesc că i-ați suportat în preajmă pe copii atâta timp...

— Ce anume vrei? am întrebat-o eu fără ocolișuri.

— Nu, nimic....

— Așa, deci? Copiii păreau bine, sănătoși, nu?

— Vă mulțumesc din suflet. Datorită dumneavoastră, și anul acesta s-au distrat de minune.

— Poate e din cauză că-i văd foarte rar, dar mi se pare că toți trei au crescut așa de mari că nu-i mai recunoști.

Aici a intervenit brusc nevastă-mea:

— Lăsând asta la o parte, Kugako a auzit ceva interesant și vrea să-ți spună și ție.

— A, da?

Mă gândeam că venise ca să-mi spună niște răutăți.

— Ți-l mai aduci aminte pe domnul Yutani, nu-i așa?

— Cel care a plecat în Brazilia?

— Îl știi pe fiul lui? Cel care a venit la nunta lui Jōkichi în locul tatălui său.

— De unde să-mi aduc aminte așa ceva? Și ce-i cu el?

— Nici eu nu mi-l amintesc bine, dar Kugako zice că e o cunoștință de afaceri de-a soțului ei și că se mai întâlnesc din când în când cu el și cu soția lui.

— Și ce treabă are cu el?

— Păi se pare că duminica trecută cei doi au trecut pe la ei pe-acasă, spunând că erau prin apropiere. Dar doamna Yutani e așa o bârfitoare, că acum Kugako se întreabă dacă nu cumva n-a venit anume ca să-i spună asta.

— Să-i spună ce??

— Cred c-ar fi mai bine s-auzi de la Kugako.

Cele două femei care până atunci stătuseră în picioare în fața fotoliului în care mă aflam, s-au lăsat pe canapea trăgând aer în piept. Apoi Kugako, care deși nu e decât cu patru ani mai mare decât Satsuko, arată deja ca o femeie trecută, a început să povestească. Zice ea despre soția lui Yutani că e o bârfitoare, dar nici cu ea nu mi-e rușine.

— Luna trecută, pe 25, la o zi după ce ne-am întors noi din Karuizawa, la sala de sport de la Kōrakuen a avut loc un meci de box de categoria pană, nu-i așa?

— De unde să știu eu așa ceva?

— Ei bine, da! A fost seara în care campionul național al Japoniei la categoria cocoș, Haruo Sakamoto, l-a învins pe campionul Thailandei, Sirinoi Lukprakris.

Kugako spusese acel nume fără nici o ezitare. Era un nume pe care eu nu l-aș fi putut ține minte, cu atât mai puțin să-l spun dintr-o răsuflare. Mi s-ar fi încurcat limba în gură. Era clar că noi doi eram complet diferiți când venea vorba de flecăreală.

— Domnul și doamna Yutani au plecat de-acasă mai repede și au ajuns la timp pentru prima rundă. La început, locurile dinspre ring, din dreapta lor, erau goale, zice ea. Dar când a început meciul de titlu, a apărut o doamnă extrem de elegantă, fluturând într-o mână niște chei de mașină, iar în cealaltă ținând o geantă bej. S-a așezat chiar lângă ei. Cine credeți că era?

— .....

— Doamna Yutani spune că nu s-a mai întâlnit cu Satsuko de la nuntă, adică de șapte sau opt ani, așa că e firesc ca aceasta să fi uitat cum arată sau pur și simplu să nu fi remarcat o persoană ca ea în toată acea mulțime. „Dar eu n-aș fi putut în nici un chip s-o uit pe ea!“, mi-a spus doamna Yutani, și-apoi a continuat: „E atât de frumoasă, că dacă o vezi o dată, n-o mai poți uita în veci. Și parcă acum s-a făcut și mai frumoasă ca înainte. Mă gândeam că nu e politicos să stau acolo fără să-i spun nimic și tocmai mă pregăteam să o întreb dacă nu cumva ea e soția tânărului domn Utsugi, când un bărbat pe care eu nu-l cunosc s-a strecurat pe lângă noi și s-a așezat lângă ea, de partea cealaltă. Păreau că se cunosc și se înțeleg bine și au început să vorbească imediat“. Așa că doamna Yutani n-a mai apucat să meargă și să se prezinte.

— .....

— În fine, ce să zic? Nu e în regulă, dar o s-o las pe soția dumneavoastră să vă spună povestea.

— Cum să fie în regulă? a intervenit atunci nevastă-mea.

— Vă rog să-i spuneți dumneavoastră, căci eu mă abțin. În orice caz, doamna Yutani a mai spus că primul lucru pe care l-a remarcat a fost ochiul-de-pisică de pe degetul lui Satsuko. Inelul îl purta pe mâna stângă și cum era așezată chiar în

dreapta ei, nu era greu deloc să observi piatra prețioasă. Zice că era un ochi-de-pisică, dar nu era o piatră obișnuită, având probabil peste cincisprezece carate. Nu aveam habar că Satsuko are un asemenea giuvaier, și nici mama nu i l-a văzut vreodată. Oare când și-o fi cumpărat așa ceva?

— .....

— Asta-mi aduce aminte de vremea când Kishi era prim-ministru și a cumpărat din Indochina sau de pe undeva un ochi-de-pisică. A fost mare vâlvă, iar ziarele au scris atunci că a costat vreo două milioane de yeni. Pietrele prețioase nu sunt chiar atât de scumpe în Asia de Sud-Est, așa că dacă acolo a costat două milioane de yeni, în Japonia probabil că ajunge la cel puțin de două ori mai mult. Așa că piatra lui Satsuko trebuie să valoreze ceva, nu?

— Oare cine și când i-a cumpărat ei așa ceva? s-a băgat iar în vorbă nevastă-mea. În orice caz, pentru că e o bijuterie atât de frumoasă și strălucitoare, pesemne că doamna Yutani nu putea să-și ia ochii de la ea și a privit-o îndelung minute bune. Satsuko a părut un pic stingherită, așa că și-a scos din geantă o pereche de mănuși croșetate pe care și le-a tras repede pe mâini. Însă cum erau mănuși din dantelă fină și neagră, nu numai că n-a reușit să ascundă piatra, ci strălucirea ei a fost și mai evidentă. Sau poate că Satsuko a făcut asta dinadins, gândindu-se că e o metodă foarte eficientă. „Dar ce bine ai reușit să observi totul!“, i-am spus doamnei Yutani, însă ea mi-a răspuns că, stând chiar în dreapta lui Satsuko, iar aceasta având inelul pe mâna stângă, era imposibil să nu-ți atragă atenția. Bijuteria sclipind prin dantela neagră mai că a făcut-o să piardă meciul de box....

1. În casele japoneze, toaleta și baia sunt încăperi separate.
2. Chimono de vară din bumbac sau din material sintetic, purtat de obicei la festivaluri, dar și ca îmbrăcăminte de interior la hanurile sau hotelurile tradiționale.
3. Oraș din prefectura Kanagawa, unde încă din secolul XIX există o reședință imperială.
4. Marele Cutremur din Kantō a avut loc pe 1 septembrie 1923, lovind regiunea în care se află și capitala Tokio, cu o intensitate ce a variat între 7,9 și 8,3 grade pe scara Richter.
5. Haseba Sumitaka (1854-1914), om de stat reprezentativ al epocii Meiji.
6. După vechiul calendar, cea de-a 210-a zi de la echinocțiul de primăvară, care cade în jurul datei de 1 septembrie, este caracterizată de furtuni puternice, fiind în plin sezon al taifunurilor.
7. Nagai Kafū (1879-1959) – scriitor, dramaturg și eseist japonez.
8. Stil de coafură tradițional, de formă asemănătoare frunzei de gingko.
9. Perioadă cuprinsă între 1926-1989.

IV

13 septembrie
(continuare de ieri)

— Ascultă, cum se poate ca Satsuko să aibă așa ceva? m-a abordat nevastă-mea fără să stea pe gânduri.

— .....

— Când anume i l-ai cumpărat?

— Contează când anume?

— Nu-i nimic bun în asta! În primul rând, de unde ai avut toți acei bani? Și-i mai spuneai lui Kugako că suntem strâmtorați și că ai tot felul de cheltuieli!

— .....

— Deci astea erau cheltuielile?!

— Exact!

Nevastă-mea și Kugako rămăseseră fără cuvinte.

— Și chiar dacă am bani pentru Satsuko, nu am pentru Kugako.

După ce le-am administrat o asemenea lovitură, m-am gândit să caut și niște scuze.

— Mai ții minte când voiam să renovez aripa veche, iar tu te împotriveai? am întrebat-o pe nevastă-mea.

— Firește că eram împotrivă! Cine să fie de acord cu cineva ca tine, care nu arată nici un pic de respect propriilor părinți?

— Atunci, în regulă. În mormintele lor, părinții mei probabil că sunt în culmea fericirii că au o noră așa devotată. Am păstrat banii pe care-i pusesem deoparte pentru asta.

— Chiar și așa, n-ar fi trebuit să-i cumperi lui Satsuko așa ceva.

— De ce să nu fie în regulă? N-am dat ceva unui străin, ci prețioasei noastre nurori. Părinții mei ar fi mândri de generozitatea mea.

— Dar ar fi costat mult mai mult să reconstruiești aripa veche. Trebuie să-ți mai fi rămas niște bani.

— Bineînțeles că mi-au rămas. Am dat numai o parte din ei pe bijuterie.

— Și ce-o să faci cu restul?

— Ce-mi poftește inima. Nu vreau să te bagi în treburile mele.

— Dar nu te întreb decât pe ce vrei să-i cheltuiești.

— Păi... oare ce-aș putea să fac cu ei? Mi-a zis că ar fi frumos să avem o piscină în curte, așa că poate o să construiesc una. Asta ar trebui s-o bucure.

Nevastă-mea nu mai scotea nici un cuvânt și se uita crucită la mine.

— Mă întreb dacă puteți construi o piscină așa de repede, a intervenit Kugako. E deja toamnă.

— Betonului îi ia destul de mult timp să se întărească, așa că și dacă am începe imediat, tot ne-ar trebui cam patru luni. Satsuko s-a interesat de toate.

— Deci vă prinde iarna.

— De asta nu-i nici o grabă. Putem s-o luăm încetișor și să terminăm la anul, prin martie sau aprilie, dar mi-ar plăcea să fie gata un pic mai repede, să-i pot vedea încântarea pe chip, am spus, amuțind-o astfel și pe Kugako. Și pe lângă asta, Satsuko nu vrea o piscină mică, așa cum vezi prin grădinile caselor obișnuite. Vrea una de cel puțin douăzeci de metri pe cincisprezece, căci altfel nu poate exersa înotul sincron. Zice că vrea să-mi țină o demonstrație personală. De parcă aș construi piscina exact pentru scopul ăsta.

— Chiar și așa, e un lucru bun, a răspuns Kugako. Ce bucuros trebuie să fie Keisuke să aibă propria lui piscină...

— Nu se gândește ea la Keisuke! a intervenit nevastă-mea. Nu-l ajută nici măcar la teme, a lăsat totul în grija unui student care vine și-l meditează. Iar bunicul lui e și el tot așa ca ea! Săracul copil...

— Da, dar după ce piscina va fi gata, și Keisuke se va putea juca în ea. Sper că le veți permite și copiilor mei să o folosească.

— Bineînțeles! Pot de câte ori vor.

Așa se răfuia ea cu mine. Firește că nu puteam să le interzic lui Keisuke sau celorlalți copii să folosească piscina, căci le plăcea mult să înoate. Dar ei aveau oricum școală până pe la sfârșitul lui iulie, iar în august îi trimiteam la Karuizawa. Singura problemă reală era Haruhisa.

„Și cât va costa piscina?“ – asta era întrebarea pe care mă așteptasem s-o aud, dar în zăpăceala lor, cele două femei uitaseră de ea. Mă simțeam ușurat. Cu siguranță mai avuseseră și altele în plan și probabil că se pregătiseră să-mi smulgă o mărturisire despre bijuterie, pentru ca apoi să treacă la relația dintre Satsuko și Haruhisa, dar pesemne că n-au

îndrăznit să meargă așa departe, temându-se că lucrurile vor deveni prea serioase. Până la urmă n-au mai avut ocazia să spună ce-aveau de spus, căci le pândisem momentul de ezitare și le scosesem din joc cu o replică de o aroganță neobișnuită. Cu toate acestea însă, nu puteam evita reluarea acestei probleme la un moment dat...

Conform vechiului calendar, ziua de treisprezece septembrie este una de bun augur. În seara asta, Jōkichi și Satsuko au mers la nunta unui prieten, deși în ultima vreme ies foarte rar împreună. Jōkichi s-a îmbrăcat în smoching, iar Satsuko și-a pus un chimono pentru ocazii speciale. Deși e deja septembrie, încă este foarte cald, iar niște haine occidentale ar fi fost probabil mai potrivite, dar nu știu de ce Satsuko a ales totuși stilul tradițional japonez. Nici asta nu se întâmplă prea des în ultima vreme. Purta un chimono din mătase albă, având un model cu trei crenguțe în tonuri de negru în degrade, pe un fundal albastru-deschis, ca o umbră. Pe albul mătăsii se zărea lucind tonul de albastru-pal.

— Cum îmi stă? Am venit să-mi spui cum ți se pare.

— Întoarce-te încolo! Hai, învârte-te o dată, să te văd!

Obi-ul chimonoului era din mătase groasă cu imprimeuri. Pe un fond albastru-cobalt ea brodat un model din fire gălbui și aurii, în stilul Kenzan. Era prins într-o fundă destul de mică, iar partea care atârna era lăsată mai jos decât în mod obișnuit. La interior era din mătase albă cu delicate tonuri roz-pal, iar funda arăta ca o împletitură de fire aurii și argintii. Pe deget avea un inel din jad verde-închis și purta o poșetă albă cu mărgele.

— Nu e rău să mai porți și chimono din când în când. Și îți stă bine așa, fără cercei sau colier.

— Te pricepi la asta, nu-i așa, tată?

Oshizu a intrat în cameră prin spatele lui Satsuko, aducând o cutie cu *zori*[1]. A scos o pereche potrivită pentru ocazie și a pus-o jos, în fața lui Satsuko, care până atunci purtase niște papuci de casă. În mod voit, s-a înălțat în fața mea. Sandalele erau din brocart argintiu, cu talpa înălțată pe trei rânduri de platforme. Doar pe partea de dedesubt a bridelor era roz. Fiind noi-nouți, a fost destul de greu să le încalțe. Oshizu transpirase îngenunchind s-o ajute. Mulțumită în cele din urmă, Satsuko a făcut câțiva pași pentru mine. Îi plăcea că îi scotea în evidență gleznele fine. Probabil că de asta se îmbrăcase în chimono și venise să-mi arate cum îi stă.

16 septembrie

Căldura sufocantă de afară nu se domolește deloc. E neobișnuit de cald pentru mijlocul lui septembrie. Nu știu dacă e din cauza vremii, dar îmi simt picioarele mai grele și mai umflate decât de obicei. Tălpile mi se umflă cel mai rău, iar când le apăs, degetul mi se scufundă în piele îngrijorător de mult, iar adâncitura rămâne așa o bună bucată de vreme. Ultimele două degete de la piciorul stâng îmi sunt paralizate complet și au pe partea posterioară umflături ca niște boabe de strugure. Senzația de greutate o resimt și deasupra gleznelor, dar cel mai rău în talpă, de parcă picioarele mi-ar fi împovărate de niște plăci de metal. Ambele picioare, nu doar cel stâng. Când pășesc, picioarele mi se încurcă așa de tare între ele că devine aproape imposibil să merg. Nu reușesc niciodată să încalț cu ușurință sandalele *geta*[2] atunci când cobor de pe verandă. Întotdeauna mă clatin și-mi pierd

echilibrul, iar unul dintre picioarele mele ajunge ori pe pietrele de pe potecă, ori direct pe pământ și mă murdăresc. Cu toate că aceste neplăceri persistă de multă vreme, în ultimul timp au devenit tot mai evidente. Doamna Sasaki e foarte îngrijorată și îmi testează mereu reflexele la genunchi, verificând dacă nu cumva am boala béri-béri, dar se pare că nu asta e cauza. „Trebuie să vă examineze domnul doctor Sugita neapărat! Și e nevoie și de o electrocardiogramă, căci a trecut mult timp de când ați făcut-o pe ultima. Umflăturile astea nu-mi plac deloc“, îmi tot spune ea.

Azi-dimineață iar am avut un accident. Mă plimbam prin grădină, ținut de braț de doamna Sasaki, când câinele nostru collie, care ar fi trebuit să fie închis în cușcă, a apărut pe neașteptate sărind și s-a repezit la mine. Nu voia decât să se joace, dar m-am speriat așa de tare, de parcă m-ar fi atacat o sălbăticiune. Până să apuc să mă feresc, m-a trântit pe spate și am căzut pe gazon. Nu m-a durut rău, dar m-am lovit la cap. Am încercat să mă ridic, dar n-am reușit de prima dată și mi-au trebuit câteva minute până să-mi găsesc bastonul și să mă ridic în picioare. Între timp, câinele sărea și se juca pe lângă doamna Sasaki. Satsuko a auzit-o țipând și s-a năpustit afară așa cum era, în neglijeu.

— Leslie, treci aici!

Simțindu-se certat, cățelul s-a liniștit și a urmat-o spre cușcă, dând din coadă.

— V-ați lovit? m-a întrebat doamna Sasaki, scuturându-mi poalele chimonoului în timp ce mă ridicam.

— Nu m-am lovit, dar un bătrân ca mine, care abia se ține pe picioare, nu are nici o șansă când asupra lui se năpustește un animal așa de mare.

— Bine că ați căzut pe iarbă.

Și mie și lui Jōkichi ne plac câinii, dar întotdeauna am avut rase mici: Airedale Terrier, Teckel sau Spitz. Câini mari am început să ținem după ce Jōkichi s-a căsătorit. Cam la jumătate de an după nuntă, a spus că vrea un barzoi și în scurt timp a adus acasă un exemplar minunat. Apoi a angajat un dresor pentru lecții zilnic. Erau o grămadă de lucruri de făcut pentru câine – să-l hrănești, să-l speli, să-l perii și tot așa – și pe toate le făceau nevastă-mea și servitoarele. În jurnalul meu de-atunci am scris că toate erau ideile lui Jōkichi, dar acum, când mă gândesc în urmă, înțeleg că în spatele tuturor stăteau dorințele lui Satsuko, doar că la început nu mi-am dat seama de asta. Doi ani mai târziu, câinele s-a îmbolnăvit de răpciugă și a murit, iar Satsuko ne-a anunțat clar că vrea să ia un ogar cenușiu și a dat comandă la magazinul de animale. I-a pus numele Cooper și a început să-l alinte, luându-l adesea la plimbare sau punându-l pe Nomura să-i ducă cu mașina prin oraș doar pe ei doi. Servitoarele vorbeau că tânăra stăpână e mai atașată de Cooper decât de micuțul Keisuke. Se pare însă că ogarul era bătrân și în curând a murit de filarie. A urmat cel de-al treilea câine, un collie, cel pe care-l avem acum. Din certificatul lui de pedigree am aflat că tatăl lui era născut în Londra și îl chema Leslie, așa că și puiul a primit același nume. Trebuie să fi notat și aceste lucruri în jurnalul meu de atunci. Satsuko e la fel de atașată de Leslie cum fusese de Cooper, dar se pare că Kugako sau cineva din anturajul ei a tot presat-o pe nevastă-mea să scape de el, așa că în ultimii ani au apărut din ce în ce mai multe discuții în familia noastră despre dezavantajele creșterii câinilor de talie mare.

— Acum ai înțeles de ce ți-am tot spus asta? se plânge ea. Până acum doi, trei ani, nu aveai nici o problemă să te ții pe picioare dacă un câine așa de mare ar fi sărit la tine, dar acum lucrurile s-au schimbat. Până și o pisică te-ar putea doborî, ce să mai zicem de un câine! Iar în grădină nu este doar gazon. Sunt și porțiuni în pantă și trepte și poteci pietruite. Ce s-ar întâmpla dacă ai cădea acolo? Am și auzit de un asemenea caz – un bătrân a suferit răni grave și a trebuit să stea în spital mai bine de trei luni și încă poartă o proteză gipsată numai din cauza unui câine-lup care i-a trecut printre picioare. De asta ți-am tot spus să o convingi pe Satsuko să renunțe la câinele ăsta, căci dacă-i spun eu, nici nu vrea s-audă.

— Dar ar fi prea drastic să-i cer să renunțe la ceva de care e atât de atașată....

— Chiar și-așa, nimic n-o să-ți poată înlocui oasele rupte.

— Să zicem c-aș convinge-o să-l dea. Dar cum vei reuși să scapi de un câine așa de mare ca ăsta?

— Sigur se va găsi cineva care să-l ia.

— Poate că s-ar găsi, dac-ar fi pui. Dar e foarte greu să ai grijă de un câine de talia asta. În plus, Leslie nu mi-e nici mie antipatic.

— Ție îți este teamă să n-o superi pe Satsuko, dar nu te gândești deloc la ce s-ar putea întâmpla dacă te-ai lovi serios?

— Atunci, ce-ar fi să-i ceri tu asta, iar dacă ea acceptă, eu n-o să mă opun.

De fapt, adevărul este că nici nevastă-mea nu îndrăznește să-i ceară așa ceva acum. Oricât ar fi încercat s-o împiedice pe „tânăra stăpână“ să devină „stăpâna“, o ceartă serioasă pornită de la renunțarea la câine ar fi însemnat declanșarea unui război.

Să fiu sincer, mie nu-mi prea pasă de Leslie. Realizez că doar mă prefac că-mi place, de dragul lui Satsuko. De fapt, când o văd că-l plimbă cu mașina, mi se pare supărător. E firesc să meargă împreună cu Jōkichi, și chiar când e cu Haruhisa știu că n-am de ales, dar mă scoate din sărite gândul că n-ai cum să fii gelos pe un câine. Și, culmea, câinele ăsta are ceva nobil în trăsăturile lui aristocratice. Ai putea chiar spune că e mai chipeș decât negroteiul de Haruhisa. Satsuko îl lasă să se cuibărească lângă ea în mașină și chiar conduce ținându-l de după gât cu o mână și lipindu-și fața de a lui. Așa ceva ar dezgusta pe oricine!

— Nu face asta de obicei, ci doar când vă uitați dumneavoastră, mi-a spus Nomura.

Dacă-i așa, probabil că e doar un mod de-al ei de a mă tachina.

Acum îmi aduc aminte că odată, vrând să-i intru în grații, am început să vorbesc frumos cu Leslie și să-i dau biscuiți peste gardul cuștii, dar Satsuko nu a părut deloc încântată și a început să mă mustre.

— Ce faci? Te rog să nu-i dai nimic fără să mă întrebi! Ia uite ce bine este dresat! Nu mănâncă biscuiții tăi.

Spunându-mi asta, a intrat singură în cușca lui și a început să-l alinte chiar în fața mea. Mai că nu l-a pupat. Îmi aduc aminte de râsul ei batjocoritor, care parcă-mi spunea: „Ești gelos, nu-i așa?“.

Nu m-ar deranja să fiu rănit, dacă asta ar mulțumi-o pe Satsuko. Iar o rană mortală ar fi chiar de dorit. Dar nu aș suporta gândul că nu mor de mâna ei, ci din cauza câinelui ei....

La ora două după-amiază a venit doctorul Sugita. Ar fi fost bine să nu fi venit chiar azi, căci doamna Sasaki s-a grăbit să-i raporteze incidentul cu câinele.

— Am înțeles că ați avut o întâmplare neplăcută.

— Ei, n-a fost mare lucru.

— Haideți totuși să vedem.

M-a pus să mă întind și a început să-mi examineze cu atenție mâinile și picioarele. Durerile reumatice de la umeri, coate și genunchi le aveam dinainte, deci nu erau din vina lui Leslie. Din fericire, se pare că nu suferisem nici o traumă. Doctorul Sugita m-a bătut ușor pe piept de mai multe ori, în timp ce îmi asculta inima și m-a pus să inspir și să expir adânc examinându-mi spatele. Apoi a scos un cardiograf portabil și mi-a făcut o electrocardiogramă.

— Nu cred că sunt motive de îngrijorare. Vă voi trimite rezultatele mai târziu, după ce ajung acasă.

Am primit un telefon de la el în acea seară.

— Electrocardiograma nu a arătat nimic grav comparativ cu ce exista deja. Bineînțeles că se văd niște modificări, dar ele sunt normale pentru vârsta dumneavoastră. E necesară însă o investigație la rinichi.

24 septembrie

Doamna Sasaki a plecat de aseară să-și vadă copiii. Nu mai mersese de luna trecută, așa că nu o puteam refuza. Se va întoarce mâine pe la prânz, dar mâine e duminică. Pentru ea, era minunat că-și putea petrece cu copiii toată sâmbăta și încă o jumătate din ziua de duminică, dar eu trebuia să văd ce

spune Satsuko. Încă din iulie, nevastă-mea m-a anunțat că nu îi va mai ține locul doamnei Sasaki pe timpul nopții.

— Păi nu-i bine? Probabil că doamna Sasaki a așteptat cu nerăbdare să își ia liber, așa că de ce să n-o lași să plece?

— Deci ție-ți convine așa?

— De ce mă întrebi asta?

— Știi că mâine e duminică?

— Da, și ce-i cu asta?

— Tu spui că nu-i nici o problemă, dar Jōkichi a fost mai mult plecat în ultima vreme.

— Ce legătură are?

— Păi e și el în sfârșit acasă sâmbăta și duminica.

— Așa, și?

— Poate vrea și el, după multă vreme, să lenevească în pat cu soția lui.

— Deci chiar și bătrânul răutăcios din tine se mai îngrijește din când în când de fiul lui?

— Să-mi mai spăl păcatele.

— Probabil că Jōkichi s-ar simți mai degrabă stânjenit de atâta grijă.

— Oare?

— Chiar nu-i cazul să te preocupi într-atât. O să-i țin locul doamnei Sasaki în seara asta. Cum tu oricum te scoli devreme, pot să mă duc la el pe urmă.

— Dar o să-l trezești când o să-i fie somnul mai dulce.

— Cum așa? Doar o să fie treaz așteptându-mă.

— Cu asta m-ai bătut, gata.

La ora nouă și jumătate am intrat în baie, iar la zece m-am culcat. Ca de obicei, Oshizu a adus înăuntru șezlongul de ratan.

— Iar o să dormi pe scaun?

— Mi-e bine oricum, așa că taci și culcă-te.

— O să răcești dacă dormi în așa ceva.

— Ca să nu răcesc, o să cer să mi se aducă mai multe pături groase. Oshizu o să aibă grijă de asta.

— Dacă răcești, o să mă simt vinovat față de Jōkichi. De fapt, nu doar față de el.

— Vorbești prea mult! Arăți de parcă iarăși ai avea nevoie de un Adalin.

— S-ar putea ca două tablete să nu fie destul.

— Vorbești prostii! Luna trecută două au fost suficiente. De îndată ce le-ai luat, ai căzut într-un somn adânc ca moartea, cu gura căscată și saliva scurgându-ți-se afară.

— Sigur eram o priveliște încântătoare!

— O să te las să-ți imaginezi singur. Dar, tată, de ce nu-ți scoți proteza când dorm și eu în camera ta? Știu că de obicei nu dormi cu ea.

— E mai confortabil dacă o scot, dar arăt îngrozitor. Deși nu mă deranjează dacă nevastă-mea sau doamna Sasaki mă văd așa.

— Și crezi că eu nu te-am văzut?

— Oare m-ai văzut?

— Anul trecut ai fost în comă jumătate de zi, nu mai știi?

— Aha, deci atunci m-ai văzut.

— Nu contează dacă porți sau nu proteza. Dar e ridicol să o ascunzi!

— Nu țin neapărat s-o ascund, dar nici nu vreau să-i pun pe ceilalți în situații neplăcute.

— Dar e ciudat să crezi că dacă n-o scoți o ascunzi.

— Bine, bine, o s-o scot. Uite! Așa arăt fără proteză!

M-am ridicat din pat și am mers în fața ei. Mi-am scos apoi și proteza de sus și pe cea de jos și le-am pus în cutia specială de pe noptieră, după care am strâns din gingii, schimonosindu-mi fața cât am putut de tare. Nasul mi s-a lăsat peste gură. Cred că și un cimpanzeu ar fi arătat mai bine. Am plescăit voit din gingii și mi-am trecut limba galbenă de câteva ori prin gură. Satsuko privea fix tot acest spectacol grotesc. A întins apoi mâna și din sertarul noptierei a scos o oglinjoară pe care mi-a pus-o în față.

— Nu mă deranjează deloc fața asta a ta. Dar oare tu te-ai văzut vreodată? Îți arăt eu acum. Uite! Așa arăți!

— Ce față!

— Nu e altceva decât fața unui bătrân.

După ce m-am uitat la figura mea, am privit-o pe Satsuko. Nu-mi venea nicicum să cred că noi doi suntem din aceeași specie. Cu cât era mai slută fața din oglindă, cu atât mai frumoasă mi se părea Satsuko. Regretam că fața mea din oglindă nu era chiar mai urâtă de-atât, ca Satsuko să pară și mai frumoasă.

— Hai să ne culcăm odată! Hai, treci aici!

— Aș vrea să-mi aduci tabletele de Adalin, i-am spus în timp ce mă întindeam în pat.

— Crezi că nu vei putea dormi în noaptea asta?

— Întotdeauna mă simt excitat când ești cu mine.

— Odată ce-ai văzut fața de mai înainte, sigur îți dai seama că nu există nici un motiv de excitare.

— Dar tocmai privind întâi acea față și apoi uitându-mă la tine mă face să nu mă pot stăpâni. Nu cred că poți înțelege psihologia asta.

— Sincer, nu pot.

— Ce vreau să spun este că arăți cu atât mai încântătoare cu cât eu sunt mai urât.

Fără să-mi dea prea mare atenție, Satsuko s-a dus după Adalin. Când s-a întors, ținea în mână o țigară americană, un Kool.

— Hai, deschide gura mare! Îți dau doar două, ca să nu devii dependent.

— Nu mi le dai din gură de la tine?

— Mai spui asta după ce mi-ai arătat fața aceea?

Cel puțin le-am primit de la ea din mână.

— De când te-ai apucat de fumat?

— În ultima vreme mai trag câte un fum pe furiș când sunt sus, mi-a răspuns, ținând în mână o brichetă strălucitoare. Nu-mi place neapărat să fumez, dar e și ăsta un fel de accesoriu. Iar în seara asta vreau să scap de gustul neplăcut din gură.

.....

28 septembrie

În zilele ploioase, durerea din braț și din picioare e și mai supărătoare, și chiar pot să prevăd schimbarea de vreme cu o zi înainte. Azi-dimineață când m-am trezit, brațele îmi erau complet amorțite, iar durerea și senzația de tumefiere a picioarelor erau foarte intense. Din cauza ploii, n-am putut ieși în grădină, dar mi-a fost destul de dificil chiar și să mă plimb pe verandă. Mă tot împiedic și-mi pierd echilibrul, existând pericolul să cad. Amorțeala din braț mi-a ajuns de la cot până la umăr și mă tem că în ritmul ăsta partea de sus a corpului îmi va paraliza. Seara, de pe la șase, senzația de frig din brațe s-a acutizat. Nu mai simțeam absolut nimic, de parcă

mâinile mi-ar fi fost scufundate în gheață. Nu, de fapt nu e vorba că nu simt nimic, ci atunci când frigul devine atât de puternic ca acum, senzația pe care o am seamănă oarecum cu un fel de durere. Și cu toate acestea, cei din jurul meu îmi spun că nu sunt rece și că dacă mă ating, temperatura brațelor mele e aceeași ca de obicei. Doar eu simt acea răceală insuportabilă. Mi s-a mai întâmplat și înainte, de obicei când eram în plină iarnă, dar nu numai atunci. Însă e neobișnuit să mă simt atât de înfrigurat la mijlocul lui septembrie. Când am mai pățit asta, mi-am înfășurat întregul braț, până în vârful degetelor, într-un prosop cald. Peste el am pus un flanel de lână, peste care am ținut niște plasturi termici. Dar în zece minute mi se făcea din nou frig, așa că lângă pat aveam mereu apă caldă în care înmuiam prosopul. Asta se repeta de cinci sau șase ori, schimbându-mi-se în permanență apa caldă. Am făcut-o din nou în seara asta și cumva frigul din oase mi s-a mai domolit.

1. Sandale tradiționale japoneze, asemănătoare șlapilor.
2. Sandale tradiționale japoneze cu talpă din lemn, purtate în special la chimonoul de vară sau cu haine tradiționale de zi cu zi.

V

29 septembrie

Datorită prosoapelor înmuiate în apă caldă care mi-au fost aplicate ore întregi, durerea din braț s-a mai potolit și noaptea trecută am reușit să dorm bine. Dar în zori, când am deschis ochii, încă simțeam durerea. Ploaia se oprise, iar cerul era senin și frumos. Ce zi minunată de toamnă ar fi fost, dacă eram sănătos! Mă scotea din minți când mă gândeam cât m-aș fi bucurat de o asemenea zi cu numai patru, cinci ani în urmă. Am luat trei tablete de Dolosin.

La ora zece mi s-a măsurat tensiunea. Scăzuse la 10,5 cu 5,8. La insistențele doamnei Sasaki, am mâncat doi biscuiți cu puțină cremă de brânză și am băut un ceai. După aproximativ douăzeci de minute, mi-a mai luat tensiunea o dată. Crescuse la 15,8 cu 9,2. Asemenea schimbări bruște într-un interval atât de scurt nu sunt bune.

— Oare n-ar fi mai bine să nu mai scrieți încontinuu? Mă tem că durerile vor reveni, mi-a spus doamna Sasaki, văzându-mă scriind în jurnal.

Deși nu-i arăt ce scriu, am atâta nevoie de serviciile ei de soră medicală, încât chiar dacă-și dă seama de conținut, n-am de ales. Se prea poate ca în curând s-o rog să-mi prepare tușul.

— Chiar dacă mă doare un pic, prin scris reușesc să mai uit și să mă detașez. Dacă o să mă doară foarte tare, o să mă opresc, dar deocamdată îmi face bine să lucrez. E în regulă, poți pleca acum.

La ora unu m-am băgat în pat pentru somnul de după-amiază și am dormit o oră. Când m-am trezit, eram lac de sudoare.

— O să răciți, mi-a spus doamna Sasaki intrând să-mi schimbe lenjeria de corp din tifon, toată udă de transpirație. Eram lipicios pe frunte și-n jurul gâtului, ceea ce-mi dădea o senzație extrem de neplăcută.

— Dolosinul e bun, dar nu pot suferi transpirația asta. Oare n-or exista și alte pastile?

La ora cinci după-amiază, doctorul Sugita a venit să mă examineze. Probabil că efectul medicamentelor trecuse, căci durerea mă chinuia din nou.

— Spune că din cauza Dolosinului transpiră și nu-i place, s-a plâns doamna Sasaki doctorului.

— Îmi pare rău. Așa cum v-am mai explicat, conform radiografiilor, această durere pare să vină într-o oarecare măsură de la centrii nervoși din creier, dar în cea mai mare parte este o nevralgie cauzată de schimbările fiziologice de la nivelul vertebrelor cervicale. Pentru tratarea ei nu există decât proteza gipsată sau eliberarea tensiunii de pe nervi prin tracțiune, dar efectele se văd după trei, patru luni. Nu e însă neobișnuit ca cineva de vârsta dumneavoastră să refuze un tratament atât de strict, iar în acest caz tot ce se poate face este să vă ușurăm temporar durerile prin tratament medicamentos. Sunt tot felul de medicamente și dacă nici Dolosinul, nici Nobulonul nu vă plac, haideți să încercăm cu

niște injecții de Parotin. S-ar putea să doară puțin, dar e suportabil.

După injecție am început să mă simt un pic mai bine.

1 octombrie

Durerea de la mână nu cedează și e foarte intensă mai ales la degetul mic și la inelar, dar se extinde treptat și către degetul mare. Mă doare toată palma, până la încheietura mâinii, și în sus, antebrațul. Nici măcar nu pot roti mâna. Este partea cea mai amorțită. Nici nu știu dacă de durere sau de amorțeală nu pot face această mișcare. Mi se administrează injecții cu Parotin de două ori pe zi, după-amiaza și seara.

2 octombrie

Durerea nu mă lasă deloc. Doamna Sasaki l-a chemat pe doctorul Sugita să-mi facă o injecție cu Salsobrocanon.

4 octombrie

Nu-mi plac deloc injecțiile cu Nobulon, așa că am încercat un supozitor, dar fără efect.

9 octombrie

De pe 4 octombrie, durerea a fost atât de chinuitoare, încât n-am mai avut putere să scriu în jurnal. Tot ce-am făcut a fost

să zac în pat, având-o alături pe doamna Sasaki. Astăzi mă simt un pic mai bine și parcă-mi revine cheful de scris. În ultimele cinci zile mi s-au făcut injecții și am înghițit o mulțime de medicamente: Pyrabital, Irgapyrin, Parotin, Brovalin, Doriden, Noctan și multe altele. Am rugat-o de fiecare dată pe doamna Sasaki să-mi spună ce iau, dar probabil că au mai fost și altele pe care nu mi le amintesc. Doridenul, Brovalinul și Noctanul nu sunt antispastice, ci fac parte din categoria somniferelor. Deși n-am avut niciodată probleme cu somnul, în ultima vreme, din cauza durerii, n-am mai putut dormi și a trebuit să iau și așa ceva. Din când în când, nevastă-mea și Jōkichi au mai trecut să vadă cum mă simt. Ea a venit prima dată pe 5 octombrie, după-amiaza, când durerea era de-a dreptul insuportabilă.

— Satsuko se întreabă dacă ar trebui să vină...

— .....

— Eu i-am spus că ar fi bine să te viziteze, căci dacă o vezi, poate mai uiți de durere.

— Proasto! am strigat la ea pe neașteptate.

Nici eu nu știu ce-mi venise să țip cu atâta furie. Probabil pentru că nu voiam ca Satsuko să mă vadă în halul în care eram. Dar ca să fiu sincer, nici n-aș fi putut spune că nu-mi doream să vină.

— Poftim? Adică vrei să spui că n-ar trebui să vină?

— Nu doar pe Satsuko. Nici pe Kugako sau pe altcineva nu vreau să văd pe-aici.

— Înțeleg asta. Zilele trecute am întors-o din drum pe Kugako rugând-o să mai aibă răbdare, căci oricât te-ai plânge de durere, nu e vorba până la urmă decât de mână. Dar ea nu contenea cu plânsul.

— Dar ce motiv are să plângă?

— Și Itsuko tot spunea că vrea să vină, dar am oprit-o. Însă credeam că Satusko poate să te viziteze. De ce nu vrei să vină?

— Ești proastă! Proastă! Cine-a zis că am ceva împotriva ei? Tocmai, că îmi place prea mult de ea și nu vreau să mă vadă în halul ăsta!

— Aha, deci asta era? Am vorbit fără să gândesc, nu e cazul să te superi așa de tare. Supărarea e cel mai rău lucru pentru tine acum, mi-a spus ea.

Vorbindu-mi ca unui bebeluș pe care încerci să-l liniștești, s-a strecurat afară din cameră.

Atinsese un punct sensibil și tocmai de aceea îmi ascunsesem stinghereala în spatele furiei. După ce-a plecat, am început să meditez la ce se întâmplase și mi-am dat seama că era mai bine să nu mă fi enervat așa. Mă preocupa reacția lui Satsuko atunci când avea să afle despre asta de la nevastă-mea, dar nu mai aveam ce face. Însă cum ea știa toate cotloanele ascunse ale ființei mele, cu siguranță că nu avea să se supere. Da, până la urmă totuși ar fi mai bine s-o văd. Să urmăresc momentul ca în următoarele două, trei zile să o abordez cumva...

În după-amiaza asta mi-a venit o idee. Cu siguranță că mâna avea să mă doară în următoarele seri – aproape că așteptam cu nerăbdare –, iar când durerea va atinge pragul cel mai de sus, o s-o strig pe Satsuko văicărindu-mă ca un copil: „Satsuko! Satsuko! Mă doare! Mă doare rău! Ajută-mă!“. Surprinsă, ea va intra în cameră. „Oare tata chiar suferă așa de tare sau doar se preface?“, se va întreba ea, dar va intra prefăcându-se mirată. „N-am nevoie decât de Satsuko! Nu-mi trebuie nimeni altcineva!“, voi striga eu, dând-o afară pe

doamna Sasaki. Dar cum voi începe, când vom rămâne doar noi doi? „Mă doare rău. Ajută-mă!“ „Sigur, sigur. Spune-mi ce vrei, fac orice!“ Dacă s-ar întâmpla așa, nu mi-ar mai trebui nimic, dar nu prea cred că ea va cădea într-o asemenea capcană. N-o fi oare vreo cale s-o aduc aici, totuși? „Dacă mă săruți, o să uit de durere. Și nu-mi da doar piciorul. Și nici *necking*! Vreau un sărut adevărat!“

Și apoi să mă mai rog de ea și să mă plâng și chiar să țip – oare cum ar fi? N-ar ceda, nemaiavând de ales? Cred că o să încerc asta în câteva zile. Am spus „când durerea va atinge pragul cel mai de sus“, dar de fapt nu-i nevoie chiar să mă doară de-adevăratelea, pot să mă și prefac. Doar că aș vrea să mă bărbieresc întâi. După câteva zile în pat, barba mi-a crescut. S-ar putea să mă facă să arăt chiar mai bolnav decât sunt, dar dacă mă gândesc la sărut, o asemenea barbă nu dă bine. Să-mi scot însă proteza. Și să încerc să-mi curăț gura cât pot de bine.

Și iarăși, în timp ce prin minte îmi treceau vrute și nevrute, durerea m-a cuprins din nou. Nu mai pot scrie... Las pensula deoparte și-o strig pe doamna Sasaki.

10 octombrie

Mi s-a făcut o injecție cu 0,5 ml Irgapyrin. Pentru prima oară după multă vreme, am ametit. Tavanul se învârtea cu mine și vedem mai multe grinzi. M-a ținut cam cinci minute, lăsându-mă apoi cu o presiune puternică la baza craniului. Am luat o treime de pastilă de Luminal și m-am culcat.

11 octombrie

Durerea e la fel de chinuitoare ca ieri. Azi mi-am pus un supozitor de Nobulon.

12 octombrie

Am luat trei tablete de Dolosin. Ca de obicei, am transpirat abundent.

13 octombrie

În dimineața asta mi-e ceva mai bine, așa că mă grăbesc să scriu ce s-a întâmplat aseară.

Pe la ora opt, Jōkichi a intrat în camera mea. În ultima vreme, și el încearcă să vină acasă mai devreme.

— Cum te mai simți? Ești mai bine?

— Nu doar că nu mi-e mai bine, ci mi-e din ce în ce mai rău.

— Dar uite că ești proaspăt bărbierit și frezat, nu?

De fapt, mâna mă doare atât de tare, că nu pot să folosesc lama de ras, dar cumva azi dimineață am reușit să mă bărbieresc.

— Nu mi-e ușor să-mi rad barba. Dar dac-o las să crească, o să arăt și mai mult a om bolnav.

— N-ai putea s-o rogi pe Satsuko să te bărbierească?

Oare cu ce scop îmi spunea Jōkichi așa ceva? I se trezise vreo bănuială în momentul în care mă văzuse bărbierit? Până la urmă, el nu agrease de la început ideea ca Satsuko să fie

tratată drept o persoană oarecare în familia noastră. Era ca o compensație pentru trecutul ei de dansatoare, iar asta a făcut ca „tânăra stăpână“ să fie și mai răsfățată. Nu se poate spune că eu n-am avut nici o legătură cu asta, dar Jōkichi, deși îi era soț, își pleca întotdeauna capul în fața ei. Nu știu cum se poartă când sunt doar ei doi, dar asta e atitudinea lui în fața lumii. E drept că eu sunt tatăl lui, dar chiar și așa, oare chiar vrea cu adevărat ca prețioasa lui soție să facă asta pentru mine?

— Nu suport ca o femeie să-mi atingă fața, i-am spus.

M-am gândit însă imediat că dacă m-aș lăsa pe spate, într-un scaun, pentru ca ea să mă bărbierească, aș putea să-i văd nările. Carnea subțire și delicată ar avea pesemne inflexiuni purpurii și o strălucire transparentă.

— Satsuko se pricepe să mânuiască bine aparatul de ras electric. M-a bărbierit și pe mine când eram bolnav.

— Chiar? O pui tu să facă așa ceva?

— Bineînțeles. Dar nu-i nimic neobișnuit în asta, nu-i așa?

— N-am crezut că e așa ascultătoare.

— Pune-o să te bărbierească sau să facă orice altceva. Vorbesc și eu cu ea.

— Hmm... Asta-mi spui tu mie acum, dar chiar i-ai cere lui Satsuko să facă așa ceva? I-ai spune „Fă orice-ți cere tatăl meu!“?

— Nu-ți face probleme, vorbesc eu cu ea.

Nu știu ce i-a spus sau cum a făcut, dar aseară, puțin după ora zece, Satsuko a apărut pe neașteptate în camera mea.

— Ai zis că n-am voie să te vizitez, dar Jōkichi mi-a cerut să vin, așa că iată-mă.

— Dar Jōkichi ce face?

— A ieșit iar. Doar să bea ceva, așa a spus.

— Speram să vină cu tine aici și să-ți ceară să faci asta în fața mea.

— Nu-mi dă el mie ordine! Oricum e ciudat pentru el, așa că a fugit. Dar am ascultat ce a avut de zis și l-am trimis la plimbare spunându-i că mai mult m-ar încurca.

— E bine așa, dar mai este cineva care ne încurcă.

— Bine, bine, am înțeles, a răspuns doamna Sasaki și a ieșit imediat din cameră.

Exact în acel moment, ca și cum ar fi așteptat un semnal, durerea din braț mi s-a accentuat brusc. De la încheietură până în vârful degetelor, mâna mi-a înțepenit ca o scândură și am început să simt niște furnicături dureroase pe ambele fețe ale palmei și pe dosul mâinii. Simțeam ca și cum niște furnici mi s-ar plimba pe piele, dar senzația era mult mai dureroasă. Iar mâna îmi era atât de rece de parcă aș fi ținut-o într-o cadă plină cu tărâțe de orez înghețate. Era atât de rece, încât n-o mai simțeam, dar în același timp mă durea îngrozitor. Asemenea senzații nu pot fi înțelese decât de cineva care a trecut prin asta. Nici măcar medicii nu le înțeleg, oricât aș încerca să le explic.

— Satsu, mă doare! mi-a scăpat fără să mă gândesc.

Nu mă prefăceam. Un astfel de scâncet nu mi-ar fi ieșit pe gură dacă nu m-ar fi durut atât de tare. Dacă doar aș fi mimat durerea, nu mi-ar fi reușit un efect atât de realist. În primul rând, nu o mai strigasem niciodată „Satsu“, dar acum mi-a venit să-i spun așa absolut natural. Faptul că am putut s-o fac mă umplea de bucurie. Eram fericit, deși suferam.

— Satsu! Satsu! Mă doare!

Mă văicăream ca un copil răzgâiat. Nu o făceam voit, ci pur și simplu vocea mea căpăta acele inflexiuni cât se poate de firesc.

— Satsu! Satsu! Saaatsu!

Mă podidise plânsul. Pe obraji mi se scurgeau lacrimi, îmi curgea nasul, iar din gură mi se prelingea salivă. Mă tânguiam, și nu jucam teatru. În secunda în care am strigat-o „Satsu“ redevenisem un copil alintat și obraznic care nu se mai oprea din plâns oricât ar fi încercat. Ah, poate că înnebunisem! Poate că așa arată nebunia!

Urlam fără încetare. Nu-mi mai păsa dacă eram nebun de-a binelea și nu mă mai interesa ce se întâmpla cu mine. Dar chiar în clipa în care aceste gânduri mi-au trecut prin minte, m-a cuprins o frică îngrozitoare să nu înnebunesc. Din acel moment am început să mă prefac și să imit plânsul unui copil alintat.

— Satsu! Saaaatsuuu!

— Încetează, tată!

De ceva vreme Satsuko nu mai scotea nici un cuvânt, uitându-se la mine ciudat, iar când ni s-au întâlnit privirile, a priceput de îndată schimbarea ce se petrecuse în mintea mea.

— Dacă te mai prefaci mult că ești nebun, la un moment dat chiar o să înnebunești, mi-a șoptit la ureche cu o voce joasă, batjocoritoare. Comportamentul tău prostesc e deja o dovadă că ai început s-o iei razna.

Pe lângă tonul vocii, sarcasmul ei m-a lovit ca un jet de apă rece în față.

— Hai, spune-mi ce vrei de la mine. Dar n-o să fac nimic atâta vreme cât te prostești așa.

— Bine, o să mă opresc din plâns, i-am răspuns calm.

Redevenisem eu cel dintotdeauna.

— Bineînțeles că o vei face! Sunt încăpățânată, iar asemenea reprezentații mă fac și mai îndărătnică.

Nu mai lungesc povestea. A plecat până la urmă fără să mă sărute. Gurile noastre nu s-au atins, deși le-am apropiat la mai puțin de un centimetru. Mi-a întredeschis buzele, dar n-a făcut decât să lase o picătură de salivă să-mi cadă în gură.

— Gata! Destul! Dacă nu-ți place, n-ai decât.

— Mă doare! Mă doare! Nu te mint când îți spun că mă doare.

— Cu asta ar trebui să-ți fie mai bine.

— Mă doare! Mă doare!

— Iar te văicărești! Plec și n-ai decât să plângi cât vrei!

— Acultă, Satsuko, lasă-mă ca de-acum să-ți spun Satsu din când în când.

— E o prostie!

— Satsu!

— Ești un copil alintat și mincinos! Cine crezi că o să se lase păcălit de așa ceva?

Furioasă, a ieșit afară.

.....

15 octombrie

În seara asta am luat 0,33 ml de Barbital și 0,33 ml de Bromural. Trebuie să mai alternez somniferele, căci altfel nu-și vor mai face efectul. Deja, Luminalul nu mă mai ajută deloc.

17 octombrie

La sugestia doctorului Sugita, a fost chemat doctorul Kajiura, de la Spitalul Universitar din Tokio. A venit după-amiază. Îl cunoșteam de acum câțiva ani, când am avut accidentul vascular. Astăzi i s-a făcut un raport detaliat al evoluției stării mele de atunci încoace și i s-au arătat radiografiile cervicale și lombare. Doctorul Kajiura a spus că, nefiind ortoped, nu se poate pronunța cu privire la durerea din brațul stâng, dar tinde să fie de acord cu diagnosticul dat la Spitalul Toranomon. Va lua radiografiile și le va arăta unor colegi de la universitate înainte să se pronunțe. Cu toate acestea, era limpede chiar și pentru un nespecialist că în acea regiune se produseseră niște schimbări care îmi afectau nervii de la mâna stângă. Dacă refuzam și proteza gipsată, și repausul la pat, și placa de tracțiune, nu se putea face nimic care să mai elibereze din presiunea de pe nervi și trebuia să mă rezum la tratamentul temporar pe care doctorul Sugita mi-l administra. Dintre medicamente, Parotinul era cu siguranță cel mai eficient. Irgapyrinul avea efecte secundare neplăcute și trebuia să fie întrerupt.

M-au examinat amândoi din cap până-n picioare și au plecat cu radiografiile.

19 octombrie

Doctorul Kajiura l-a sunat pe doctorul Sugita să-i spună că cei de la secția de ortopedie a Spitalului Universitar dăduseră același diagnostic cu cei de la Spitalul Toranomon.

Pe la opt și jumătate seara, cineva a deschis ușa camerei mele fără să bată.

— Cine e? am întrebat, dar nu mi-a răspuns nimeni. Cine e? am întrebat din nou.

Îmbrăcat în chimonoul de noapte, Keisuke a intrat pe furiș.

— Ce faci aici la ora asta? De ce-ai venit?

— Bunicule, te doare mâna?

— Asta nu-i ceva de care să se îngrijoreze copiii. Tu nu trebuia să dormi la ora asta?

— Eram în pat, dar am venit pe ascuns să te văd.

— Hai, fugi repede înapoi! Asta nu-i o treabă de copil...

Vorbind, am simțit cum vocea mi se gâtuie și lacrimi mari încep să mi se prelingă pe obraz. Nu erau aceleași lacrimi pe care le vărsasem cu câteva zile înainte în fața mamei lui. Atunci mă văicărisem și mă jelisem exagerat, pe când acum doar câteva lacrimi mi se adunaseră în colțul ochilor. Ca să le-ascund, mi-am pus repede ochelarii, dar aceștia s-au aburit imediat, făcând situația și mai rea. Nu mai puteam să mă ascund nici măcar de un copil.

Dacă lacrimile mele din zilele trecute fuseseră o dovadă de nebunie, așa cum credeam, atunci ce reprezentau cele de azi? Nu pot să spun că nu le prevăzusem pe cele de acum câteva zile, dar acestea au fost complet neașteptate. La fel ca Satsuko, tind să mă pun într-o lumină cât mai proastă în fața oamenilor și cred că plânsul este rușinos pentru un bărbat. Cu toate acestea, sunt de fapt foarte impresionabil și orice fleac mă face să lăcrimez. Asta e ceva ce am încercat întotdeauna să ascund de ochii lumii. Încă din tinerețe am jucat rolul ticălosului, de exemplu aruncându-i întotdeauna nevesti-mii cuvinte răutăcioase, dar dacă ea începe să plângă, s-a

terminat. Așa că am încercat din răsputeri să-mi ascund slăbiciunea față de ea. Cu alte cuvinte, deși sună minunat, chiar dacă sunt sentimental și simțitor până la lacrimi, adevărata mea fire este perversă și nesimțitoare. Ăsta sunt eu. Și cu toate astea, când un copil mi se arată dintr-odată și-mi spune asemenea cuvinte pline de afecțiune, nu mă pot stăpâni și, oricât îmi șterg ochelarii, tot mi se aburesc.

— Hai, bunicule, nu fi supărat! Mai rabdă un pic și o să te faci bine.

Ca să-mi ascund lacrimile, mi-am tras pătura până peste cap. Ce mă supăra cel mai tare era că doamna Sasaki sigur observase totul.

— Da, o să mă fac bine... Acum du-te repede sus și culcă-te...

Asta intenționasem să spun, dar vocea îmi răgușise atât de tare, că aproape nu mai înțelegeam nici eu ce spun. În întunericul deplin de sub pătură, lacrimile mi-au țâșnit din ochi de parcă se spărsese un baraj. Cât mai stătea acolo Keisuke? Nu mai pleca odată? Plângeam în neștire.

După vreo treizeci de minute, lacrimile mi s-au uscat și mi-am scos capul de sub pătură. Keisuke plecase.

— Micuțul Keisuke spune uneori lucruri atât de inocente, nu-i așa? a remarcat doamna Sasaki. Atât de mic, și tot e îngrijorat pentru bunicul lui.

— Deși e doar un copil, e precoce. Detest impertinența asta!

— Ei, doar vorbiți așa...

— Am zis clar să nu-mi intre copii în cameră, și el se furișează așa! Copiii ar trebui să se poarte ca niște copii!

Nu-mi puteam stăpâni ciuda că la vârsta mea un copil mă făcuse să plâng atât de ușor. Oricât aș fi fost de sentimental,

asta nu era ceva obișnuit. Oare nu cumva izbucnirea aceasta se datora apropierii de moarte?

.....

21 octombrie

Astăzi, doamna Sasaki mi-a povestit ceva. Mi-a spus că ieri după-amiază, în timpul pauzei de o oră pe care și-o luase, a mers să-și facă un tratament dentar la Shinagawa. Acolo s-a întâlnit din întâmplare cu doctorul Fukushima, un chirurg ortoped de la spitalul unde lucrase și ea mai demult. În cele aproape douăzeci de minute cât au așteptat la dentist, au schimbat câteva vorbe. A întrebat-o cu ce se mai ocupă, iar ea i-a spus că lucrează în particular ca asistentă medicală pentru un domn în vârstă. De-aici, discuția s-a mutat către durerea mea de braț. L-a întrebat dacă n-ar exista și alte metode de tratament în afară de tracțiune, pentru că un bătrân suportă mai greu asemenea proceduri dificile, iar el i-a sugerat că ar fi și o altă soluție. E o procedură riscantă, dificilă și care necesită o bună stăpânire a tehnicii, așa că mulți doctori obișnuiți nu o pot face. Însă el era sigur că o putea realiza. Cu siguranță că pacientul de care îi vorbea doamna Sasaki suferea de o boală din categoria algoneurodistrofiilor, numită „sindromul umăr mână“. Atunci când vertebra cervicală șase este afectată, se injectează xilocaină în jurul protuberanțelor ei laterale pentru a bloca nervii simpatici în acel loc, eliminând astfel durerea la nivelul brațului. Însă cum nervii cervicali trec prin spatele principalelor artere ale gâtului, inserarea acului fără atingerea acestora devine foarte problematică. Lezarea unei artere este ceva foarte grav, și pe deasupra mai sunt și

capilare care traversează gâtul. Dacă xilocaina sau o mică bulă de aer pătrunde într-una dintre ele, pacientul nu mai poate respira. Din această cauză, majoritatea medicilor evită procedura, dar el o efectuase cu succes pe numeroși pacienți și nu dăduse greș niciodată. Era sigur că o putea face din nou. Întrebat câte zile durează toată operațiunea, medicul a răspuns că nu durează nici măcar o zi. De fapt, injecția presupune doar câteva minute, iar radiografia care se face înainte nu durează mai mult de jumătate de oră. Fiind vorba despre blocarea unui nerv, durerea dispare în momentul în care substanța a fost injectată, așa că în jumătate de zi pot scăpa de suferință și mă pot întoarce acasă. Asta îi spusese medicul doamnei Sasaki, iar ea mă întreba acum dacă nu voiam să încerc.

— Acest doctor Fukushima e de încredere?

— Da, cu siguranță. E chirurg ortoped și a terminat medicina la Universitatea din Tokio. Îl cunosc de multă vreme.

— Oare o fi într-adevăr în regulă? Și dacă greșește?

— După cum vorbește domnul doctor, nu cred să fie vreo problemă, dar dacă vreți, mă mai întâlnesc cu el o dată și îl întreb mai multe.

— Dacă așa ceva chiar se poate face cu adevărat, ar fi nemaipomenit.

L-am consultat imediat și pe doctorul Sugita, care s-a arătat foarte mirat și destul de reținut.

— Dacă e într-adevăr atât de priceput și poate să facă asta, atunci chiar că ar fi o minune.

22 octombrie

Doamna Sasaki a mers la doctorul Fukushima să-i ceară mai multe detalii. Medicul i-a dat tot felul de explicații de specialitate, dar eu nu le înțeleg în detaliu. I-a repetat însă ce-i spusese și ieri, și anume că avusese succes cu câteva zeci de pacienți și că e vorba de o procedură care-i reușește destul de ușor, nefiind vorba despre nici o minune la mijloc. Nici pacienții lui nu se arătaseră prea îngrijorați. Își primiseră injecțiile de bunăvoie, se simțiseră imediat mai bine și plecaseră acasă fericiți. Dacă însă îmi era teamă, putea să cheme și un medic anestezist care să-l asiste cu oxigen, în cazul unei eventuale probleme. Cu alte cuvinte, dacă o picătură de substanță sau o bulă de aer ar fi intrat într-un vas de sânge, se putea imediat introduce un tub în trahee pentru a pompa oxigen. Până acum nu-și mai luase asemenea măsuri de precauție și nici nu fusese vreodată nevoie de așa ceva, dar întrucât pacientul era o persoană în vârstă, putea să facă și asemenea pregătiri de data aceasta și nu aveam nici un motiv de îngrijorare.

— Ce ziceți, domnule? Doctorul nu vă forțează în nici un fel, ba dimpotrivă, spune că ar prefera să renunțați dacă ideea nu vă încântă. Ce-ar fi totuși să vă gândiți un pic?

Îmi tot vine în minte seara în care Keisuke m-a făcut să plâng în hohote și începe să mi se pară că acela a fost un semn de rău augur. Cu siguranță, motivul pentru care am vărsat atâtea lacrimi a fost că în sufletul meu presimțeam apropierea morții. Nu poate să fie doar o simplă întâmplare faptul că un om ca mine, în aparență nechibzuit, dar de fapt foarte timid și precaut, se poate lăsa influențat într-o asemenea măsură de

infirmiera lui care să-l convingă să accepte o injecție atât de periculoasă. Pesemne că soarta mea e să mor sufocat din cauza acestei injecții.

Și totuși, nu spuneam eu oare că nu-mi pasă când voi muri și că sunt gata să-mi înfrunt moartea? Nu mai departe de astă-vară mi s-a spus că s-ar putea să am cancer la coloana cervicală și am rămas calm, deși nevastă-mea și doamna Sasaki se albiseră la față. M-a mirat și pe mine cât de liniștit am putut fi atunci la gândul că în curând viața mea se va sfârși. Și-atunci n-ar fi o idee bună să folosesc această șansă ca să-mi încerc norocul? Și dacă lucrurile nu merg conform planului, ce am de pierdut? Mâna mă doare îngrozitor de dimineață până seara și nu mă mai pot bucura nici măcar când văd chipul lui Satsuko, iar ea mă tratează ca pe un bolnav și nu acceptă să aibă o relație cu mine. Ce rost are să mai prelungesc această viață? Când mă gândesc la Satsuko, mă cuprinde însă o dorință arzătoare de a trăi și nimic altceva nu mai contează.

23 octombrie

Durerea e la fel de intensă ca și până acum. Am luat Doriden și aproape că adormeam, când m-am trezit de-a binelea. Mi s-a făcut o injecție cu Salsobrocanon.

M-am trezit pe la șase și mi-au venit iar în minte toate problemele de ieri.

Nu mi-e deloc frică de moarte, dar gândul că s-ar putea să mă întâlnesc cu ea, că îmi apare în fața ochilor chiar acum, în acest moment – gândul acesta mă înspăimântă. Mi-aș dori să mor în camera mea, întins liniștit în pat, înconjurat de familie.

(Nu, de fapt ar fi mai bine să nu-i am în preajmă, mai ales pe Satsuko. Aș începe probabil să plâng când mi-aș lua rămas-bun de la ea, iar ea s-ar simți obligată să verse, la rândul ei, niște lacrimi. Asta ar face moartea și mai greu de îndurat. Sper ca atunci când voi muri să aibă inima de piatră și să mă uite, iar apoi să meargă la un meci de box sau să sară în piscină și să-și exerseze înotul sincron – Ah! Dacă nu trăiesc până vara viitoare, n-o s-o pot vedea înotând!) Aș vrea să mor ca și cum aș adormi, atât de ușor încât nimeni să nu-și dea seama că am murit. Urăsc ideea de a muri sufocat pe un pat de spital, înconjurat de medici pe care nu-i cunosc, oricât de eminenți ar fi ei – un chirurg ortoped, un anestezist și un radiolog pe care nu i-am întâlnit niciodată. Cred că aș muri și numai din cauza acelei atmosfere pline de tensiune. Oare cum te simți când nu mai poți respira și începi să gâfâi și să te înec, pierzându-ți cunoștința în timp ce un tub îți este inserat în gâtlej? Nu mi-e teamă de moarte, dar aș vrea să nu trec prin suferința, apăsarea și teroarea ce vin odată cu ea. Fără îndoială că în ultimele clipe, toate faptele mele rele adunate în cei șaptezeci de ani pe care i-am trăit mi se vor arăta înaintea ochilor una după alta, ca niște scene proiectate într-un caleidoscop. Și de undeva se va auzi o voce care îmi va spune: „Ai făcut și asta, și asta! O moarte lințită e prea ușoară pentru tine. Firesc e să suferi!“. Poate că mai bine aș renunța la ideea de a merge la spital pentru injecție...

Azi e duminică. E înnorat și plouă. Obosit de atâtea gânduri, mă sfătuiesc din nou cu doamna Sasaki.

— Atunci, mâine mă duc la Spitalul Universitar la doctorul Kajiura, mi-a spus ea. Îi voi transmite în detaliu tot ce mi-a

spus doctorul Fukushima și-i voi cere părerea. Dacă el spune să faceți injecția, o veți face. Dacă nu, nu. Ce ziceți?

Am acceptat.

24 octombrie

Doamna Sasaki s-a întors mai pe seară. M-a informat că doctorul Kajiura nu-l cunoaște pe doctorul Fukushima și că nu se hazarda să-și dea cu părerea despre un tratament care nu se încadra în specialitatea lui. Cu toate acestea, faptul că doctorul Fukushima absolvise Facultatea de Medicină a Universității din Tokio și că era angajat la un spital de prestigiu îi dădea suficiente motive să aibă încredere în el și să nu-l considere un șarlatan. Chiar și în cazul în care procedura nu reușea, nu exista nici o îndoială că toate precauțiile posibile fuseseră luate și se lucrase cu mare grijă. Așadar, când ambii doctori spuneau același lucru, de ce să nu încerc?

Sperasem în sinea mea că doctorul Kajiura nu va fi de acord, ceea ce mi-ar fi luat o piatră de pe inimă. Dar acum nu mai aveam de ales, era limpede că nu puteam fugi de soartă. Și în timp ce astfel de gânduri îmi treceau prin minte, încă mai căutam o portiță de scăpare să nu fac injecția. Cu mari ezitări, am stabilit că o voi face.

25 octombrie

— Mi-a spus doamna Sasaki, dar crezi că e o procedură sigură? Știu că te doare, sunt însă convinsă că o să te vindeci și

fără asta, mi-a spus nevastă-mea îngrijorată.

— Chiar dacă dă greș, tot n-o să mor.

— Poate că nu, dar n-aș suporta să te văd leșinând ca și cum ți-ai da duhul în clipa următoare.

— Mai degrabă aș muri decât să o tot țin așa, am declamat pe un ton tragic.

— Când o să fie?

— Cei de la spital mi-au spus că pot să merg oricând, dar cu cât termin mai repede, cu atât mai bine. Așa că o să merg mâine.

— Ei, ei, mai așteaptă puțin! Întotdeauna te grăbești!

A ieșit din cameră numai pentru a se întoarce imediat, ținând în mână o carte de divinație.

— Mâine nu e o zi de bun augur, iar poimâine e și mai rău. Dar pe douăzeci și opt e o zi norocoasă. Fixeaz-o pe data de douăzeci și opt!

— Chiar crezi că astea sunt adevărate? Cu cât mai repede, cu atât mai bine, chiar dacă pică într-o zi nenorocoasă, i-am răspuns, știind bine că se va împotrivi.

— Nici vorbă! Stabilește data de douăzeci și opt și vin și eu cu tine.

— Nu-i nevoie să vii.

— Ba o să vin.

— Și eu m-aș simți mai liniștită dacă ați amâna, a intervenit și doamna Sasaki.

.....

27 octombrie

Azi e o zi din cele cu ghinion. Conform cărții de divinație, nu e bine să te muți, să deschizi o prăvălie și să faci multe alte lucruri. Mâine la ora două după-amiază e programat să merg la spital împreună cu nevastă-mea, doamna Sasaki și doctorul Sugita, iar la ora trei mi se va face injecția. De dimineață m-a luat o durere foarte puternică, așa că am primit o injecție cu Pyrabital. Spre seară, durerea a revenit. Mi-am pus un supozitor cu Nobulon și mai târziu mi s-a făcut o injecție cu Opystan. E prima dată când iau medicamentul acesta. Se pare că e un narcotic, dar nu e morfină. Din fericire, durerea mi-a cedat și am putut să dorm liniștit. În următoarele zile nu voi putea să mai scriu în jurnal. Voi consulta însemnările doamnei Sasaki din această perioadă și voi nota pe urmă.

28 octombrie

M-am trezit la șase dimineața. Venise ziua fatidică. Inima îmi bătea cu putere și eram agitat. Cum mi se spusese să stau liniștit, am rămas în pat, unde mi s-au adus micul dejun și prânzul. Doamna Sasaki a râs de mine când i-am zis că vreau să mănânc porc Dongpo[1].

— Dacă aveți așa o poftă de mâncare înseamnă că nu e nici un motiv de îngrijorare.

Bineînțeles că nu-mi prea venea să mănânc, ci doar voiam să par în toane bune. La prânz mi s-au adus un pahar de lapte gras, o felie de pâine prăjită, o omletă cu cartofi, un măr și o cană cu ceai. Mă gândeam că o s-o întâlnesc pe Satsuko dacă merg în sufragerie, dar doamna Sasaki m-a oprit, așa că am

ascultat-o și am renunțat. Mi-am făcut somnul de jumătate de oră de după masă, deși e de la sine înțeles că n-am putut dormi bine.

La unu și jumătate a venit doctorul Sugita. M-a examinat rapid și mi-a luat tensiunea. Am plecat la două. Am stat între el și nevastă-mea, iar doamna Sasaki a ocupat locul de lângă șofer. Chiar când ne pregăteam să plecăm, a apărut și Hillmanul lui Satsuko.

— Hei, tată, unde pleci? a strigat ea, oprind mașina.

— Până la spital, să-mi facă o injecție. Mă întorc cam într-o oră.

— Merge și mama?

— Maică-ta crede că are cancer la stomac, așa că vine și ea cu ocazia asta. E doar nevricoasă, atâta tot.

— Normal că are emoții.

— Dar tu, draga mea..., am dat eu să zic, dar m-am corectat repede. Dar tu unde pleci?

— La cinema. Te rog să mă scuzi azi.

Mi-am dat seama că Haruhisa nu mai apăruse de ceva vreme, acum că sezonul dușurilor se încheiase.

— Ce rulează luna asta?

— *Dictatorul*, cu Charlie Chaplin.

Mașina ei a luat-o înainte și în curând a dispărut din raza noastră vizuală.

Dădusem indicații ca Satsuko să nu afle ce urma să se întâmple azi, așa că ea n-ar fi trebuit să știe, dar fără îndoială că ori nevastă-mea, ori doamna Sasaki îi spuseseră. Probabil se prefăcea că nu are habar, dar așteptase să plece exact în acest moment, ca să mă binedispună. S-ar putea ca de fapt nevastă-mea s-o fi rugat să facă asta. Oricum n-avea

importanță, n-a fost rău s-o revăd. Cum se pricepe bine să joace teatru, a plecat spre cinematograf plină de încredere în sine. Simt cum mi se pune un nod în gât la gândul că toate astea ar putea fi rezultatul grijii pe care mi-o poartă nevastă-mea.

Am ajuns la spital la timp și m-au dus imediat într-o încăpere care avea pe ușă o plăcuță cu numele meu: „Domnul Utsugi Tokusuke“. Se pare că trebuia să fiu internat pentru o zi. M-au așezat într-un scaun cu rotile și m-au dus pe un coridor lung de beton către camera de radiologie. Doctorul Sugita, doamna Sasaki și nevastă-mea m-au însoțit. Nevastă-mea mergea tare încet și abia se ținea după scaunul cu rotile. Venisem îmbrăcat în chimono, gândindu-mă că va fi mai ușor așa. Nevastă-mea i-a ajutat să mă dezbrace, după care m-au întins pe o placă netedă de lemn și m-au pus să stau în diverse poziții. Din tavan a coborât o mașinărie ca o cutie fotografică mare, care a fost așezată exact deasupra corpului meu. Pentru că era vorba de manipularea unui aparat mare și complicat de la distanță, dar cu o precizie milimetrică, a durat mult până au fixat camera exact deasupra locului vizat. Placa de lemn era rece, căci suntem deja la sfârșitul lui octombrie, iar mâna încă mă durea. Cu toate acestea, poate pentru că aveam, în mod ciudat, emoții, nu simțeam nici frigul, nici durerea. Întâi m-au pus să stau pe partea stângă, apoi pe dreapta, pe urmă pe spate și pe urmă cu fața în jos și mi-au făcut fotografii în toate pozițiile. De fiecare dată când schimbam poziția, camera trebuia reajustată, ceea ce era foarte neplăcut. Ca să poată fi făcută cum trebuie radiografia, mi se cerea să-mi țin respirația o secundă la fiecare poză. A fost cam la fel ca atunci când am mers la Spitalul Toranomon.

M-au dus apoi în salon și m-au întins pe pat. Filmul încă nu se uscase de tot când au adus radiografiile. După ce le-a examinat cu foarte mare atenție, doctorul Fukushima m-a anunțat că îmi va face injecția. Ținea deja în mână o seringă cu xilocainã.

— Ridicați-vă și veniți aici. Rămâneți în picioare, în felul acesta e mai ușor să facem injecția.

— Am înțeles, i-am răspuns.

M-am ridicat și am traversat camera încercând să mă țin pe picioare cât mai ferm și sigur pe mine. Am rămas în picioare în fața lui, în fața ferestrei pline de lumină.

— Vă voi face acum injecția. Nu vă speriați, nu veți simți nici durere, nici altceva.

— Nu mi-e teamă, faceți ce aveți de făcut.

— În regulă.

Am simțit cum acul îmi pătrunde în gât. Deci asta-i tot? Nici nu mă doare, nici nu mă mănâncă, nimic. Cred că nici nu m-am albit, nici n-am tremurat. Îmi dădeam seama și singur că sunt calm. Mă gândisem cum va fi în clipa morții, dar nimic nu mă făcea să simt că aș muri chiar acum. Doctorul Fukushima a scos parțial acul și l-a examinat înainte să-mi administreze injecția propriu-zisă. Așa se face la orice injecție, chiar și atunci când ți se administrează vitamine: se asigură că nu a introdus acul în vreun vas de sânge, iar pentru asta îl trage puțin afară și se uită dacă nu cumva sunt picături de sânge pe el. Orice medic atent își ia asemenea măsuri de siguranță, și desigur că doctorul Fukushima făcea același lucru, mai ales într-un caz atât de important.

Dar dintr-odată l-am auzit spunând dezamăgit:

— Ah, nu se poate! Am făcut asta cu atâția pacienți și niciodată n-am atins un vas de sânge. Azi nu știu ce s-a întâmplat. Dar uitați-vă aici, vedeți sângele? Cred că am străpuns un vas capilar.

— Și ce faceți? Mai încercați o dată?

— Nu. Dacă s-a întâmplat așa, e mai bine să ne oprim. Îmi pare nespus de rău, dar ați mai putea veni și mâine? Nu voi mai greși. E prima dată când mi se întâmplă.

Cumva mă simțeam ușurat. Azi sunt salvat! Mi se luase o piatră de pe inimă. Soarta îmi dădea un răgaz de o zi. Dar în același timp aș fi vrut să se termine totul acum decât să mai aștept gândindu-mă la ziua de mâine.

— E prea precaut, a șoptit doamna Sasaki. Nu avea nici un motiv să renunțe, căci nu era nici un pericol chiar dacă a ieșit un pic de sânge închis la culoare.

— Nu-i adevărat. Tocmai asta îi arată priceperea, i-a răspuns doctorul Sugita. A chemat și un anestezist, a făcut toate pregătirile – oricine altcineva ar fi vrut să meargă mai departe cu procedura. Nu e ușor să te oprești doar pentru că ai văzut o simplă picătură de sânge. Faptul că a renunțat arată că e un medic excepțional. Toți doctorii ar trebui să aibă o asemenea atitudine. Am învățat mult de la el astăzi.

Am făcut o nouă programare și am plecat de îndată spre casă. Chiar și în mașină, doctorul Sugita nu mai contenea cu laudele la adresa doctorului Fukushima, în timp ce doamna Sasaki bombănea întruna că ar fi trebuit să meargă înainte cu procedura. Până la urmă s-au pus de acord asupra faptului că motivul eșecului a fost prudența prea mare de care a dat dovadă: nu trebuia să ia toate acele măsuri speciale, ci să facă

totul mai relaxat, ca de obicei. El însuși a devenit astfel prea nervos și stresat.

— Să spargi un vas de sânge e periculos! Eu m-am opus de la bun început. Cu atât mai mult ar trebui ca mâine să renunți! a intervenit și nevastă-mea.

Când am ajuns, am văzut că Satsuko nu se întorsese încă. Keisuke se juca cu Leslie în fața cuștii.

Am luat cina în camera mea și mi s-a ordonat să mă odihnesc. Mâna a început să mă doară din nou.

29 octombrie

Azi am plecat de-acasă la aceeași oră ca și ieri. Aceiași oameni mă însoțeau. Din nefericire, totul s-a întâmplat la fel. Și astăzi a fost spart un vas și pe ac s-au văzut picături de sânge. În ciuda tuturor pregătirilor! Doctorul Fukushima era complet descurajat. Ne părea rău pentru el. Am discutat rezultatul cu toții și am decis cu regret că deocamdată ar trebui să renunțăm. Nici doctorul Fukushima nu se mai încumeta să încerce încă o dată, de teama unui nou eșec. De data asta mă simțeam cu adevărat ușurat.

Ne-am întors acasă pe la patru. În firida din peretele camerei mele erau puse flori proaspete: amarant și crizanteme, într-un coș lucrat de Rōkansai[2]. Probabil că azi trecuse pe la noi profesorul de ikebana din Kyōto. Sau poate Satsuko se gândise la bătrânul din mine și-i pregătise special aranjamentul? Oare îi trecuse cumva prin minte că florile acestea sunt potrivite pentru a-mi fi puse la căpătâi și acționase în consecință? În sfârșit fusese schimbat și ruloul cu caligrafia lui Kafü. Acum atârna o pictură de Suga Tatehiko[3] –

un tablou lung și îngust al unui far cu lampa de veghe aprinsă. Tatehiko își însoțește adesea schițele de poezii chinezești sau japoneze, iar aceasta avea un poem din *Man'yōshü*, scris vertical, într-un singur vers:

> *Pe ce cărări își poartă oare pașii al meu bărbat? Va trece azi munții din Nabari[4], pierzându-se ca iarba dusă de valurile mării?*

1. Mâncare chinezească din șuncă de porc înăbușită și apoi prăjită în tigaie.
2 Iizuka Rōkansai (1890-1958), artist japonez cunoscut pentru confecționarea coșurilor pentru flori.
3. Suga Tatehiko (1878-1963), pictor japonez.
4. Actualmente, oraș în prefectura Mie.

VI

9 noiembrie

Au trecut zece zile de la vizita mea la spital și parcă mă simt ceva mai bine, așa cum îmi tot spune nevastă-mea. Am scăpat de dureri luând Neo-Grelan și Sedes, dar în mod surprinzător chiar și medicamentele obișnuite au acum un oarecare efect. Dacă lucrurile merg tot așa, cred că sunt în stare să îmi fac socotelile și să încep să caut un loc de veci. Din primăvară mă tot bântuie gândul că poate a venit momentul să fac acea călătorie la Kyōto.

10 noiembrie

— Numai un pic te-ai întremat și gata, îți cauți singur belele! Ce-ar fi să mai stai un pic să vezi cum te simți? Dacă te iau durerile exact când ești în tren? Ce faci atunci?

— Dar sunt aproape vindecat și e deja zece noiembrie, iar la Kyōto iarna vine mai repede.

— Nu scrie nicăieri că trebuie neapărat să mergi anul ăsta. Mai așteaptă până la primăvară!

— Cât de ușor vorbești! De data asta e altceva, căci s-ar putea să fie ultima oară când merg la Kyōto.

— Iar spui prostii! Și cine plănuiești să te însoțească?

— M-aș simți neajutorat doar cu doamna Sasaki, așa că mă gândesc s-o rog pe Satsuko să vină cu noi.

De fapt, acesta era principalul motiv al călătoriei mele la Kyōto. Căutarea unui loc de veci era doar un pretext.

— N-o să stai la Nanzen-ji, la Itsuko?

— I-aș deranja prea mult, mai ales că mai vin și doamna Sasaki și Satsuko, care spune că a tot stat acolo și că ar vrea să mai schimbe locul.

— Oricum ar fi, dacă merge și Satsuko iar o să se lase cu ceartă.

— O să fie amuzant dacă încep să se păruiască.

Nevastă-mea a schimbat subiectul.

— Apropo de Nanzen-ji, frunzele de arțar de la Eikandō trebuie să fie extraordinar de frumoase acum. Oare câți ani să fi trecut de când le-am văzut ultima dată?

— E prea devreme pentru Eikandō. Pe vremea asta cel mai frumos trebuie să fie la Takao sau la Maki-no-o, dar nu cred că mă țin picioarele să merg până acolo.

.....

12 noiembrie

Am plecat spre Kyōto cu trenul de mare viteză de ora două și jumătate. La gară ne-au condus nevastă-mea, Oshizu și Nomura. Plănuiam să stau la geam, lângă Satsuko, iar doamna Sasaki să se așeze de partea cealaltă a culoarului, dar când trenul s-a pus în mișcare mi-au spus că la fereastră e curent,

așa că am făcut schimb de locuri cu Satsuko și m-am așezat spre culoar. Din păcate, mâna mă durea destul de tare. Le-am spus că mi-e sete și i-am cerut băiatului din tren un ceai, iar când mi l-a adus am înghițit pe furiș două tablete de Sedes, pe care le dosisem prin buzunare. Dacă m-ar fi prins, ar fi început un adevărat tărăboi. Mi se luase tensiunea înainte de plecare și era 15,4 cu 9,3, dar după ce am urcat în tren, am simțit cum mă cuprinde o stare de surescitare. Probabil pentru că, după multe luni, deși nu eram singuri, puteam să stau alături de Satsuko, care astăzi purta niște haine subtil provocatoare. (Era îmbrăcată într-un costum destul de simplu, dar avea o bluză viu colorată, iar la gât își pusese un colier probabil franțuzesc, din cinci șiraguri de imitații de pietre prețioase, care îi atârna până pe piept. Deși se zăresc adesea astfel de coliere și de fabricație japoneză, acesta avea o încheietoare de care erau prinse tot felul de pietre scumpe, o lucrătură pe care n-o prea pot imita cei de la noi.)

Când îmi crește tensiunea, simt nevoia să merg frecvent la baie, iar asta duce la o tensiune și mai mare. E greu de spus care e cauza și care e efectul. Am mers la toaletă o dată înainte să ajungem la Yokohama, apoi din nou înainte de Atami. Toaleta era cam departe și am mers până acolo de două ori, clătinându-mă și împleticindu-mă pe culoar. Doamna Sasaki m-a urmat plină de îngrijorare. Îmi ia atât de mult timp până să urinez, că a doua oară trecuserăm deja de tunelul Tanna până să termin eu. Când în sfârșit am reușit, ne apropiam deja de Mishima. Mergând înapoi spre locul meu, m-am dezechilibrat atât de tare că era să cad, și numai faptul că m-am prins de umărul unui pasager m-a ajutat să mă țin pe picioare.

— Nu cumva aveți tensiune? m-a întrebat doamna Sasaki după ce m-am întors.

A venit repede lângă mine și mi-a măsurat pulsul. Enervat, i-am dat mâna la o parte.

Toate acestea s-au repetat iar și iar până când am ajuns în Kyōto, pe la opt și jumătate seara. Itsuko și cei doi fii ai săi, Kikutarō și Keijirō, ne așteptau pe peron.

— Ce drăguț că ați venit împreună cu copiii! a exclamat Satsuko, complimentând-o exagerat.

— Ce vorbiți acolo? Mâine e duminică și au tot timpul să se joace.

Ca să ajungem în gară, trebuia să traversăm podul peste liniile ferate, ceea ce însemna multe scări de urcat. Kikutarō s-a lăsat pe vine în fața mea, oferindu-se să mă ducă în spate:

— Te duc eu peste pod, bunicule.

— Nu te prosti! Nu-s chiar așa de prăpădit, i-am răspuns eu, dar am apreciat că doamna Sasaki m-a împins din spate tot drumul.

Orgolios, m-am încăpățânat să nu mă opresc deloc pe pasarelă ca să mă odihnesc, iar când am ajuns abia mai respiram. Toți se uitau la mine cu îngrijorare.

— Câte zile veți sta de data asta?

— Păi cred că va dura cel puțin o săptămână. O să stăm și la voi o noapte, dar azi ne cazăm la Hotel Kyōto.

Ne-am urcat repede în mașină, ca să evităm lungirea discuției. Itsuko și băieții veneau cu altă mașină, în urma noastră.

Apartamentul pe care-l rezervasem avea o cameră cu două paturi și una cu un pat.

— Doamnă Sasaki, pe dumneata te rog să dormi în camera cealaltă. Eu o s-o împart pe asta cu Satsu.

Îi spusesem „Satsu“ intenționat în public. Pe fața lui Itsuko a apărut o expresie stranie.

— Eu vreau să dorm singură. Roag-o pe doamna Sasaki să doarmă aici.

— Ce are dacă dormi în aceeași cameră cu mine? Ai mai făcut-o și la Tokio, nu? am insistat eu, cu intenția clară ca Itsuko să mă audă. Doamna Sasaki va fi chiar alături, dacă e nevoie de ea, așa că pot sta liniștit. Hai, Satsu, dormi aici!

— Dar aici nu pot fuma.

— Bineînțeles că poți să fumezi! Fumează cât vrei!

— Dacă fac asta, doamna Sasaki o să mă certe.

— Pentru că o să aveți accese de tuse, a intervenit doamna Sasaki. Dacă fumați lângă el, n-o să se mai poată opri din tușit și o să se înece.

— Hei, băiete, adu aici bagajele!

Satsuko m-a ignorat și a intrat în camera cealaltă.

— Nu te mai doare deloc mâna, nu-i așa, tată?

Itsuko păruse chinuită încă de când ajunsesem, dar până la urmă reușise să îndruge câteva cuvinte.

— Nu mi-a trecut deloc! Mă doare tot timpul.

— Chiar așa? Mama mi-a scris că te-ai făcut bine.

— Așa i-am spus eu. Altfel nu m-ar fi lăsat să vin.

Satsuko a revenit. Se pudrase, își dăduse jos pardesiul și își schimbase bluza, punându-și de data asta un colier cu trei șiraguri de perle.

— Mor de foame. Hai să mergem mai repede la restaurant!

Itsuko s-a scuzat spunând că ei mâncaseră deja, așa că la masă ne-am așezat doar noi trei. Am comandat o sticlă de vin

Rhine pentru Satsuko. Ei îi plac stridiile crude și cum cele de aici erau pescuite chiar din Golful Matoya și erau proaspete, ne-am delectat mâncând cât mai multe. După masă, împreună cu Itsuko și copiii, am mai stat de vorbă în hol cam o oră.

— Acum că am terminat masa, pot să fumez o țigară, nu? i-a cerut Satsuko permisiunea doamnei Sasaki, scoțând din poșetă pachetul de Kool. Aici nu se face așa de mult fum.

Deși de obicei fumează țigările ca atare, de data aceasta a scos și un portțigaret stacojiu, lung și subțire. Ca să se asorteze, avea și unghiile date cu un lac roșu-aprins, cum nu prea făcea de obicei. Și rujul era de aceeași culoare. Degetele îi păreau extrem de albe. Probabil că voise să-i arate lui Itsuko contrastul puternic dintre roșu și alb.

13 noiembrie

Împreună cu Satsuko și cu doamna Sasaki, astăzi am mers pe la ora zece să facem o vizită familiei lui Itsuko, la Nanzen-ji. E a doua oară când merg la ei, dar nu-mi mai aduc aminte deloc când a fost prima dată. Îi vizitam adesea când stăteau în Yoshidayama și când soțul ei încă mai trăia, dar de când s-au mutat în Nanzen-ji, i-am văzut foarte rar. Kikutarō era la muncă, la magazinul unde lucrează, dar Keijirō, care studiază inginerie la Universitatea Kyōto, era acasă. Satsuko a spus că pentru ea era foarte plictisitor să vină cu mine să căutăm un loc de veci, așa că s-a scuzat și ne-a anunțat că merge la cumpărături la magazinele faimoase din centru, iar după-amiază voia să meargă la Takao să admire frunzele roșii de arțar, însă îi era urât singură – nu putea nimeni să o însoțească? Keijirō s-a oferit imediat, spunând că asta e mult

mai interesant decât să vizitezi cimitire. Cei doi au plecat de îndată. Eu, Itsuko și doamna Sasaki am decis să luăm prânzul la restaurantul Hyotei și apoi să vizităm câteva temple, pornind de la Honen-in. Seara urma să ne întâlnim cu toții – inclusiv Satsuko, Keijirō și Kikutarō – la un han tradițional în Saga, unde să luăm cina.

Se pare că strămoșii mei au fost comercianți în regiunea Ōmi, nu departe de Kyōto, dar cu patru sau cinci generații în urmă s-au mutat în Edo. Eu m-am născut în Edo, în districtul Honjo Warigesui, și nu încape îndoială că sunt un adevărat produs al orașului Edo. Cu toate acestea, nu-mi place deloc cum arată Tokio acum. Mă simt nostalgic în Kyōto, care are un farmec ce îmi aduce aminte de Tokio cel de demult. Cine e de vină pentru ce-a ajuns Tokio acum – un oraș dezolant și haotic? Nu oare așa-zișii politicieni veniți de prin toate locurile, țărănoi cu pretenții, care habar n-au de frumusețea și farmecul orașului de demult? Nu ei sunt cei care au transformat încântătoarele canale de la Nihonbashi, Yoroibashi, Tsukijibashi sau Yanagibashi în șanțuri mizere pline de noroi și care habar n-au că în râul Sumida[1] au înotat cândva pești de gheață? Probabil că nu contează unde te îngroapă după ce mori, dar eu, unul, detest ideea de a fi îngropat într-un oraș atât de dezagreabil ca Tokio, într-un loc de care nu mă mai simt legat în nici un fel. Mi-aș dori chiar să mut din Tokio până și mormintele părinților și bunicilor mei, căci nici măcar nu-și mai dorm somnul de veci acolo unde au fost îngropați prima dată. Oasele bunicilor mei au fost mai întâi îngropate la un templu din districtul Fukagawa, care s-a mutat apoi în Asakusa, căci zona aceea devenise una industrială; apoi, după ce și templul din Asakusa a ars în

timpul Marelui Cutremur din 1923, i-au mutat în cimitirul din orașul Tama. Așa că și dacă îți îngropi morții în Tokio, oasele lor vor fi mutate de colo-colo, într-o fugă din calea distrugerii. Din punctul acesta de vedere, Kyōto este cel mai sigur. Și oricum, strămoșii mei au venit din zona aceasta, iar rudele din Tokio vin adesea aici în excursie. „Ah, deci aici e îngropat bunicul!“, vor spune, oprindu-se să aprindă un bețișor de tămâie la mormântul meu. E mult mai bine așa decât să zac în pământ străin, prin Cimitirul Tama.

— În cazul ăsta, nu e cel mai bine la Honen-in? m-a întrebat Itsuko în timp ce coboram scările templului Manshu-in. Aici e prea departe ca să vii în plimbare și chiar dacă mergi la templul Kurodani, nimeni nu urcă dealul dacă nu are treabă acolo.

— Și eu zic la fel.

— Honen-in e acum chiar în centrul orașului, linia de tramvai trece prin apropiere, iar când cireșii de-a lungul canalului înfloresc, totul e însuflețit de o atmosferă plină de viață și de veselie. Însă în clipa în care pășești în curtea templului, dintr-odată sufletul îți este cuprins de liniște. Cred că acesta e locul cel mai potrivit.

— Mie și-așa nu-mi place secta Nichiren, deci nu-i nici o problemă să trec la Jōdo, dar crezi că vor accepta să-mi mut mormântul aici?

— Eu vin câteodată în plimbare la Honen-in și zilele trecute am vorbit cu preotul de aici. L-am întrebat despre asta și mi-a spus că dacă cineva dorește să fie îngropat aici, ei nu au nimic împotrivă. Nu trebuie neapărat să faci parte din secta Jōdo.

Ne-am oprit din căutat și am plecat de la Daitoku-ji către Kitano, am trecut prin Omuro, prin fața templelor Shaka-dō și Tenryü-ji și am ajuns la han înaintea tuturor. Am fost conduși într-o cameră privată ca să ne odihnim. Primul a ajuns Kikutarō, iar pe la șase și jumătate au venit și Satsuko și Keijirō. Ei doi merseseră între timp și până la hotel.

— Ați așteptat mult?

— Sigur că am așteptat. De ce v-ați întors la hotel?

— Mi s-a părut că se face frig și am vrut să mă schimb. Și tu ar trebui să fii mai atent, tată.

Fără îndoială că voise să poarte lucrurile pe care și le cumpărase din centru. Acum era îmbrăcată într-o bluză albă și un pulover albastru cu fir de lamé argintiu. Își schimbase și bijuteriile și nu știu de ce își pusese inelul cu acel ochi-de-pisică.

— Ați hotărât unde va fi locul de veci?

— Am decis să fie la Honen-in și se pare că și cei de-acolo sunt de acord.

— Ah, ce bine! Și-atunci, ne întoarcem de îndată la Tokio?

— Nu vorbi prostii! Mai sunt multe de discutat: trebuie să vorbesc cu cel care face piatra funerară, să mă sfătuiesc în legătură cu ce fel de mormânt vreau... Nu se hotărăște așa de ușor.

— Dar n-ai studiat deja cărțile acelea despre monumente funerare? Ai spus că la mormânt vrei o pagodă cu cinci niveluri.

— M-am mai răzgândit între timp. Nu știu dacă trebuie neapărat să fie o pagodă cu cinci niveluri.

— Eu n-am nici cea mai mică idee despre cum ar trebui să fie. Oricum, asta nu mă privește.

— Nu-i adevărat, draga..., am dat eu să spun, dar m-am corectat imediat. Satsuko, te privește foarte mult.

— În ce fel?

— O să vezi în curând.

— Oricum ar fi, vreau să te hotărăști mai repede și să ne întoarcem odată la Tokio.

— De ce te grăbești așa? Vrei să mergi la vreun meci de box?

— Cam așa ceva.

Itsuko, Kikutarō, Keijirō, doamna Sasaki – toți erau hipnotizați de inelul de pe mâna ei stângă. Satsuko părea mai dezinteresată ca niciodată. Stătea așezată, ținându-și mâna pe genunchi, ca și cum ar fi vrut să le arate tuturor giuvaerul.

— Mătușă, piatra asta e un ochi-de-pisică? a întrebat deodată Kikutarō, rupând o tăcere plină de tensiune.

— Da.

— O piatră ca asta costă milioane, nu?

— „O piatră ca asta“, cum îi zici tu, a costat trei milioane de yeni.

— Ești foarte pricepută, mătușă, dacă ai reușit să-l faci pe bunicul să scoată trei milioane de yeni.

— Ascultă, Kikutarō, te rog să nu-mi mai spui „mătușă“. Nu mai ești copil și n-ai dreptul să mă tratezi așa! Nu sunt decât doi sau trei ani diferență între noi.

— Și cum să-ți spun? Chiar și numai cu o diferență de trei ani, tot mătușa mea ești.

— Spuneți-mi „Satsu“! Și tu, și Keijirō. Altfel nu vă mai răspund.

— Poate că e în regulă să nu-ți mai spunem ție „mătușă“, mătușă Satsuko – Ah! Scuze! Mi-a scăpat iar! – dar n-o să se

supere unchiul Jōkichi?

— De ce să se supere? Dacă se supără, mă supăr și eu pe el.

— Tata te poate striga „Satsu“, dar nu și copiii mei. Hai să găsim o cale de mijloc. Să-ți spună „Satsuko“, cred că așa e mai bine, a intervenit Itsuko încruntându-se.

Eu n-am voie să beau alcool deloc, Itsuko nu ține la băutură, iar doamna Sasaki a refuzat, deși cred că i-ar fi plăcut să guste puțin, însă Satsuko și cei doi băieți s-au distrat de minune. N-am plecat înainte de nouă. Satsuko i-a condus pe Itsuko și pe copii acasă la Nanzen-ji și apoi a mers la hotel. Pentru că se făcuse deja prea târziu, eu și doamna Sasaki am rămas peste noapte la han.

14 noiembrie

M-am trezit la ora opt. La micul dejun ni s-a adus tofu din Saga. Am cerut și la pachet pentru Itsuko, căci la ora zece am chemat-o să mergem la Honen-in. Satsuko a dat un telefon la o casă de ceai din Gion ca să invite la film niște prietene gheișe pe care le cunoscuse vara trecută, când venise la Kyōto cu Haruhisa. Urmau să ia masa împreună, să meargă la cinema, iar seara se duceau la cabaret ca să danseze.

Itsuko m-a prezentat preotului de la Honen-in și mi s-a arătat imediat și locul pe care mi-l ofereau pentru mormânt. Așa cum îmi spusese Itsuko, împrejurimile templului erau într-adevăr liniștite. Mai fusesem aici de câteva ori și îmi venea greu să cred că sunt în mijlocul unei metropole. De la prima vedere puteai să-ți dai seama că nici nu exista termen de comparație cu grămada de gunoi scormonită care era Tokio. Mă bucur că am ales locul acesta. Pe drumul de

întoarcere, ne-am oprit la restaurantul Tankuma și am luat prânzul. Am ajuns la hotel pe la două. La ora trei a venit cioplitorul în piatră, căruia se pare că îi spusese preotul despre ce era vorba. Am discutat în holul hotelului. Itsuko și doamna Sasaki erau și ele acolo.

Am tot felul de opțiuni legate de piatra funerară și încă nu am reușit să mă hotărăsc. Se spune că după ce mori nu mai contează ce ai pe mormânt, dar pe mine mă interesează. Nu pot să mă mulțumesc cu orice. Sunt cel puțin prea excentric ca să mă mulțumesc cu una din pietrele comune și banale folosite în ziua de azi: un bloc de piatră paralelipipedic și neted, pe care sunt gravate numele și care e așezat pe un mic piedestal în care se află o gaură pentru bețișoarele de rășini parfumate și una pentru ofranda de apă. Firește că nu puteam încălca tradiția deja existentă în familia noastră, dar eu țineam morțiș să am o pagodă cu cinci niveluri. Nu trebuia să fie construită în stil vechi; ceva în stilul perioadei Kamakura[2] târzii mă mulțumea la fel de bine. De exemplu, ceva precum pagoda cu cinci niveluri de la templul Anrakuju-in din Fushimi, pe care Kawakatsu Masatarō[3] a numit-o „monument reprezentativ pentru tranziția de la perioada Kamakura medie către cea târzie, cu nivelul dedicat apei îngustându-se în partea de jos ca o vază, în timp ce nivelul dedicat focului are marginile curbate îngroșate, aceleași forme caracteristice observându-se și la nivelurile dedicate aerului și eterului“. Dacă nu așa, atunci n-ar fi rea nici pagoda de la Zenjō-ji din Uji, despre care se spune că ar fi un exemplu clasic al perioadei Yoshino[4], construită într-un stil ce pare să fi fost foarte răspândit în toată regiunea culturală Yamato[5].

Însă eu mai am și o altă idee. În cartea lui Kawakatsu există fotografii ale unei pietre speciale care se află la Templul Sekijō-ji din nordul orașului Kyōto. E vorba de o triadă Amida, având-l în centru pe Amida Buddha, flancat de doi Bodhisattva – un Kannon în dreapta și un Seishi în stânga. Toate cele trei statuete sunt extraordinar de frumoase. La cea a lui Kannon se văd niște semne de deteriorare, dar cea a lui Seishi este conservată perfect. Are aceleași ornamente ca și Kannon – o diademă din care pornesc șiraguri de nestemate, roba divină, haloul și altele, toate sculptate cu mare grijă și pricepere. Pe diademă se vede o vază din pietre prețioase, iar statueta își ține mâinile împreunate ca în rugăciune. „Arareori se poate vedea o statuetă budistă din granit de o asemenea frumusețe. [...] O inscripție de pe spatele statuetei centrale indică faptul că aceasta a fost oferită în al doilea an al epocii Gennin (1225). Așadar, este o piesă foarte valoroasă, fiind cea mai veche statuetă budistă din țară ce a fost sculptată într-un singur bloc de piatră – inclusiv haloul și piedestalul – și în același timp reprezentând o operă prin care putem stabili caracteristicile stilului budist din perioada Kamakura timpurie“, se notează în carte. Când am văzut fotografia, mi-a venit pe loc o idee. Nu s-ar putea oare să-mi fie sculptată figura lui Satsuko în maniera unui Bodhisattva, să fie ea modelul secret pentru un Kannon sau un Seishi? Până la urmă, eu nu sunt un mare credincios și orice religie e la fel de bună pentru mine. Dacă e să-mi aleg o divinitate, Satsuko e singura pe care o pot concepe. Dorința mea sinceră este să fiu îngropat sub statueta lui Satsuko.

Problema este însă cum să fac ca asta să se întâmple. Aș putea să ascund identitatea modelului de nevastă-mea, de

Jōkichi și chiar de Satsuko însăși, având grijă ca asemănarea să nu fie izbitoare, ci ca statueta să dea doar o vagă impresie a trăsăturilor ei. Aș renunța la granit ca material de construcție și aș folosi în schimb ceva mai moale, cerând ca trăsăturile să-i fie sculptate cât mai nedefinit posibil, așa încât nimeni să nu-și poată da seama de asemănare – nimeni în afară de mine. Cred că se poate. Ce mă îngrijorează însă este că trebuie să dezvălui identitatea modelului sculptorului care va realiza statuia. Cine s-ar încumeta oare la o asemenea treabă dificilă? Nu e o sarcină pe care s-o poată face cineva mediocru și din nefericire nu am nici un sculptor în cercul meu de prieteni. Și chiar presupunând că aș avea un astfel de prieten, iar el ar avea îndemânarea necesară, s-ar învoi oare să se apuce de așa ceva, cunoscând motivul meu? S-ar implica cu dragă inimă în realizarea unui asemenea plan nebunesc și scandalos? Nu e oare mai plauzibil că ar refuza cu atât mai repede cu cât priceperea i-ar fi mai mare? (Și pe lângă asta, nici eu n-am curajul de a face o cerere atât de nerușinată. M-aș simți foarte prost dacă ar gândi despre mine că mi-am pierdut mințile.)

După îndelungi frământări, mi-am dat seama că s-ar putea să existe o posibilă soluție. Pentru a sculpta un Bodhisattva în relief este cu siguranță nevoie de un profesionist, dar pentru gravarea superficială a trăsăturilor s-ar putea să fie suficient un meseriaș obișnuit. Kawakatsu descrie și o operă de felul acesta în cartea lui, o statuetă a lui Buddha gravată pe patru laturi, care se află la Altarul Imamiya din nord-vestul orașului Kyōto: „Buddha celor Patru Direcții este o statuetă gravată cu un ac de gravură pe cele patru laturi ale unui bloc de aproximativ șaizeci de centimetri dintr-o gresie fină cunoscută drept «piatra Râului Kamo[6]» [...] Oferită în al doilea

an al epocii Tenji (1125), reprezintă una dintre piesele de sculptură budistă datate cel mai devreme în Japonia“. Cartea conține și desene copiate ale acestor patru Buddha stând jos – Amida, Sakya, Yakushi și Miroku.

În plus, Kawakatsu mai include și desene ale unui Seishi Boddhisatva dintr-o triadă Amida gravată pe o singură piatră. „După cum se poate vedea într-o altă ilustrație, triada este formată dintr-un Amida al Mântuirii și doi Bodhisattva și este gravată pe trei laturi ale unui bloc din gresie naturală dură. Partea pe care o prezentăm este cea mai bine păstrată și reprezintă o frumoasă imagine a lui Bodhisattva Seishi plutind deasupra pământului pe un nor. Îngenuncheat, cu mâinile împreunate în rugăciune și cu roba divină fluturându-i în vânt, figura recreează atmosfera specifică perioadei Heian[7] târzii, când arta reprezentării lui Amida al Mântuirii se afla la apogeu“. Buddha stă întotdeauna așezat bărbătește, cu picioarele încrucișate, dar acest Seishi îngenunchează cu sfială, ca o femeie. Acest Bodhisattva mă atrăgea în mod special.

15 noiembrie
(continuare de ieri)

Eu n-am nevoie de imagini pe toate cele patru laturi. Un singur Sieshi Bodhisattva pe o latură îmi este suficient, așa că nu-mi trebuie un bloc de piatră cubic, ci doar unul care să aibă grosimea potrivită pentru a putea fi gravat un Bodhisattva pe o latură. Numele meu, vârsta la care am murit și, dacă este nevoie, numele meu postum pot fi gravate pe spate. Nu cunosc în detaliu tehnica gravării cu dalta. Când

eram copil și mergeam la temple în zilele de sărbătoare, treceam pe lângă tarabe unde se vindeau talismane. La unele dintre ele se gravau pe loc numele, vârsta și adresa copilului, folosind o unealtă subțire ca un ac, care scotea un sunet ascuțit când atingea tăblița talismanului. Acea unealtă făcea niște linii extrem de fine – s-ar putea să fi fost un ac de gravură. Dacă aș avea așa ceva, poate că nu ar fi chiar atât de dificil.

M-am gândit și că s-ar putea să reușesc fără să-i divulg gravorului identitatea modelului. Primul pas este să găsesc un meșter cu simț artistic printre cei care confecționează articole budiste prin Nara și să-l rog să-mi deseneze o imagine a statuetei lui Seishi Bodhisattva îngenuncheat după statueta de la Altarul Imamiya. Apoi i-aș putea arăta fotografii ale lui Satsuko în diferite ipostaze și să-l pun să-l redeseneze pe Boddhisatva în așa fel încât să sugereze trăsăturile și figura ei. Pe urmă aș duce desenul la un gravor și l-aș ruga să-l reproducă în piatră. În felul acesta aș putea să mi-l construiesc pe acel Boddhisatva pe care mi-l doresc fără să mă îngrijorez că cineva mi-ar putea afla secretul. Și astfel aș putea să-mi dorm somnul de veci sub imaginea lui Satsuko Bodhisattva, sub statueta din piatră purtând pe cap diadema din care pornesc șiraguri de nestemate ce-i cad pe piept, cu roba divină fulturându-i în vânt.

De la ora trei la ora cinci, eu, sculptorul, Itsuko și doamna Sasaki am discutat despre pietre funerare în holul hotelului. Firește că nu le-am spus de intenția mea de a o avea pe Satsuko drept model. N-am făcut decât să-mi etalez, cu o atitudine de cunoscător, cunoștințele de artă sculpturală pe care le dobândisem din cartea lui Kawakatsu. Deși i-am uluit

cu ceea ce știam despre pagodele din perioadele Heian și Kamakura, despre statueta lui Buddha de la Altarul Imamiya, despre Seishi cel îngenuncheat și altele, și altele, nu am suflat un cuvânt despre planurile mele legate de Satsuko Bodhisattva.

— Deci ce fel de piatră ați dori, domnule? Adevărul este că știți mai multe decât un specialist și n-aș putea să vă sugerez ce să alegeți.

— Încă n-am reușit să mă hotărăsc. Acum mi-a venit altă idee și aș vrea să mă mai gândesc la ea câteva zile. După ce mă decid, vă mai chem. Îmi pare rău că v-am reținut atât de mult.

După ce sculptorul a plecat, s-a retras și Itsuko. M-am întors și eu în cameră și am cerut un masaj. După cină, am chemat un taxi, căci mă hotărâsem dintr-odată să ies în oraș.

— Unde plecați la ora asta? Seara se lasă frigul. N-ar fi mai înțelept să o lăsați pe mâine? a încercat îngrijorată doamna Sasaki să mă oprească.

— E chiar aici, aproape. Aș putea merge și pe jos.

— Să mergeți pe jos?! Ce idee! Știți bine cât v-a avertizat soția să aveți grijă, căci noaptea e frig în Kyōto.

— Am doar câteva lucruri de cumpărat. Puteți veni, dacă vreți, nu va dura mai mult de cinci, zece minute.

Cum mă încăpățânasem să merg, doamna Sasaki m-a urmat agitată. Mă duceam la o papetărie în Nijō, în partea de est a districtului Kawaramachi. Nu erau mai mult de cinci minute de la hotel. Proprietarul, un vechi prieten de-al meu, era acolo când am ajuns. După ce am schimbat câteva vorbe, am cumpărat cu două mii de yeni cel mai bun baton de cerneală solidă chinezească de culoare roșu-aprins. Am mai cheltuit zece mii pe o superbă tușieră din piatră Tankei[8] cu

reflexe purpurii, care se pare că ar fi aparținut răposatului Kuwana Tetsujō[9], precum și douăzeci de foi mari de hârtie chinezească albă cu margini aurite.

— Nu ne-am văzut de mult, dar pari la fel de sănătos ca întotdeauna.

— Ce tot zici? Nu sunt deloc sănătos. De fapt am venit la Kyōto ca să-mi caut un loc de mormânt, să fiu pregătit pentru când va veni ceasul.

— Glumești, nu-i așa? Un om cu o energie ca a dumitale o mai duce multă vreme... Te mai pot ajuta și cu altceva? Am niște caligrafii de Zheng Xie[10]. Ai vrea să le vezi?

— Mai degrabă decât asta, m-ar interesa altceva, dacă se întâmplă să ai pe-aici.

— Ce anume?

— S-ar putea să pară ciudat, dar aș vrea o bucată de vreo șaizeci de centimetri de mătase roșie și niște vată de bumbac.

— E o cerere mai neobișnuită, într-adevăr. La ce-ți trebuie?

— Trebuie să fac niște desene în tuș chiar acum și am nevoie de un cocoloș de bumbac cu care să întind cerneala.

— Aha, am înțeles. Trebuie să am ceva pe-aici. O pun pe nevastă-mea să caute.

Câteva minute mai târziu, soția lui a apărut cu o bucată de mătase roșie și niște bumbac în mână.

— Acestea sunt bune?

— Foarte bune! Mă pot apuca imediat. Cât costă?

— Astea sunt gratis. Mai avem o grămadă, așa că dacă mai ai nevoie, spune-mi oricând.

Doamna Sasaki nu-și putea imagina la ce-mi trebuie așa ceva și era absolut uimită.

— Gata, am terminat. Hai să mergem!

Am urcat imediat în mașină și ne-am întors la hotel. Satsuko încă nu venise.

16 noiembrie

Astăzi trebuie să-mi petrec toată ziua la hotel să mă odihnesc. De când am venit, pe lângă faptul că scriu în jurnal, am fost mai activ ca de obicei, așa că o pauză îmi era într-adevăr bine-venită. În plus, îi promisesem doamnei Sasaki o zi liberă. Născută în Saitama, nu fusese niciodată în Kansai și așteptase cu mare nerăbdare excursia aceasta. Mi-a spus că vrea să meargă o zi în vizită la Nara. Mi-am făcut propriile planuri și am ales această zi pentru concediul ei, trimițând-o și pe Itsuko cu ea, să-i fie ghid. Mai exact, am îndemnat-o pe aceasta să profite și ea de ocazie, căci nu mai fusese la Nara de multă vreme. Itsuko e foarte retrasă, nici când trăia soțul ei nu prea ieșea. „Ar trebui să mergi să vezi cel puțin templele din Nara, mai ales acum când încerc să mă hotărăsc asupra unei pietre de mormânt. Sigur te vei întoarce cu niște cunoștințe utile“, i-am spus. Am închiriat o mașină pentru o zi și le-am spus să o folosească la maxim. „Opriți-vă în Uji la Byōdō-in în drum spre Nara. Va fi greu să le faceți pe toate într-o singură zi, dar dacă plecați dimineața devreme și vă luați cu voi un pachețel cu mâncare pe drum – de exemplu niște *sushi* de țipar de Izuu – puteți să vedeți Templul Tōdai-ji până la amiază, să luați prânzul la una din casele de ceai din fața statuii Marelui Buddha, apoi să o luați către templele Shin-Yakushi-ji, Hokke-ji din vestul orașului și Yakushi-ji. Zilele sunt scurte acum, așa că ar trebui să vizitați totul până se lasă întunericul și apoi să luați cina la Hotel Nara. Puteți să vă

întoarceți cât de târziu vreți. Nu vă faceți griji pentru mine, Satsuko a spus că nu va pleca nicăieri și că va sta în camera mea toată ziua“, le-am spus.

La ora șapte dimineața, Itusko a venit s-o ia pe doamna Sasaki.

— Bună dimineața! Întotdeauna te trezești devreme, tată, nu-i așa? m-a salutat ea, scoțând două pachete învelite în scoarță de bambus și punându-le pe noptieră. Am cumpărat ieri niște *sushi* și v-am adus și ție și lui Satsuko. Le puteți mânca la micul dejun.

— Mulțumesc.

— Nu vrei nimic de la Nara? Niște *warabi-mochi*[11]?

— Nu-mi trebuie de mâncare, dar ai grijă să te uiți bine la piatra „Urma lui Buddha“ când mergeți la Yakushi-ji!

— „Urma lui Buddha“?

— Da, da. E o piatră care are pe ea sculptată urma piciorului lui Sakya. Una dintre puterile lui miraculoase era să meargă la zece centimetri deasupra pământului, lăsând în urmă imaginea imprimată a semnelor în formă de roată pe care le avea pe tălpi. Insectele pe deasupra cărora trecea erau ferite de orice rău timp de șapte zile. Asemenea pietre se găsesc în China și în Coreea, iar în Japonia este una la Yakushi-ji. Neapărat să te uiți bine la ea!

— Am înțeles. Bine, atunci noi o s-o luăm din loc. O să am grijă de doamna Sasaki, iar dumneata, tată, nu te obosi prea tare.

— Bună dimineața!

Satsuko a apărut din cealaltă cameră, frecându-se somnoroasă la ochi.

— Îmi pare rău că v-am trezit atât de dimineață și v-am deranjat somnul, s-a scuzat doamna Sasaki. Vă sunt foarte recunoscătoare pentru astăzi, i-a mulțumit ea politicos și a ieșit împreună cu Itsuko.

Peste cămașa de noapte, Satsuko purta un halat matlasat albastru la care își asortase niște papuci de casă din satin albastru cu flori roz. Și-a adus perna din camera cealaltă și, fără să dea atenție patului doamnei Sasaki, s-a întins pe canapea, și-a tras peste picioare un halat vechi de-al meu din ecosez alb cu negru, roșu și albastru pe care-l mai folosesc când ies afară și s-a culcat la loc. Stătea întinsă pe spate, cu nasul spre tavan și cu ochii închiși, fără să-mi dea nici o atenție. Nu știu dacă era obosită că nu dormise suficient noaptea trecută din cauza ieșirii la cabaret sau dacă doar se prefăcea că doarme, ca să n-o plictisesc cu conversația mea.

M-am ridicat din pat, m-am dus la baie, apoi am comandat ceai verde și am mâncat *sushi*-ul cu înghițituri mari. Trei bucăți mi-au fost de-ajuns pentru micul dejun. Am mâncat cu grijă, să nu-i deranjez somnul. Nu a deschis ochii nici după ce am terminat de mâncat.

Mi-am scos tușiera nou cumpărată și am pus-o pe birou. Am turnat în ea puțină apă și apoi am început să frec ușor batonul de cerneală solidă ca să prepar tușul. Am folosit aproape jumătate din el. Apoi am împărțit bumbacul în patru grămezi, două mai mari și două mai mici, și am făcut cocoloașe de șase, șapte centimetri și de doi centimetri, pe care le-am învelit în mătase roșie.

— Tată, pot să ies vreo jumătate de oră? Vreau să merg până la restaurant.

Se pare că între timp se trezise. Stătea pe canapea cu picioarele sub ea, cu genunchii întrezărindu-i-se printre poalele halatului albastru. Mi-am amintit de imaginea lui Seishi Bodhisattva îngenuncheat.

— De ce să te duci la restaurant, când a mai rămas atâta *sushi* aici? Ia și mănâncă.

— Bine, o să mănânc.

— E prima dată când mâncăm țipar împreună, de când am mers atunci la *kabuki*, nu-i așa?

— Așa cred... Ce făceai mai devreme acolo?

— Ce? Când?

— Preparai cumva cerneală roșie?

— Nu pune atâtea întrebări. Hai, ia și mănâncă!

Fără să am vreodată vreo intenție anume, văzusem asta de mai multe ori în tinerețe și uite că nu știi niciodată când și la ce îți folosește ceva. Călătorisem în China în repetate rânduri și din întâmplare văzusem atât acolo, cât și în Japonia oameni care făceau desene copiate. Mai ales chinezii sunt foarte pricepuți la așa ceva; chiar și afară, în zilele cu vânt puternic, îi vezi cum, foarte calmi, își umezesc pensula, întind foile albe pe suprafața monumentelor și le bat ușor cu palmele, creând opere încântătoare doar folosind această tehnică. Japonezii lucrează meticulos, cu deosebită grijă, folosind biluțe de bumbac de toate mărimile, bine impregnate cu cerneală neagră sau roșie și lucrând fiecare linie cu mare migală. Câteodată se folosește cerneală neagră, alteori roșie. Găsesc desenele cu cerneală roșie de o frumusețe extraordinară.

— Mulțumesc pentru masă. N-am mai mâncat de mult un țipar așa delicios.

Am profitat de ocazie că Satsuko își bea ceaiul și am început să vorbim.

— Biluțele astea de bumbac se numesc *tanpo*.

— Și la ce folosesc?

— Le impregnezi cu cerneală neagră sau roșie și tapotezi cu ele hârtia așezată peste o sculptură, ca să faci desene copiate. Mie îmi place foarte mult să le fac pe cele cu cerneală roșie.

— Dar n-ai nici o piatră aici.

— Azi n-o să folosesc piatră, ci o s-o înlocuiesc cu ceva.

— Cu ce?

— Vreau să imprim forma tălpilor tale și să fac un desen copiat de pe ele pe aceste foi de hârtie chinezească.

— Și la ce va folosi așa ceva?

— Vreau să mi se sculpteze o piatră „Urma lui Buddha“ pe modelul picioarelor tale, Satsu. După ce voi muri, vreau ca cenușa să-mi fie îngropată sub această piatră. Așa-mi voi găsi eu liniștea.

1. Râu care traversează orașul Tokio.
2. Perioada Kamakura, 1185-1333.
3. Kawakatsu Masatarō (1905-1978), istoric de artă, arheolog, filolog, născut în Kyōto.
4. Cunoscută și sub numele de *Nanboku-chō jidai* (Perioada Curților din Nord și Sud), perioada Yoshino a durat între 1334 și 1392.
5. Inițial, regiunea Yamato se suprapunea peste actualul oraș Sakurai din Prefectura Nara. Mai târziu, numele ajunge să desemneze întreaga Japonie.
6. Râu care traversează orașul Kyōto.

7. Perioada Heian, 794-1185.
8. Numele unei regiuni (Duanqi) din provincia Guangdong din sudul Chinei, de unde se extrage o piatră purpurie foarte potrivită pentru confecționarea tușierelor pentru caligrafie.
9. Kuwana Tetsujō (1864-1938), artist japonez cunoscut pentru gravarea ștampilelor cu nume proprii folosite în Japonia în loc de semnătură.
10. Zheng Xie (1693–1765), pictor chinez.
11. Prăjitură cu aspect gelatinos făcută din amidon și dată prin făină prăjită de soia.

VII

17 noiembrie
(continuare de ieri)

Intenția mea inițială fusese să ascund de Satsuko planurile mele, acelea de a-i sculpta urma picioarelor în piatră, așa cum se făcea cu tălpile lui Buddha, și de a fi îngropat sub această piatră funerară – piatra de mormânt a ființei mele, Utsugi Tokusuke. Însă ieri m-am răzgândit dintr-odată și am decis să fiu sincer cu ea. De ce am făcut asta? De ce mi-am deschis sufletul în fața ei?

Un motiv ar fi că voiam să văd cum reacționează, să-i văd expresia, cum i se va schimba starea la aflarea acestui lucru. Și apoi, voiam să văd ce simte ea când, aflându-mi planurile, se va uita la urma purpurie a propriilor picioare pe pătratul unei foi de hârtie. E atât de mândră de picioarele ei, că fără îndoială va fi fermecată la vederea peceții lor roșii imprimate pe albul foii, ca și cum ar fi picioarele lui Buddha. Voiam să văd bucuria de pe fața ei din acel moment. Bineînțeles că va spune că n-a auzit de o trăsnaie mai mare, dar inima i se va umple de fericire!

Apoi, după ce eu voi muri, nu se va putea abține să se gândească: „Neghiobul ăla bătrân doarme acum sub picioarele mele. Chiar acum calc peste oasele acelui bătrân vrednic de milă“. Se poate ca asta să îi dea un oarecare fior de plăcere, dar cred mai degrabă că va simți repulsie. Și chiar dacă va dori să uite acest sentiment, probabil că nu-i va fi ușor și va purta cu ea această amintire toată viața.

Cât am trăit, am fost îndrăgostit nebunește de ea, dar dacă i-am purtat pică fie și numai o clipă, nu voi mai avea altă cale de răzbunare după ce nu voi mai fi. Probabil că odată mort, îmi va dispărea orice dorință de a-mi lua revanșa. Și totuși cumva nu pot să cred asta. Deși e logic că voința dispare odată cu trupul, s-ar putea să existe și excepții. De exemplu, dacă o parte din voința mea supraviețuiește ca parte a voinței ei. Când va păși pe mormântul meu și se va gândi că acum calcă în picioare oasele acelui bătrân senil, spiritul meu va fi viu și va simți greutatea trupului ei, durerea, gingășia tălpilor ei catifelate. Chiar și mort, voi simți și voi fi conștient de toate acestea. Nu se poate să nu le simt. Și în același timp, Satsuko va fi conștientă de prezența spiritului meu ce-i îndură cu bucurie greutatea. Și poate va auzi oasele mele arse cum se ciocnesc unele de altele, cum trosnesc, cum chicotesc, cum gem, cum scârțâie. Iar asta nu se va întâmpla doar când va păși pe mormântul meu. Doar la gândul că statueta lui Buddha a fost făcută după modelul picioarelor ei îmi va auzi oasele jelind sub piatră. Printre suspine, îi voi striga: „Mă doare! Mă doare!... Dar chiar dacă mă doare, sunt fericit. N-am fost niciodată așa de fericit! Sunt mult, mult mai fericit acum decât atunci când eram în viață! Calcă mai tare! Calcă!“.

„Azi n-o să folosesc piatră, ci o s-o înlocuiesc cu ceva“, i-am spus, iar ea m-a întrebat atunci: „Cu ce?“. Și eu i-am răspuns: „Vreau să imprim forma tălpilor tale și să fac un desen copiat de pe ele pe aceste foi de hârtie chinezească“. Dacă ideea ar fi dezgustat-o, ar fi trebuit să i se citească pe chip. Dar tot ce-a făcut ea a fost să întrebe: „Și la ce va folosi așa ceva?“.

Nici atunci când a aflat că vreau să fac o statuetă a „Urmei lui Buddha“ după modelul picioarelor ei și să o așez pe mormântul meu pentru ca cenușa să-mi fie îngropată sub ea n-a avut nici o părere. Atunci mi-am dat seama că dincolo de a accepta sau a respinge planul meu, Satsuko îl găsea cel puțin interesant.

Din fericire, camera mea comunică cu o alta în stil japonez, cu o suprafață de opt *tatami*. Ca să nu murdăresc rogojinile, am chemat un valet și l-am rugat să aducă două coli mari de hârtie pe care le-am întins pe podea una peste alta. La un capăt al foilor am pus o tavă pe care am așezat tușiera și pensula, apoi am adus de pe canapea perna lui Satsuko, pe care am aruncat-o undeva la întâmplare.

— În regulă, Satsu, nu va fi nimic dificil. Doar vino aici și întinde-te cu fața în sus pe foile astea, iar eu voi face restul.

— Așa e bine? N-o să-mi murdărești chimonoul de cerneală?

— Nu, stai liniștită. Te dau cu cerneală doar pe tălpi.

Satsuko a făcut ce i-am spus. S-a lăsat pe spate, cu picioarele întinse lipite frumos unul de altul și și-a arcuit puțin tălpile ca să le pot vedea mai bine.

Acum că terminasem cu pregătirile, am impregnat prima biluță de bumbac cu cerneală roșie, după care am atins-o de o alta, ca să obțin un ton mai deschis. I-am depărtat puțin

picioarele și cu cea de-a doua biluță am început să întind cu atenție cerneala pe talpa piciorului ei drept în așa fel încât să pot cuprinde și cele mai mici detalii. Partea de la întâlnirea dintre bolta plantară și încheietura degetelor mi-a dat multă bătaie de cap. Și cum nu puteam să-mi folosesc la întreaga capacitate mâna stângă, mi-a fost și mai greu. Deși îi spusesem că cerneala n-o să ajungă pe chimono ci doar pe tălpi, am dat adesea greș și i-am murdărit și partea de deasupra a labei piciorului, chiar și poalele neglijeului. Dar în același timp, fiecare greșeală îmi dădea posibilitatea să îi șterg picioarele și să i le dau din nou cu cerneală, iar asta mă umplea de bucurie. Eram surescitat. Am repetat același lucru de nenumărate ori, fără ca entuziasmul să-mi piară vreun pic.

Până la urmă am reușit să-i vopsesc ambele picioare așa cum voiam. Apoi i-am ridicat fiecare picior pe rând și i-am lipit pe talpă una dintre foile pătrate, presând-o de jos în sus, pentru a obține o amprentă fidelă. Am repetat această acțiune de multe ori, dar de fiecare dată ceva mergea prost și nu puteam obține amprenta dorită. Toate cele douăzeci de foi fuseseră stricate. Am telefonat la papetărie și am rugat să-mi trimită imediat încă patruzeci de coli. De data aceasta mi-am îmbunătățit metoda. Am spălat bine de tot cerneala de pe tălpile ei, chiar și între degete, și am pus-o să se așeze pe un scaun, în timp ce eu m-am întins dedesubt, cu fața în sus, și i-am tamponat cu cerneală tălpile. Am pus-o apoi să calce pe foile de hârtie.

.....

Planul meu inițial fusese ca până se vor întoarce Itsuko și doamna Sasaki să termin treaba și să înlătur orice urmă a ceea ce se întâmplase. Intenționam să dau foile pătate

valetului, să trimit desenele copiate la papetărie să mi le păstreze acolo, să fac curățenie și să le întâmpin pe cele două femei ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Lucrurile nu au mers însă așa. Ele s-au întors înainte de ora nouă, mult mai devreme decât crezusem. Am auzit o bătaie în ușă, dar înainte să apuc să răspund, ușa s-a deschis și au intrat. Satsuko a dispărut rapid în baie. În camera în stil japonez erau împrăștiate nenumărate pete de roșu pe hârtie albă. Cele două se uitau una la alta înmărmurite. Doamna Sasaki mi-a luat tensiunea fără să scoată un cuvânt.

— E 23,2, mi-a spus cu o mină gravă.

.....

Pe la unsprezece dimineața, am aflat că Satsuko plecase spre Tokio fără să-mi spună nici un cuvânt. N-o văzusem la restaurant la micul dejun, dar cum știam că-i place să lenevească în pat până mai târziu, am crezut că încă doarme. De fapt, ea era deja în drum spre aeroport. Itusko a venit în cameră pe la unsprezece:

— S-a întâmplat ceva neplăcut, m-a anunțat.

— Și tu când ai aflat?

— Chiar acum. M-am dus să o întreb unde ar vrea să mergem azi, dar cei de la recepție mi-au spus că doamna Utsugi a plecat singură cu taxiul la aeroport.

— Vorbești prostii! Sigur știai dinainte!

— Dar e absurd! Cum să fi știut dinainte?

— Nu mai minți! Sunt sigur că ești și tu implicată!

— Nu-i adevărat! Am aflat de la cei de la recepție. Se pare că le-a transmis că se întoarce la Tokio mai repede, dar că acest lucru nu trebuie să-l afle nici socrul ei, nici altcineva și

le-a cerut ca pentru moment să nu spună nimănui, ca să aibă timp să ajungă la aeroport. M-a șocat ce-am auzit.

— Mincinoaso! Sigur ai supărat-o cu ceva și a plecat din cauza asta. Uitasem cât de bine vă pricepeți și tu, și Kugako să înșelați oamenii și să faceți probleme.

— Ești îngrozitor! Cum poți să spui așa ceva?

— Doamnă Sasaki!

— Da, domnule.

— Nu mă lua cu „Da, domnule“! Dumneata sigur ai aflat despre asta de la Itsuko și ați complotat împreună să mă prostiți pe mine! Amândouă ați făcut tot ce-ați putut ca s-o supărați pe Satsuko!

— Dacă asta gândești, atunci ar fi mai bine s-o trimiți pe doamna Sasaki de-aici. Vă rog să mergeți în hol, doamnă, căci vreau să profit de momentul acesta ca să-i spun vreo două vorbe tatălui meu. Dacă și-așa mă face mincinoasă, atunci pot să zic și eu ce am de zis.

— Aveți grijă, vă rog, căci deja are tensiunea foarte mare...

— Da, am înțeles.

Și-apoi Itsuko a început să vorbească:

— Nu sunt vinovată cu absolut nimic pentru plecarea lui Satsuko de aici. Poate că e doar o bănuială de-a mea, dar eu cred că Satsuko a avut alt motiv pentru care își dorea într-atât să se întoarcă mai repede la Tokio. Nu știu care e acel motiv, dar mă întreb dacă nu cumva tu intuiești de fapt adevărul, s-a luat ea de mine.

— Nu sunt singurul care știe de relația ei apropiată cu Haruhisa, i-am răspuns eu. O recunoaște deschis și chiar Jōkichi știe și acceptă asta. Cred că deja nu mai e un secret

pentru nimeni. Dar asta nu înseamnă că au o aventură și de fapt nimeni nu crede că între ei ar exista așa ceva.

— Chiar nimeni? a zâmbit sarcastic Itsuko. Nu știu dacă e bine sau nu să spun, dar cred că atitudinea lui Jōkichi e cel puțin ciudată. Presupunând că între Satsuko și Haruhisa ar exista ceva, Jōkichi nu ar închide ochii și s-ar preface că nu-i vede, nu? Eu cred că și el are pe altcineva. Firește că Satsuko și Haruhisa nu suflă un cuvânt despre asta. Ba nu, de fapt nu e vorba că nu suflă un cuvânt, ci cred că între ei trei există de fapt o înțelegere.

Ascultând cuvintele lui Itsuko, simțeam cum pieptul îmi fierbe de ură și mânie. Mai aveam puțin și izbucneam într-un acces furibund de urlete, dar îmi era teamă să nu mi se spargă un vas de sânge. Am reușit să mă abțin, dar, deși eram așezat pe scaun, am simțit cum mi se întunecă vederea și că sunt gata să leșin. Văzând că m-am schimbat la față, Itsuko a pălit.

— Încetează cu poveștile astea! Termină și du-te acasă!

Am încercat să-i vorbesc pe un ton calm, dar tremuram de nervi. De ce mă înfuriasem atât de tare? Să fi fost din cauză că vulpea asta bătrână mă prinsese descoperit și-mi aruncase în față pe neașteptate un secret de neconceput? Sau pentru că scosese la lumină un lucru pe care-l știam și eu de mult, dar încercasem să mă prefac că nu există?

Itsuko plecase. De la efortul prea mare pe care-l făcusem cu o zi în urmă, dar și de la lipsa de somn de azi-noapte, mă dureau foarte tare spatele, gâtul și umerii, așa că am luat trei pastile de Adalin și trei de Atraxin, iar doamna Sasaki mi-a aplicat plasturi Salonpas peste zonele dureroase și apoi m-am băgat în pat. Dar pentru că tot nu puteam dormi, m-am gândit să-i cer să-mi facă o injecție cu Luminal, însă am renunțat la

gândul că nu mă voi simți bine nici dacă voi dormi prea mult. În schimb, am decis să mă întorc cu trenul de după-amiază și să o urmez pe Satsuko. Un prieten de la ziarul Mainichi a reușit să-mi facă rost de bilete în ultimul moment. (N-am mers niciodată cu avionul.)

Doamna Sasaki s-a împotrivit categoric și, aproape plângând, m-a implorat să renunț la ideea călătoriei când am tensiunea atât de mare și să mai stau măcar trei, patru zile până când se va stabiliza. Nici n-am vrut să aud de-așa ceva.

Itsuko a venit să-și ceară iertare și mi-a spus că mă va însoți la Tokio. I-am răspuns că dacă vrea să vină va trebui să-și rezerve loc în alt vagon, căci nu suportam s-o văd în fața ochilor.

18 noiembrie

Am plecat din Kyōto ieri la ora trei și două minute cu trenul de mare viteză de după-amiază. Eu și doamna Sasaki am mers la clasa întâi, Itsuko la clasa a doua. La ora nouă eram în Tokio. Pe peron ne așteptau nevastă-mea, Kugako, Jōkichi și Satsuko. Probabil că se gândiseră că n-am voie sau că n-o să pot merge pe jos, căci aveau și un scaun cu rotile. Fără îndoială că Itusko aranjase totul prin telefon.

— Ce-i cu prostia asta? Nu sunt paralizat!

Am răbufnit și m-am agitat atât de tare, că i-am adus pe toți la capătul răbdării, când dintr-odată am simțit cum în palma stângă mi se strecoară o mână moale și delicată. Era Satsuko.

— Hai, tată, fă cum îți spun eu.

M-am liniștit imediat, iar scaunul cu rotile s-a pus în mișcare. Am coborât cu liftul până la un pasaj subteran și am

început să înaintăm prin tunelul întunecat, însoțiți de zgomotul roților. Toată lumea venea în urma mea, dar căruciorul mergea atât de repede, încât le era greu să se țină după mine. La un moment dat nevastă-mea a rămas așa de în urmă, că Jōkichi a trebuit să se întoarcă după ea. Eram uluit de cât de lungi și complicate erau pasajele subterane din gara Tokio. Am ieșit pe partea dinspre Marunouchi, printr-un coridor special din apropierea intrării centrale, care avea o rampă pentru cărucioare. Afară așteptau două mașini. Am urcat în prima, împreună cu Satsuko și doamna Sasaki. Ceilalți ne-au urmat în cea de-a doua mașină.

— Iartă-mă, tată, că am plecat fără să-ți spun.

— Probabil că aveai ceva de făcut.

— Nu, nici vorbă. Să-ți spun sincer, ziua de ieri, în care am stat cu tine fără întrerupere, m-a epuizat. Pur și simplu n-am mai putut suporta ca cineva să tot mișune pe lângă picioarele mele de dimineață până seara. O singură zi m-a stors de toate puterile, așa că am fugit. Îmi pare rău!

Era ceva ciudat în vocea ei, ceva studiat, care n-o caracteriza.

— Probabil că ești obosit, tată. Eu am plecat la doisprezece și douăzeci din aeroportul din Itami și am aterizat la Tokio la ora două! Cu avionul ajungi imediat.

Extras din raportul asistentei medicale Sasaki

Pacientul s-a întors la Tokio în seara zilei de 17 noiembrie și și-a petrecut zilele de 18 și 19 noiembrie mai mult în pat, probabil din cauza oboselii acumulate. Cu toate acestea, uneori s-a ridicat și s-a retras în birou, unde și-a completat însemnările din jurnal. A existat însă un incident în ziua de 20 noiembrie la ora zece și cincizeci și cinci de minute, descris în continuare.

Înainte, doamna Satsuko Utsugi se întorsese singură de la Kyōto, ajungând acasă pe 17 noiembrie în jurul orei trei după-amiază. I-a telefonat imediat soțului ei și i-a spus că se întorsese înaintea bătrânului pentru că nu-i mai putea suporta starea mentală, din ce în ce mai deteriorată. În urma discuțiilor, cei doi au apelat la doctorul Inoue, un psihiatru care le era apropiat, fără să le spună nimic domnului și doamnei Utsugi, părinții. Doctorul le-a spus că bătrânul ar avea ceea ce s-ar putea numi „impuls sexual intens“, dar că deocamdată nu se poate vorbi de o boală psihică. Pacientul are nevoie constantă de a simți dorința sexuală și, dat fiind faptul că acest lucru l-a ajutat să rămână în viață, trebuie să ia asta în considerare în comportamentul lor față de el. În

special tânăra doamnă Utsugi trebuie să îi ofere socrului ei o atenție plină de afecțiune, fără să-i creeze stări de surescitare inutile, dar și fără să-i ignore dorințele. Aceasta este singura cale de tratament.

După întoarcerea bătrânului la Tokio, tânăra familie a făcut toate eforturile pentru a urma sfaturile medicului.

Duminică, 20
Senin

Ora 8: Temperatura 35,5, pulsul 78, rata respiratorie 15, tensiune 132/80. Fără schimbări în starea generală. Semne de indispoziție în limbaj și în acțiune.

După micul dejun, pacientul s-a retras în birou, probabil intenționând să scrie în jurnal.

10.55: A apărut în dormitor într-o stare de surescitare neobișnuită. Părea că vrea să spună ceva, dar nu am înțeles nimic. L-am ajutat să se așeze în pat și l-am determinat să se calmeze. Pulsul 136, puternic dar nu intermitent sau neregulat. Rata respiratorie 23. Tensiunea 158/92. Îmi arată prin gesturi că are o durere puternică de cap. Fața îi este schimonosită de groază. I-am telefonat doctorului Sugita, dar nu mi-a dat nici un fel de indicații speciale. Doctorul acesta are obiceiul de a ignora observațiile asistentelor.

11.15: Puls 143. Rata respiratorie 38. Tensiune 178/100. L-am sunat din nou pe doctorul Sugita, dar nici de data aceasta n-am primit nici o indicație. Am verificat temperatura din cameră, lumina, aerisirea. Dintre membrii familiei, doar soția se află în camera lui. Am sunat la spitalul Toranomon și am cerut un tub de oxigen.

11.40: A sosit doctorul Sugita, i-am prezentat raportul asupra stării pacientului. După ce l-a examinat, doctorul a scos o seringă și i-a făcut singur o injecție: vitamina K, Contomin și Neofilin. Când doctorul Sugita se pregătea de plecare în hol, pacientul a scos un țipăt și și-a pierdut cunoștința. Avea convulsii violente, iar buzele și vârfurile degetelor i-au devenit cianotice. Când s-au calmat convulsiile, a fost cuprins de o agitație puternică și a încercat să se ridice, dându-ne la o parte. Are incontinență urinară și fecală. Criza a durat aproximativ douăsprezece minute, după care a căzut într-un somn adânc.

12.15: În timp ce-și îngrijea soțul, doamna Utsugi s-a plâns de amețeli puternice, așa că am dus-o în altă cameră și i-am cerut să se odihnească. Și-a revenit în zece minute. Doamna Itsuko Shiroyama i-a luat locul la căpătâiul bolnavului.

12.50: Pacientul doarme liniștit. Pulsul 80. Rata respiratorie 16. Doamna Satsuko Utsugi a intrat în cameră.

13.15: Doctorul Sugita a plecat lăsându-mi instrucțiunea de a nu primi vizitatori.

13.35: Temperatura 37,0. Pulsul 98. Rata respiratorie 18. Tuse ocazională, corpul îi este scăldat de sudoare. I-am schimbat chimonoul de noapte.

14.10: A venit în vizită doctorul Koizumi, rudă cu familia. I-am prezentat raportul asupra stării pacientului.

14.40: S-a trezit, este complet conștient. Nu are dificultăți de vorbire. Se plânge de junghiuri puternice în zona feței, a capului și a cefei. Durerea din brațul stâng i-a dispărut după criză. La indicațiile doctorului Koizumi, i-am dat o pastilă de Saridon și două de Adalin. Deși a recunoscut-o pe tânăra doamnă Utsugi, a închis ochii și a rămas calm.

14.55: A urinat natural. 110 ml, limpede.

20.45: S-a plâns de sete puternică. Doamna Satsuko Utsugi îi dă cu mâna ei 150 ml de lapte și 25 ml de supă de legume.

23.05: Doarme superficial. Se pare că și-a revenit pe deplin și că a depășit momentul critic, dar nu se poate exclude o recidivă, așa că i-am sfătuit să-l roage pe doctorul Kajiura de la Universitatea din Tokio să vină să-l vadă , iar tânărul domn Utsugi a plecat după el, în ciuda orei târzii.

După ce l-a examinat, doctorul a spus că acest atac a fost cauzat de spasme ale vaselor de sânge de la nivelul creierului și nu de o hemoragie cerebrală, așa că nu era cazul să ne îngrijorăm. Mi-a cerut ca de două ori pe zi, dimineața și seara, să-i administrez o injecție de 20 ml, cu 20% glucoză, 100 mg vitamina B1 și 500 mg vitamina C. Cu o jumătate de oră înainte de culcare, trebuie să-i dau două pastile de Adalin și un sfert de pastilă de Solven. Am primit indicații foarte precise și detaliate: cel mai important lucru pentru pacient este să aibă două săptămâni de odihnă; vizitele îi sunt interzise în continuare; baia trebuie amânată până când se va simți mai bine; chiar și după ce se va putea da jos din pat, la început plimbările trebuie să se limiteze la camera lui; odată ce starea i se va stabiliza, va putea face scurte plimbări în grădină în zilele însorite, dar îi este strict interzis să plece de-acasă; trebuie să evite pe cât posibil îngrijorările și gândurile intense și să fie cât mai relaxat; este absolut interzis să scrie în jurnal.

Extras din fișa clinică a doctorului Katsumi

15 decembrie
Senin, urmat de perioade cu ceață deasă, mai târziu senin

Principala problemă acuzată: atacuri de angină pectorală.

Istoric general: Tensiune crescută de treizeci de ani: sistolică 150/200, diastolică 70/95. Cea mai ridicată valoare: 240. Cu șase ani în urmă a suferit un accident vascular cu urmări asupra aparatului locomotor. În ultimii ani suferă de o nevralgie severă la brațul stâng; durerea se intensifică la frig. A suferit de boli venerice în tinerețe, a consumat frecvent alcool, dar în ultima vreme nu mai bea decât unul sau două pahare de sake. S-a lăsat de fumat în 1936.

Istoricul afecțiunii curente: Cu aproximativ un an în urmă, o cădere a segmentului ST și o aplatizare a curbei T din electrocardiogramă au indicat o posibilă leziune miocardică, dar pacientul nu a acuzat probleme cardiace până de curând. Pe 20 noiembrie a suferit o criză cu cefalee puternică, convulsii și pierderi ale stării de conștiență; doctorul Kajiura a explicat criza prin spasme ale vaselor de sânge cerebrale; în urma tratamentului prescris, situația s-a ameliorat, dar pe 30

noiembrie, după o ceartă cu una dintre fiice, care îi este antipatică, a simțit ușoare dureri în partea stângă a pieptului mai bine de zece minute, dureri care s-au repetat frecvent ulterior. Electrocardiograma efectuată atunci nu a arătat modificări față de cea de anul trecut. În noaptea de 2 decembrie, într-un moment de efort la defecare, a simțit în regiunea cardiacă dureri cu senzație de sufocare care au durat aproape o oră; a fost imediat chemat un medic din apropiere, iar la electrocardiograma din ziua următoare s-a evidențiat un posibil infarct anteroseptal în regiunea precardiacă. În noaptea de 5 decembrie s-a repetat același tip de atac grav ce a durat peste zece minute, urmat ulterior de atacuri ușoare cu frecvență zilnică. Pacientul suferă de constipație cronică, iar atacurile apar în special după defecare. Tratamentul a constat în administrarea de medicamente pe cale orală, inhalări de oxigen, injecții cu papaverină, sedative etc. Pe 15 decembrie, pacientul a fost internat în Spitalul Universitar din Tokio (secția de Medicină Internă) și repartizat în salonul A. Am primit un raport asupra stării pacientului de la medicul curant Sugita și de la doamna Satsuko Utsugi și am efectuat o scurtă examinare medicală. Pacientul este ușor supraponderal, fără semne de anemie sau icter; prezintă un ușor edem al membrelor inferioare. Tensiune 15/75; puls 90, regulat. Fără dilatări ale venelor gâtului. La examenul toracelui, la nivelul inferior al ambilor lobi pulmonari s-au auzit raluri datorate unei ușoare pleurezii; fără cardiomegalie, cu prezența unui suflu sistolic ușor în valva aortică. Abdomen: ficat și splină nepalpabile. Acuză unele tulburări motorii la nivelul brațului și piciorului drept, dar fără slăbirea forței fizice generale și fără semne de

reflexe anormale. Articulațiile genunchilor sunt slăbite, în același grad la ambele membre.

Fără semne de anomalii la nervii cranieni. Familia spune că vorbirea nu îi este afectată, dar pacientul acuză anumite dificultăți apărute după atacul cerebral. Doctorul Sugita a avertizat cu privire la existența unei sensibilități a pacientului la medicamente, o treime sau o jumătate din doza standard fiind suficiente pentru obținerea efectului, doza normală fiind de obicei prea puternică. Tânăra doamnă Utsugi ne-a transmis că injecțiile intravenoase ar trebui evitate, căci în trecut i-au produs spasme.

16 decembrie
Senin, înnorări temporare

Probabil datorită reducerii anxietății de după spitalizare, pacientul a dormit bine azi-noapte. Spre dimineață a acuzat în partea superioară a toracelui repetate dureri anginale ușoare, cu o durată de câteva secunde, probabil de natură nervoasă. Pentru a evita constipația, i-am recomandat un laxativ, dar folosea deja Istizin de la Bayer, pe care-l comandase din Germania. Întrucât a suferit vreme îndelungată de hipertensiune și nevralgii, pacientul cunoaște foarte bine medicația, fiind suficient de informat încât să-i facă concurență unui medic tânăr. Are în jurul patului tot felul de medicamente, așa că nu a fost nevoie să-i prescriu ceva nou, ci doar am ales dintre ele. I-am recomandat ca în cazul unui nou atac, să ia nitroglicerină sublingual. I s-a instalat lângă pat un tub cu oxigen, precum și trusa necesară pentru o injecție imediată. Tensiune 142/78; electrocardiograma este aproape

identică cu cea de pe 3 decembrie, indicând modificări ale undelor ST și T și un posibil infarct anteroseptal. O radiografie toracică nu a indicat cardiomegalie, dar a evidențiat semne de arterosclerozăă. Fără creșteri ale vitezei de coagulare a sângelui, ale numărului de leucocite sau ale valorii SGOT. Pacientul acuză hipertrofie preexistentă a prostatei, dificultăți la urinare și urină tulbure; urina de astăzi a fost însă limpede, fără albumen, dar cu urme de zahăr.

18 decembrie
Senin, mai târziu noros

Fără atacuri severe după spitalizare. În principal, dureri anginale ușoare în partea superioară-stângă a toracelui, rareori cu o durată mai mare de câteva minute. Deoarece frigul accentuează nevralgiile și crește riscul de crize cardiace, în salon s-au instalat un calorifer electric și unul cu gaz propan, întrucât pe radiatorul deja existent nu se poate conta.

20 decembrie
Nori răzleți, mai târziu senin

Aseară, în jurul orei 20, pacientul a acuzat dureri în dreptul sternului cu iradiere în spate. Criza a durat aproximativ treizeci de minute. Durerea a cedat imediat după administrarea de către medicul de gardă de tablete de nitroglicerină și injecții cu sedative și vasodilatatoare. Electrocardiograma nu indică modificări. Tensiunea: 156/78.

23 decembrie
Senin, mai târziu parțial noros

Atacurile ușoare se succed zilnic. Întrucât în urină s-a detectat zahăr, azi-dimineață i s-a dat un mic dejun nutritiv, cu orez și garnitură. I s-a măsurat apoi valoarea zahărului din sânge pentru a testa prezența sau absența diabetului.

Duminică, 26 decembrie
Senin, înnorări temporare

În jurul orei 18, pacientul a acuzat dureri puternice în partea stângă a pieptului, care au durat mai mult de zece minute. Am fost chemat prin telefon la spital. Am dat instrucțiuni de urgență medicului de gardă și am ajuns la spital în jurul orei 19. Tensiunea 185/97. Pulsul 92, regulat. Pacientul s-a calmat imediat după administrarea unei injecții cu sedative. Este posibil ca atacurile să survină mai ales duminica, din cauza anxietății provocate de absența medicului. În timpul atacurilor, tensiunea are tendința să crească.

29 decembrie
Senin, urmat de grindină și ceață densă; mai târziu senin

Nu se observă crize în ultima perioadă. Cardiograma cu vectori a confirmat suspiciunea de infarct anteroseptal. Reacția Wassermann a serului sanguin, negativă. Mâine vom începe administrarea unui vasodilatator din America.

3 ianuarie 1961
Senin, urmat de nori și ploaie

Probabil ca efect al noului medicament, evoluția este bună. Pacientul spune că urina este acum tulbure. Analiza la microscop evidențiază numeroase leucocite.

8 ianuarie
Senin, urmat de ceață densă, mai târziu senin

Pacientul a fost examinat de doctorul K. de la secția de Urologie. Din cauza hipertrofiei prostatei și a retenției de urină, s-a declanșat o infecție urinară. Pacientului i s-a recomandat masaj prostatic și tratament cu antibiotice. Electrocardiograma indică o ușoară ameliorare. Tensiunea 143/65.

11 ianuarie
Parțial noros

De două, trei zile, pacientul acuză dureri lombare din ce în ce mai severe. În după amiaza aceasta, a apărut o durere toracică bilaterală cu senzație de sufocare timp de mai bine de zece minute. A fost cea mai gravă criză din ultima vreme. Tensiunea 176/91. Pulsul 87. Pacientul s-a calmat după administrarea orală de nitroglicerină și a unei injecții cu vasodilatatoare și sedative. Nu se observă modificări la electrocardiogramă.

15 ianuarie
Senin

Radiografia de ieri a evidențiat o spondiloză deformantă. Pentru a se evita curbarea coloanei vertebrale, se va folosi o scândură fixată de pat.

[omisiune]

3 februarie
Vreme bună

Electrocardiograma arată foarte bine, iar în ultima vreme nu au mai avut loc nici măcar atacurile ușoare. Probabil în curând va fi externat.

7 februarie
Parțial noros

Pacientul este externat în stare bună. Astăzi este neobișnuit de cald pentru luna februarie. Pentru că frigul îi agravează problemele, am ales pentru externare momentul cel mai călduros al zilei și l-am trimis acasă într-o mașină încălzită. Mi s-a spus că acasă are în birou o sobă mare care îi va încălzi camera.

Extras din însemnările doamnei Itsuko Shirayama

Curând după atacul cerebral din 20 noiembrie de anul trecut, tata a început să sufere de angină pectorală și pe 15 decembrie a fost internat la Spitalul Universitar din Tokio, unde datorită doctorului Katsumi a reușit să treacă peste faza critică și să se întoarcă cu bine acasă pe 7 februarie anul acesta, după aproape cincizeci de zile de spitalizare. Cu toate acestea, angina nu s-a vindecat și chiar și acum are din când în când atacuri ușoare și trebuie să i se dea nitroglicerină. Din februarie până aproape de sfârșitul lui martie nu a ieșit din camera lui. Cât timp tata a fost în spital, doamna Sasaki a rămas la noi acasă să aibă grijă de mama, iar după ce tata a revenit, îl ajută la absolut orice, de la mese până la mersul la toaletă. O mai asistă și Oshizu.

Cum eu nu am prea multe de făcut la Kyōto în perioada asta, îmi petrec cam jumătate de lună acasă, unde am grijă de mama în locul doamnei Sasaki. Pentru că tata nu suportă să mă vadă, încerc să nu apar în fața lui. În această privință, și Kugako are aceeași problemă cu el.

Satsuko e într-o situație foarte delicată și dificilă. Urmând sfaturile doctorului Inoue, încearcă să adopte o atitudine

afectuoasă cu tata, dar dacă este prea tandră sau dacă stă la căpătâiul lui prea mult timp, tata devine surescitat. Uneori are atacuri după ce Satsuko petrece un timp în camera lui. Dar dacă n-o vede de câteva ori pe zi, se supără, iar asta îi înrăutățește starea.

Tata pare să aibă aceeași stare psihică delicată precum Satsuko. Un atac de cord poate fi extrem de dureros și, deși susține că nu se teme de moarte, îi este frică de durerea fizică ce o precede. Se zbate între nevoia de a evita ca Satsuko să devină prea afectuoasă cu el și imposibilitatea de a sta departe de ea.

N-am fost niciodată la etaj, acolo unde locuiesc Jōkichi și Satsuko. Dar mi-a spus doamna Sasaki că Satsuko nu mai împarte dormitorul cu soțul ei și că doarme în camera de oaspeți. Și se pare că uneori Haruhisa urcă pe ascuns la etaj.

Într-o zi, când mă întorsesem la Kyōto, am primit din senin un telefon de la tata. Îmi cerea să merg la o papetărie unde lăsase spre păstrare niște desene copiate după picioarele lui Satsuko, să le iau de acolo și să i le arăt sculptorului cu care vorbiserăm deja, cu rugămintea ca folosind acel model să sculpteze o piatră funerară în maniera pietrei „Urma lui Buddha“. A mai zis că, potrivit scrierilor chinezești, urmele picioarelor lui Buddha au cincizeci de centimetri în lungime și optsprezece în lățime și poartă un semn în formă de roată. Nu trebuiau gravate și roțile, dar dimensiunea trebuia păstrată și voia ca picioarele lui Satsuko să fie mărite la scară. Mi-a cerut insistent să mă asigur că sculptorul va respecta instrucțiunile. Nu puteam să transmit o asemenea cerere ridicolă, așa că l-am sunat și i-am spus că meșterul era plecat într-o excursie în Kyüshü și că mă va suna el în câteva zile. Peste câteva zile

însă, am primit un nou telefon de la tata care îmi cerea ca în acest caz să îi trimit la Tokio desenele copiate. Am făcut întocmai cum mi s-a cerut.

Doamna Sasaki a fost cea care mi-a spus că desenele au ajuns. Din cele câteva zeci de foi, se pare că tata le-a ales pe cele mai reușite și că petrece ore întregi privindu-le cu mare atenție pe fiecare în parte. Mi-a mai spus că se temea ca această îndeletnicire să nu-i inducă iarăși o stare de surescitare, dar nu-i putea nici interzice, căci era mai bine așa decât să intre în contact direct cu Satsuko.

Pe la jumătatea lui aprilie vremea s-a mai înseninat și el a început să facă plimbări de jumătate de oră prin grădină. De obicei este însoțit de sora medicală, dar câteodată Satsuko e cea care-l duce de braț.

— Nu are nici un sens să mai cheltuim atâția bani pe construcție. Oricum, din vară tata nu va mai putea sta în soare. Ar fi mai bine să o lăsăm baltă, i-a spus Satsuko soțului ei, dar Jōkichi s-a împotrivit:

— Tata visează cu ochii deschiși numai când se uită cum au început lucrările la piscină, așa cum a promis. Și copiii așteaptă și ei cu nerăbdare.